

Przyjęty przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2022 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

KRAJOWY PROGRAM REFORM 2022/2023

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Scenariusz makroekonomiczny	8
3. Odpowiedź na wyzwania	11
Wyzwanie: Zapewnienie stabilności finansów publicznych	11
Wyzwanie: Zwiększenie aktywności zawodowej. Dostęp do opieki nad dziećmi. Ograniczenie segmentacji rynku pracy. Udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w obniżonym wymiarze czasu.....	12
Wyzwanie: Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy	17
Wyzwanie: Zwiększenie innowacyjności gospodarki	22
Wyzwanie: Poprawa regulacji i klimatu inwestycyjnego. Zwiększenie roli konsultacji społecznych. Ochrona niezależności sądów.	26
Wyzwanie: Zapewnienie przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności.....	31
Wyzwanie: Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw i administracji publicznej	35
Wyzwanie: Zazielenienie gospodarki. Zrównoważony transport. Czysta energia.	44
Wyzwanie: Poprawa opieki zdrowotnej. Zapewnienie wystarczających zasobów. Przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.....	59
Ramka nr 1: Odpowiedź na wyzwania związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie.....	67
4. Realizacja celów zrównoważonego rozwoju	73
5. Komplementarność z funduszami UE.....	78
6. Instytucjonalny proces opracowania KPR oraz zaangażowanie interesariuszy	82
Załącznik 1. Wkład Polski w ocenę zaleceń dla poszczególnych krajów	86
Załącznik 2: Poszerzona analiza wybranych działań.....	103
Załącznik 3. Działania KPR odnoszące się do zasad Europejskiego Filara Praw Socjalnych	107
Załącznik 4. Działania KPR odnoszące się do celów zrównoważonego rozwoju (SDGs)	113

A2A – usługi wewnątrzadministracyjne (ang. *administration to administration*)

A2B – usługi administracji skierowane do przedsiębiorców (ang. *administration to business*)

A2C – usługi administracji skierowane do obywateli (ang. *administration to citizen*)

API – farmaceutyczna substancja czynna (ang. *Active Pharmaceutical Ingredient*)

ASGS – Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego (ang. *Annual Sustainable Growth Survey*)

B+R – badania i rozwój,

BAEL – Badania aktywności ekonomicznej ludności

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

CEF – instrument finansowy „Łącząc Europę” (ang. *Connecting Europe Facility*)

CRKC – Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych

CRM – zarządzanie relacjami z klientami (ang. *Customer Relationship Management*)

CSIRT – zespół reagowania na incydenty bezpieczeństwa komputerowego (ang. *Computer Security Incident Response Team*)

CSRs – zalecenia Rady UE dla państwa członkowskiego (ang. *Country Specific Recommendations*)

DESI – Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (ang. *Digital Economy and Society Index*)

DNG – Dostęp Nowej Generacji

DNSH – zasada nieczynienia znaczących szkód (ang. *do no significant harm*)

ECTS – Europejski System Sterowania Pociągiem

EFPS – Europejski Pilar Praw Socjalnych

EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+

EPI – grupy operacyjne Europejskiego Partnerstwa na rzecz Innowacji

FAM – Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

FENIKS – Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

GERD – Nakłady krajowe brutto na działalność badawczą i rozwojową (ang. *Gross domestic expenditures on research and development*)

GESAC – Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów (ang. *European Grouping of Societies of Authors and Composers*)

GIJHARS – Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GW – gigawat

HoReCa – Hotel, Restaurant, Catering, Café – łączne określenie sektora hotelarskiego oraz gastronomicznego

ICT/TIK – technologie informacyjno-komunikacyjne (ang. *Information and communication technologies*)

IKP – internetowe konto pacjenta

IPCEI – projekty wspólnego europejskiego zainteresowania (ang. *Important Projects of Common European Interest*)

IT – technologie informacyjne (ang. *Information technologies*)

JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego

KAS – Krajowa Administracja Skarbowa

KE – Komisja Europejska

KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

KPR – Krajowy Program Reform

KPRM – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

KSC – Krajowy system cyberbezpieczeństwa

MAP – Ministerstwo Aktywów Państwowych

MEiN – Ministerstwo Edukacji i Nauki

MF – Ministerstwo Finansów

MFIPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MI – Ministerstwo Infrastruktury

MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MKiŚ – Ministerstwo Klimatu i Środowiska

MRiPS – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

MRiT – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

MS – Ministerstwo Sprawiedliwości

MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

MŚP – Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

MZ – Ministerstwo Zdrowia

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO – organizacja pozarządowa (ang. *non-government organization*)

NPZ – Narodowy program zdrowia na lata 2021-2025

NZEB – budynki o niemal zerowym zapotrzebowaniu na energię

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

OSR – ocena skutków regulacji

OT – technologie operacyjne (ang. *operational technologies*)

OZE – odnawialne źródła energii

PAiH – Polska Agencja Inwestycji i Handlu

PKB – Produkt Krajowy Brutto

PKK – Branże przemysłów kultury i kreatywnych
PKP PLK S.A – PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
PO IR – program operacyjny Inteligentny rozwój
PO PC – program operacyjny Polska cyfrowa
POZ – podstawowa opieka zdrowotna
PSZ – publiczna służba zatrudnienia
RegioSOC – Regionalne centra cyberbezpieczeństwa
RKO – Rodzinny Kapitał Opiekuńczy
RRF – Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility*)
RSU – Rodzicielskie Świadczenie Uzupelniające
SDGs – Cele Zrównoważonego Rozwoju (ang. *Sustainable Development Goals*)
SDIP – Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej
SIIEG – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki
SRW – Stabilizująca reguła wydatkowa
SUMP – Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (ang. *Sustainable Urban Mobility Plan*)
TEN-T – transeuropejska sieć korytarzy transportowych
TIK /ICT – technologie informacyjno-komunikacyjne (ang. *Information and communication technologies*)
UE – Unia Europejska
UPRP – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

1. Wstęp

Krajowe Programy Reform (KPR) były podstawowym instrumentem realizacji przez państwa członkowskie UE Strategii „Europa 2020”. Okres obowiązywania tej strategii upłynął z końcem poprzedniej dekady. W grudniu 2019 r. Komisja Europejska (KE) przedstawiła nowy dokument, który zawiera wizję długofalowego rozwoju UE – Europejski Zielony Ład.

Długofalowa strategia gospodarcza kładzie nacisk na poprawę konkurencyjności UE i stały rozwój gospodarczy przy założeniu osiągnięcia neutralności klimatycznej Europy. Aktualność tego podejścia została potwierdzona w Rocznej Analizie Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2022 r. (*Annual Sustainable Growth Survey 2022 – ASGS*). Realizacja reform i inwestycji ma przebiegać w oparciu o cztery wzajemnie uzupełniające się wymiary: transformacja klimatyczna, poprawa produktywności gospodarki, sprawiedliwość społeczną oraz stabilność makroekonomiczną. Przejawem wzajemnego przenikania się tych wymiarów jest sprawiedliwość społeczną, istotną dla transformacji klimatycznej (sprawiedliwa transformacja), poprawy produktywności (inwestycje społeczne) oraz stabilności makroekonomicznej (wydatki społeczne).

Osiągnięcie bezpieczeństwa energetycznego musi pozostać celem nadrzędnym UE, a ścieżka transformacji zarówno UE, jak i poszczególnych państw musi uwzględniać obecne uwarunkowania, jak i specyficzną sytuację poszczególnych gospodarek. Krokiem we właściwą stronę jest propozycja Komisji „REPowerEU”, zakładająca uniezależnienie się od dostaw rosyjskich węglowodorów.

Transformacja energetyczna gospodarki UE to wzrost potrzeb inwestycyjnych państw członkowskich. Po stronie podażowej energii potrzebne będą inwestycje w nową infrastrukturę, w tym energię odnawialną, magazynowanie energii, modernizację istniejących sieci energetycznych, połączenia międzysystemowe gazowe i elektroenergetyczne oraz rozwój nowych paliw, takich jak paliwa syntetyczne. Po stronie zapotrzebowania na energię potrzebne będą inwestycje w sektorach przemysłowym, mieszkaniowym, usługowym i transportowym.

Zmiana strategicznej podstawy rozwoju gospodarczego UE nie oznacza odejścia od sporządzania KPR. Dokumenty te wciąż będą opracowywane. Wyjątkiem był rok 2021, w którym państwa członkowskie przedkładające Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), w tym Polska, nie były zobowiązane do równoległego przygotowania KPR. W 2022 r. zgodnie z zapisami aktualnej Rocznej Analizy Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego 2022, Semestr Europejski, czyli cykl koordynacji polityk gospodarczych i społecznych w UE, ma powrócić do kształtu sprzed pandemii. Oznacza to powrót do przygotowania KPR. Wraz z KPR państwa członkowskie przekazują Komisji Europejskiej aktualizację Programów Stabilności lub Konwergencji, co ma potwierdzić spójność procesów programowania reform strukturalnych i planowania budżetowego.

Struktura tegorocznej edycji KPR oparta została głównie na wyzwaniach określonych w Zaleceniach Rady dla Polski (CSRs) z lat 2019 oraz 2020. Na tej podstawie określone zostały strategiczne wyzwania gospodarcze i społeczne, do których przyporządkowane zostały konkretne działania o charakterze reformatorskim lub inwestycyjnym. Z drugiej strony struktura KPR ściśle nawiązuje do zestawu działań związanych z procesem odbudowy gospodarczej. W KPR znajdują się wybrane działania spośród tych ujętych w KPO. Jest to odzwierciedlenie włączenia w 2022 r. odbudowy gospodarczej do procesu Semestru Europejskiego. Wybór działań w KPR z tych ujętych w przedłożonym przez Polskę KPO podyktowany został kryterium, na ile odpowiadają one na zidentyfikowane konkretne wyzwanie społeczne, gospodarcze czy środowiskowe. Aby uniknąć powtórzeń z KPO, w KPR znalazł się syntetyczny opis danego działania oraz sposób realizacji w ujęciu rocznym. Przedstawiony w KPR zakres reform i inwestycji, jak też kwoty i wskaźniki mogą podlegać modyfikacjom w zależności od przyjęcia decyzji wykonawczej Rady UE ws. KPO lub jej braku, jak i w świetle bieżących uwarunkowań geopolitycznych i znaczącej niepewności rozwoju sytuacji.

Budżety przedsięwzięć ujętych w KPR prezentowane są wyłącznie w celu pokazania ich skali i pozostają bez uszczerbku dla ich późniejszego ukształtowania w dokumentach programowych. Zapisy

w KPR nie stanowią podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa. W celu zachowania spójności z zapisami projektu KPO koszty działań zaczerpniętych z KPO zostały podane w euro. Pozwoli to m. in. na uniknięcie rozbieżności związanych z przeliczaniem kwot przez kurs EUR/PLN. Szacunki przewidziane dla kwot i liczb wskazanych w KPR na lata 2022-2023 (w oparciu o inwestycje przewidziane do realizacji w ramach KPO) zostały przygotowane przed 24 lutego 2022 r., więc nie uwzględniają napływu wojennych uchodźców z Ukrainy. Wielowymiarowy wpływ tego zjawiska na polską gospodarkę nie pozostanie bez wpływu na finanse publiczne.

Wszystkie przedsięwzięcia z obszaru zdrowia zostaną sfinansowane w ramach środków na ochronę zdrowia, w tym w ramach ustalonego funduszu wynagrodzeń (niezwiększonego z tytułu KPR), określonych zgodnie z art. 131c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, bez możliwości ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa. Wszelkie skutki finansowe wynikające z działań zaczerpniętych z KPO mają zabezpieczone środki, bez konieczności ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa.

- **Relacja między Krajowym Programem Reform a Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności.**

Podjęcia strategiczne zawarte w KPR i KPO są nieco odmienne. KPO został zbudowany w oparciu o sześć komponentów, z których każdy zawiera zestaw działań podzielonych na reformy oraz związane z nimi inwestycje. Te komponenty to: A. Odporność i konkurencyjność gospodarki; B. Zielona energia i zmniejszanie energochłonności; C. Transformacja cyfrowa; D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia; E. Zielona, inteligentna mobilność; F. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Ta logika wynika m. in. z art. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w którym wskazano sześć europejskich filarów odpowiedzi na kryzys i budowy odporności: 1) zielona transformacja, 2) transformacja cyfrowa, 3) inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, 4) spójność społeczna i terytorialna, 5) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna, 6) polityki na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności. Działania zawarte w KPO to szeroki wachlarz inicjatyw począwszy od doskonalenia systemu budżetowego, poprzez budowę atrakcyjności inwestycyjnej Polski, sprawnie działające publiczne służby zatrudnienia, inwestycje w czystą energię i transport, rozwój cyfrowy, a skończywszy na poprawie systemu opieki zdrowotnej oraz innowacyjnej gospodarce. Zakres czasowy tych działań obejmuje lata 2021-2026.

KPR w głównej mierze odpowiada na wyzwania wynikające z Zaleceń Rady dla Polski z lat 2019 i 2020. Wyzwania te zostały określone następująco: a) zapewnienie stabilności finansów publicznych; b) zwiększenie aktywności zawodowej, dostęp do opieki nad dziećmi, ograniczenie segmentacji rynku pracy, udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w obniżonym wymiarze czasu; c) wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy; d) zwiększenie innowacyjności gospodarki, poprawa regulacji i klimatu inwestycyjnego, zwiększenie roli konsultacji społecznych, ochrona niezależności sądów; e) zapewnienie przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności; f) transformacja cyfrowa przedsiębiorstw i administracji publicznej; g) zazielenienie gospodarki, zrównoważony transport, czysta energia; h) poprawa opieki zdrowotnej, w tym dostępu do opieki długoterminowej, zapewnienie wystarczających zasobów, przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.

W KPR przedstawiono zatem dwojaką odpowiedź na wyzwania wynikające z analiz dokonywanych w ramach Semestru Europejskiego (głównie CSRs): poprzez działania zawarte w KPO oraz poprzez działania realizowane odrębnie od KPO, ale również wpisujące się w bieżącą ścieżkę rozwoju. Taka konstrukcja rozdziału pozwala na poznanie szerokiego spektrum reform oraz inwestycji.

Odrębny rozdział KPR zawiera znacznie szerszą niż dotychczas informację na temat realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals – SDGs*). To o tyle istotne, że w ASGS 2022 zapowiedziano ściślejsze powiązanie SDGs z Semestrem Europejskim. Informacja koncentruje się na wybranych celach. Szczegółowa całościowa analiza wykraczałaby poza format KPR. Odniesienia do SDGs znalazły się w załączniku tabelarycznym. Polska stoi na stanowisku, że oparcie strategii rozwojowej UE na koncepcji SDGs nie powinno oznaczać uwzględnienia wszystkich celów w dokumentach związanych z Semestrem. Dla zachowania priorytetów Semestru niezbędne jest selektywne podejście.

Obok odniesień do SDGs, w tegorocznym KPR znalazł się także załącznik tabelaryczny z odniesieniem do zasad Europejskiego Filara Praw Socjalnych (EFPS). Filar został bowiem wskazany w ASGS 2022 jako ważny element sprawiedliwego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Ponadto, przy każdym z wyzwań graficznie wskazano na związek działań realizowanych w jego ramach z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, SDGs, CSRs.

W tegorocznym KPR znajduje się również informacja z realizacji Zaleceń Rady dla Polski z lat 2019 i 2020. Ma ona formę tabelaryczną. Informacja nie obejmuje zaleceń fiskalnych z lat 2019-2021. Informacje w tym zakresie przedstawiane są corocznie w Programie Konwergencji.

Podobnie jak w poprzednich edycjach KPR, tak i w tej edycji znajduje się scenariusz makroekonomiczny, przygotowany w związku z coroczną aktualizacją Programu Konwergencji.

W osobnym rozdziale przedstawiona została informacja dotycząca zaangażowania interesariuszy w proces prac nad KPR.

Dodatkową treść w tegorocznym KPR stanowi informacja na temat działań podejmowanych w związku z agresją Rosji na Ukrainę. Są to działania w głównej mierze ukierunkowane na wsparcie uchodźców, którzy znaleźli się na terytorium Polski. Działania te zostały opisane w sposób ogólny, tak by dać obraz reakcji Polski na wyzwania związane z przyjęciem ponad 2,5 mln uchodźców.

2. Scenariusz makroekonomiczny

Scenariusz makroekonomiczny

W 2021 r. gospodarka polska znalazła się na ścieżce szybkiej odbudowy aktywności gospodarczej po recesji wywołanej pandemią. Wpłynęło na to kilka czynników: dostosowanie się firm i gospodarstw domowych do funkcjonowania w warunkach niezbędnych obostrzeń, poprawa sytuacji na naszych głównych rynkach eksportowych oraz silne wsparcie ze strony polityki makroekonomicznej. PKB już w II kw. 2021 r. osiągnął poziom sprzed pandemii, tj. wcześniej niż w większości krajów Unii Europejskiej. W całym 2021 r. PKB zwiększył się o 5,9%, wyraźnie więcej od prognoz sformułowanych w trakcie roku. Wysoka dynamika aktywności gospodarczej znalazła odzwierciedlenie w dalszej poprawie sytuacji na rynku pracy. Liczba pracujących¹ począwszy od II połowy 2020 r. znalazła się w tendencji wzrostowej i już w IV kw. 2020 r. osiągnęła poziom sprzed pandemii. Wzrost ten miał miejsce w warunkach wyraźnej poprawy współczynnika aktywności ekonomicznej, co – mimo silnego wzrostu popytu na pracę – przyczyniło się do lekkiego wzrostu stopy bezrobocia² do 3,4%. Wysoka dynamika popytu na pracę, niski poziom stopy bezrobocia, niższy od stopy NAWRU³ oraz dalszy wzrost płacy minimalnej przyczynił się do wzrostu dynamiki wynagrodzeń w gospodarce. Szybkiej odbudowie aktywności gospodarczej towarzyszył też coraz silniejszy i wyższy od oczekiwań wzrost inflacji na którą złożyły się czynniki popytowe i podażowe. W ujęciu średniorocznym inflacja w 2021 r. wyniosła 5,1%, co było poziomem najwyższym od 2001 r.

Dobre odczyty z początku br. dotyczące produkcji przemysłowej, sprzedaży detalicznej czy zwłaszcza produkcji budowlano-montażowej wskazują, że w I kw. 2022 r. roczna dynamika PKB pozostała na wysokim poziomie, pomimo V fali pandemii. Wybuch wojny w Ukrainie zmienił jednak zasadniczo sytuację w odniesieniu do perspektyw gospodarki w kolejnych kwartałach br. Rosyjska inwazja na Ukrainę, międzynarodowe sankcje na Rosję, gwałtowny wzrost liczby uchodźców przybywających do Polski oraz trwająca pandemia COVID-19 skutkują znaczącą niepewnością dla średniookresowego scenariusza makroekonomicznego. Zaprezentowany scenariusz uwzględnia wpływ wojny w Ukrainie na polską gospodarkę poprzez: pogorszenie nastrojów gospodarczych, obniżenie światowej dynamiki PKB, wzrost cen surowców, problemy w światowych łańcuchach dostaw, koszty przyjmowania przez Polskę uchodźców oraz wpływ transferów do uchodźców na krajową konsumpcję. W scenariuszu nie uwzględniono natomiast wpływu uchodźców oraz migrantów wracających do Ukrainy na krajowy rynek pracy, uzasadniając to dużą niepewnością co do skali i kierunku tego wpływu.

Przyjęty scenariusz zakłada, że tempo wzrostu realnego PKB w 2022 roku osiągnie 3,8%, a w 2023 roku 3,2%. W kolejnych latach polska gospodarka będzie rosła w tempie 3,0% oraz 3,1%. Spożycie prywatne, mające największy wkład we wzrost PKB, w 2022 roku wzrośnie o 5,9%. W kolejnych latach dynamika ta będzie stopniowo zwalniać. Wysokiej konsumpcji prywatnej w pierwszych latach horyzontu prognozy sprzyjać będzie dobra sytuacja na rynku pracy (niska stopa bezrobocia i utrzymujący się realny wzrost funduszu płac), obniżki podatków oraz dodatkowo wydatki konsumpcyjne uchodźców.

Wzrost nakładów brutto na środki trwałe wyniesie w latach 2022-2023 odpowiednio 4,8% oraz 4,0%. Stosunkowo wysoka dynamika w początkowych latach prognozy będzie wynikała głównie ze wzrostu inwestycji publicznych m.in. na obronę narodową (w scenariuszu zakłada się, że wzrost wydatków na obronność częściowo zwiększy inwestycje, a częściowo spożycie publiczne). Dynamika inwestycji prywatnych będzie niska w całym horyzoncie prognozy, na co wpływ będą miały rosnące koszty finansowania wynikające z podwyżek stóp procentowych, niepewność związana z wojną w Ukrainie oraz wysokie ceny surowców i problemy w globalnych łańcuchach dostaw.

---

¹ BAEL, 15-89 lat

² BAEL 15-74 lata

³ NAWRU – stopa bezrobocia nieprzyspieszająca wzrostu płac (ang. non-accelerating wage rate of unemployment).

Wojna w Ukrainie to kolejny – po pandemii COVID-19 – szok dla globalnych łańcuchów dostaw. Może on spowodować niższą dostępność niektórych surowców, skutkując przerwami w produkcji wybranych towarów (przykładem może być np. stal oraz niektóre komponenty do motoryzacji). Mimo to bezpośredni wpływ wojny dla polskiej wymiany handlowej powinien być umiarkowany. Udział Rosji w eksporcie z Polski wynosił w 2021 roku 2,8%, natomiast Ukrainy 2,2%. W przypadku importu 6,0% pochodziło z Rosji, zaś 1,5% z Ukrainy. Tym samym oczekuje się, że dynamika eksportu w latach 2022-2023 wyniesie odpowiednio 4,5% i 4,0%, podczas gdy importu odpowiednio 4,1% i 3,1%.

W drugiej połowie 2021 roku inflacja zaczęła gwałtownie przyspieszać, by w marcu 2022 osiągnąć 10,9% r/r (dane wstępne). Według scenariusza w 2022 roku inflacja utrzyma się na wysokim poziomie – średniorocznie wyniesie 9,1% by w kolejnych latach powoli zacząć spadać (7,8% w 2023 r., 4,8% w 2024 r.). W 2025 roku średnioroczna inflacja wyniesie 3,5%, co oznacza, że w trakcie roku powróci do pasma dopuszczalnych odchyień od celu NBP. W 2022 roku założono stabilizację kursu złotego na poziomie odpowiednio 4,59 EUR/PLN oraz 4,10 USD/PLN. W kolejnych latach horyzontu prognozy (2023-2025) na potrzeby scenariusza makroekonomicznego przyjęto techniczne założenie, że kurs EUR/PLN utrzyma się średnio na poziomie kursu średniego z 2021 r. (tj. 4,57) oraz utrzymanie kursu EUR/USD na poziomie z I kwartału br.

Przewiduje się, że w 2022 r. liczba pracujących nadal będzie rosta – o 1,2%. Będzie to konsekwencja dalszego wzrostu aktywności zawodowej i spadku stopy bezrobocia. W kolejnych trzech latach zakładamy niewielki spadek liczby pracujących wynikający głównie z trendów demograficznych (przy założeniu braku wpływu uchodźców na liczbę pracujących). Polska pozostaje krajem o bardzo niskiej stopie bezrobocia. Szacuje się, że w 2022 r. stopa bezrobocia według BAEL spadnie z 3,4% w 2021 roku do 2,7%. W kolejnych latach bezrobocie pozostanie na niskim poziomie (2,6% w horyzoncie prognozy) w wyniku trendów demograficznych oraz utrzymywania się tempa wzrostu gospodarczego w okolicach potencjału. Głównym czynnikiem ryzyka dla prognozy jest dalszy przebieg wojny w Ukrainie i jej wpływ na krajową i światową gospodarkę. W przypadku przedłużającego się i zaostrzającego się konfliktu możliwe jest nałożenie bardziej rygorystycznych sankcji na Rosję, włączając w to embargo na import surowców przez państwa UE. To skutkowałoby pogorszeniem perspektyw gospodarczych u kluczowych partnerów handlowych Polski. Prawdopodobnie doprowadziłoby to również do wzrostu cen surowców na rynkach światowych powyżej cen założonych w prognozie, a tym samym wyższej przewidywanej stopy inflacji. Drugim czynnikiem jest wpływ napływającej do Polski i odpływającej z Polski ludności Ukrainy na krajowy rynek pracy. Podczas opracowywania scenariusza niemożliwe było określenie znaczenia tych przepływów ludności dla rynku pracy. Krótkookresowo mogą wystąpić znaczące niedopasowania kwalifikacji na rynku pracy – spadek podaży pracy w branżach tradycyjnie zdominowanych przez mężczyzn (np. budownictwo), a wzrost w branżach usługowych (np. handel, gastronomia). W średnim i długim okresie napływ obywateli Ukrainy może oddziaływać pozytywnie, częściowo niwelując negatywny wpływ demografii na podaż pracy. Trzecim czynnikiem ryzyka pozostaje sytuacja epidemiologiczna. Dotarcie najnowszego wariantu wirusa do wschodniej części UE z niższym odsetkiem zaszczepienia niż zachodnia część kontynentu może ponownie spowodować poważne obciążenie systemu ochrony zdrowia i, co za tym idzie, wymusić ponowne wprowadzenie gospodarczych obostrzeń. Innymi negatywnymi czynnikami ryzyka dla prognozy jest dłuższe niż założone utrzymywanie się przeszkód w globalnym łańcuchu dostaw, co jest prawdopodobne ze względu na politykę „zero COVID” stosowaną przez Chiny. Ostatnim pozytywnym czynnikiem wobec scenariusza bazowego jest możliwa akceptacja przez instytucje UE i realizacja Krajowego Programu Odbudowy i Zwiększania Odporności, która zwiększyłaby poziom inwestycji w krajowej gospodarce.

Tabela 1 Oczekiwane kształtowanie się podstawowych wielkości makroekonomicznych w latach 2022-25

Kategoria	2022	2023	2024	2025
PKB w ujęciu realnym, wzrost w %	3,8	3,2	3,0	3,1
Eksport, wzrost w %	4,5	4,0	3,6	3,6
Import, wzrost w %	4,1	3,1	2,9	2,9
Spożycie prywatne, wzrost w %	5,9	4,0	2,7	2,9
Spożycie publiczne, wzrost w %	1,2	2,3	2,1	2,1
Nakłady brutto na środki trwałe, wzrost w %	4,8	4,0	2,5	2,7
Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, w %	9,1	7,8	4,8	3,5
Pracujący ⁴ , wzrost w %	1,2	-0,1	-0,1	-0,3
Stopa bezrobocia BAEL, w %	2,7	2,6	2,6	2,6

---

⁴ Pracujący przeciętnie według BAEL (15-89).

3. Odpowiedź na wyzwania

Wyzwanie: Zapewnienie stabilności finansów publicznych.

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Sprawozdanie krajowe Polska 2020 wskazuje, że polski system budżetowy wymaga korekty m.in.: w zakresie klasyfikacji budżetowej, sposobu rejestrowania informacji, planowania średniookresowego i wpływu przeglądów wydatków na proces budżetowy. Zauważone niedociągnięcia utrudniają efektywne i skuteczne zarządzanie środkami finansowymi oraz sprawiają, że zacieśnia się odpowiedzialność poszczególnych jednostek za środki budżetowe.

Zidentyfikowane kwestie stanowią przedmiot prac w ramach reformy systemu budżetowego, której głównym celem jest wprowadzenie systemu budżetowego wspierającego osiągnięcie celów strategicznych i priorytetów rozwojowych w perspektywie wieloletniej. Cele i kierunki reformy systemu budżetowego odpowiadają na Zalecenie Rady z 9 lipca 2019 r., w którym Rada UE zarekomendowała podjęcie dalszych działań w celu zwiększenia efektywności wydatków publicznych, w tym poprzez udoskonalenie systemu budżetowego w Polsce (tzw. CSR 1 z 2019 r.).

Reforma systemu budżetowego została również włączona do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz stanowi podstawowy komponent tzw. reformy ram fiskalnych.

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1535) rozszerzyła zakres stabilizującej reguły wydatkowej (SRW) o państwowe fundusze celowe. Objęcie zakresem SRW większej liczby jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych przy zachowaniu operacyjności reguły przyczyni się do zwiększenia transparentności i efektywności zarządzania finansami publicznymi.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne reformy – część grantowa

A1.1. Reforma ram fiskalnych (MF)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – I kwartał 2025 r.

Reforma ram fiskalnych obejmuje dwa komponenty: Reformę systemu budżetowego oraz działania ukierunkowane na zwiększenie zakresu podmiotowego stabilizującej reguły wydatkowej i jej przegląd. W ramach Reformy systemu budżetowego przewiduje się wprowadzenie systemu budżetowego wspierającego osiągnięcie celów strategicznych i priorytetów rozwojowych w perspektywie wieloletniej. Ze względu na szeroki zakres i złożony charakter reformy, prace koncepcyjne i wdrożeniowe prowadzone są etapowo. Za priorytetowe działanie uznano opracowanie nowego systemu klasyfikacyjnego, obejmującego jednolity plan kont zintegrowany z klasyfikacją budżetową. W zakresie sposobu zwiększenia wpływu przeglądów wydatków na proces budżetowy Ministerstwo Finansów współpracuje z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2022 r.: Przygotowanie koncepcji określającej strukturę i szczegółowe klasyfikacje jednolitego planu kont zintegrowanego z klasyfikacją budżetową.

Publikacja koncepcji umożliwiła zamknięcie etapu podstawowych prac koncepcyjnych oraz rozpoczęcie konsultacji proponowanych rozwiązań z interesariuszami zewnętrznymi. Konsultacje, testy „zza biurka”, a następnie pilotaże w środowisku rzeczywistym, poprzedzać będą właściwe działania wdrożeniowe.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Kwestie dotyczące stabilności finansów publicznych zostaną przedstawione w Aktualizacji Programu Konwergencji.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, SDGs, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: n/d	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: – Usprawnienie funkcjonowania systemu budżetowego będzie korzystne dla wszystkich grup społecznych.
---	---

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Zwiększenie aktywności zawodowej. Dostęp do opieki nad dziećmi. Ograniczenie segmentacji rynku pracy. Udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w obniżonym wymiarze czasu.

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

W Polsce w ciągu ostatnich kilku lat poprzedzających wystąpienie pandemii COVID-19, systematycznie poprawiała się sytuacja na rynku pracy: zwiększała się populacja osób pracujących (do 2018 r. włącznie), zmniejszała zbiorowość bezrobotnych i jednocześnie malała liczba osób pozostających poza rynkiem pracy (biernych zawodowo).

Wybuch pandemii COVID-19, ogłoszenie stanu epidemii w marcu 2020 r. i jednoczesne podjęcie działań mających na celu ochronę zdrowia i życia obywateli poskutkowało zaburzeniem dotychczasowych trendów na rynku pracy, w tym wynikających z sezonowości polskiego rynku pracy.

W 2020 r. obserwowano zmniejszenie liczby pracujących m.in. w branżach związanych z zakwaterowaniem i gastronomią, przetwórstwem przemysłowym, handlem czy działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją, zwiększenie zaś np. w rolnictwie, leśnictwie, transporcie i gospodarce magazynowej, a także w budownictwie i edukacji. Pandemia COVID-19 spowodowała upowszechnienie się „pracy zdalnej”, świadczonej przez pracowników w sposób regularny lub okazjonalny.

Wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) prezentującego dane przeciętne dla kwartału wskazują, że w IV kw. 2021 r. osoby aktywne zawodowo stanowiły 58,0% ludności w wieku 15–89 lat. Wskaźnik ten zmniejszył się w porównaniu z 3 kw. 2021 r. o 0,2 pp. Udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie osób w wieku 15–89 lat był wyższy wśród mężczyzn i wyniósł w IV kwartale 2021 r. 66,1%, natomiast w populacji kobiet odsetek ten kształtował się na poziomie 50,5% (odpowiednie wartości dla osób w wieku produkcyjnym to 83,3% oraz 75,9%).

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Zwiększanie aktywności zawodowej (osoby starsze, kobiety)

Główne reformy – część grantowa

A4.1 Efektywne instytucje na rzecz rynku pracy (MRiPS)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – III kwartał 2024 r.

Celem reformy jest przebudowa systemu instytucjonalno-organizacyjno-prawnego na rynku pracy w kierunku systemu zapewniającego bardziej kompleksowe i spójne wsparcie, dostosowane do sytuacji danej osoby (biernej zawodowo, o niskich kwalifikacjach, młodej [do 29 r. ż.], starszej, długotrwale bezrobotnej, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety czy migranta).

Projektowane zmiany zierają w szczególności do wzmocnienia roli poradnictwa zawodowego, wprowadzenia nowych (np. możliwości refundacji kosztów opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami do 18 r.ż.) bądź udoskonalenia istniejących instrumentów wsparcia (np. dla długotrwale bezrobotnych), dotarcia do osób biernych zawodowo, wsparcia kształcenia ustawicznego, wsparcia dla pracodawców, podnoszenia kompetencji kadr PSZ, a także do zmiany w przepisach dot. zatrudnienia cudzoziemców.

Ponadto planowane jest przeprowadzenie procesu konsultacji z partnerami społecznymi na temat potencjału układów zbiorowych i przeprowadzenie badania potencjalnej roli jednolitej umowy o pracę w celu zwiększenia elastyczności i bezpieczeństwa na polskim rynku pracy.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Wejście w życie ustawy o niektórych umowach zawieranych elektronicznie.

Przełom 2022/2023 r.: Wejście w życie ustawy dot. PSZ i polityki rynku pracy.

Przełom 2022/2023 r.: Wejście w życie ustawy o zatrudnianiu cudzoziemców.

IV kwartał 2022 r.: Publikacja badania dotyczącego jednolitej umowy o pracę oraz raportu z konsultacji z partnerami społecznymi dot. roli i potencjału układów zbiorowych na polskim rynku pracy.

A4.3 Wdrożenie ram prawnych dla rozwoju ekonomii społecznej (MRiPS)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2022 r.

Celem reformy (przyjęcie ustawy o ekonomii społecznej) jest regulowanie wsparcia zatrudnienia i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwie społecznym oraz świadczenie przez podmioty ekonomii społecznej usług społecznych na rzecz społeczności lokalnej. Ustawa obejmować będzie swoim zakresem podstawowe definicje, kryteria uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz uprawnienia i obowiązki podmiotów, które uzyskują taki status. Ponadto w ustawie wyznaczone zostaną ramy działalności aktywizacyjnej i reintegracyjnej podejmowanej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych, instrumenty wspierające zatrudnienie i reintegrację oraz zasady koordynowania polityki na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. W ustawie uregulowana zostanie również kwestia współpracy samorządów z podmiotami ekonomii społecznej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Wejście w życie ustawy o ekonomii społecznej.

A4.5 Rozwiązania na rzecz dłuższego pozostawania na rynku pracy osób starszych (60+) (MF)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2024 r.

Celem reformy jest obniżenie podatku dochodowego od osób fizycznych osobom, które osiągną ustawowy wiek emerytalny i nie zdecydują się na przejście na emeryturę, lecz będą kontynuować pracę. Rozwiązanie polega na zwolnieniu od podatku dochodowego od osób fizycznych przychodów z pracy na etacie, umów zlecenia oraz z działalności gospodarczej do wysokości 85 528 zł rocznie dla osób, które ukończyły 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) i pozostają na rynku pracy, nie pobierając świadczeń emerytalno-rentowych. W efekcie zakłada się, że wprowadzona regulacja przyczyni się do długofalowego zwiększenia poziomu świadczeń emerytalnych poprzez wydłużenie realnego wieku emerytalnego (ze względu na dłuższe okresy składkowe).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.: zgodnie z KPO wejście w życie nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przepisy weszły już w życie i obowiązują od 1 stycznia 2022 r.

Główne inwestycje – część grantowa

A4.1.1. Inwestycje wspierające reformę instytucji rynku pracy (MRiPS)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – II kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 52 mln euro

Celem inwestycji jest wzmocnienie potencjału PSZ do wspierania funkcjonowania rynku pracy, m.in. w zakresie aktywizacji zawodowej i procedur dopuszczania cudzoziemców do rynku pracy, opracowanie nowych standardów usług, zwiększenie potencjału kadr PSZ oraz zapewnienie informacji o nowych usługach oferowanych przez PSZ także dla grup społecznych dotychczas w niewielkim stopniu korzystających z ich wsparcia.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W drugiej połowie 2022 r. planowane jest zlecenie ekspertyzy dotyczącej określenia standardów funkcjonowania i koordynacji systemu PSZ oraz działania informacyjne.

A4.3.1. Programy wsparcia inwestycyjnego umożliwiające w szczególności rozwój działalności, zwiększenie udziału w realizacji usług społecznych oraz poprawę jakości integracji w podmiotach ekonomii społecznej (MRiPS)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 45 mln euro

Celem inwestycji jest maksymalizacja pozytywnego wpływu podmiotów ekonomii społecznej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wspieranie funkcji reintegracyjnych oraz rozwijanie ich potencjału konkurencyjnego. Wsparcie udzielane będzie w oparciu o opracowany przez MRiPS resortowy program wspierania ekonomii społecznej. Podstawą prawną dla tego programu będzie ustawa o ekonomii społecznej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Przygotowanie i przyjęcie programu resortowego;

IV kwartał 2022 r.: Ogłoszenie naboru wniosków.

Dostęp do opieki nad dziećmi

Główne reformy – część grantowa

A4.2. Reforma na rzecz poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 (MRiPS)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2024 r.

Celem reformy jest wzrost aktywności zawodowej rodziców poprzez zwiększenie dostępności terytorialnej i cenowej instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobków i klubów dziecięcych). Sprzyjać temu będzie stworzenie jednego, spójnego systemu wspierającego powstawanie oraz funkcjonowanie instytucji opieki nad takimi dziećmi.

Harmonogram w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Wejście w życie rozwiązań prawnych mających na celu zmianę organizacji systemu finansowania opieki nad dziećmi do lat 3. w celu wdrożenia jednolitego spójnego systemu zarządzania finansowaniem tworzenia i funkcjonowania usług opieki nad dziećmi do lat 3.

Główne inwestycje – część grantowa

A4.2.1. Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+ (MRiPS)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 381 mln euro

Celem inwestycji jest utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, poprzez dofinansowanie kosztów budowy, robót budowlanych, przebudowy obiektów, lub zakupu nieruchomości i infrastruktury (zakup gruntu lub lokalu), w których realizowana będzie taka opieka. Powstanie również system informatyczny do zarządzania finansowaniem i tworzeniem placówek opiekuńczych, łączący różne źródła finansowania opieki nad dziećmi.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Utworzenie systemu informatycznego do zarządzania finansowaniem i tworzeniem placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3, łączący różne źródła finansowania opieki nad dziećmi.

2022 r.: Ogłoszenie programu MALUCH+, w ramach którego środki KPO stanowiąc będą źródło finansowania jednego z modułów.

Ograniczenie segmentacji rynku pracy

Główne reformy – część grantowa

A4.7 Ograniczenie segmentacji rynku pracy (MRiPS)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2024 r.

Celem reformy jest ograniczenie segmentacji rynku pracy poprzez zwiększenie ochrony socjalnej wszystkich osób pracujących na podstawie kolejnych umów zleceń, poprzez objęcie tych umów składkami na ubezpieczenia społeczne, niezależnie od uzyskiwanych przychodów. Planowane zmiany przyczynią się do uporządkowania systemu ubezpieczeń społecznych, uszczelnienia zasad podlegania ubezpieczeniom, zwiększenia ochrony ubezpieczeniowej czy podwyższenia przyszłych świadczeń krótko- i długoterminowych.

Harmonogram w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2024 r.: Wejście w życie przepisów wprowadzających obowiązek objęcia wszystkich kolejnych umów zleceń składkami na ubezpieczenie społeczne, niezależnie od osiągniętych przychodów.

Udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w obniżonym wymiarze czasu

Główne reformy – część grantowa

A4.4 Uelastycznienie form zatrudnienia, w tym wprowadzenie pracy zdalnej (MRiPS)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2022 r.

Celem reformy jest uregulowanie w Kodeksie pracy – pracy zdalnej (która zastąpi telepracę) oraz wprowadzenie rozwiązań uelastyczniających formy organizacji pracy. Ułatwi to efektywne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich w gospodarce, i pozwoli na dostosowanie do pojawiających się wyzwań rozwojowych, łącznie z niekorzystnymi trendami demograficznymi. Rozwiązanie to wychodzi naprzeciw godzeniu pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi, w tym związanymi z opieką nad dziećmi w wieku do 8 lat czy też krewnymi wymagającymi opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych.

W efekcie wprowadzenia ww. regulacji oczekuje się m.in. ułatwień w godzeniu życia zawodowego z prywatnym dzięki możliwości wykonywania pracy w bardziej elastycznej formie, a także zwiększenia wskaźników zatrudnienia osób biernych zawodowo poprzez poprawę dostępu do zatrudnienia dla osób wychowujących małe dzieci, osób z niepełnosprawnościami, jak również pracowników, którzy mają trudności związane z dojazdem do pracy w związku z peryferyjnym miejscem zamieszkania.

Harmonogram w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Uchwalenie nowelizacji Kodeksu pracy w zakresie pracy zdalnej, z której będą mogli korzystać wszyscy pracownicy oraz uchwalenie nowelizacji Kodeksu pracy wprowadzającej rozwiązania umożliwiające szersze stosowanie elastycznych form organizacji czasu pracy dla rodziców dzieci do lat 8 oraz osób opiekujących się m.in. krewnymi wymagającymi opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023 (MRiPS)

„Razem Możemy Więcej” to program przewidziany na trzy kolejne lata. Wysokość środków przeznaczonych na pierwszą edycję programu to 40 mln zł. Źródłem finansowania jest Fundusz Pracy. Celem programu jest aktywizacja zawodowa oraz integracja i zwiększanie aktywności społecznej cudzoziemców, którzy legalnie przebywają w Polsce, a którzy spotykają się z trudnościami związanymi m.in. ze znalezieniem zatrudnienia oraz barierą językową i integracyjną w społeczeństwie. W ramach konkursu wnioski o dofinansowanie projektów mogą składać jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe oraz instytucje rynku pracy. Program będzie w sposób szczególny uwzględniał cudzoziemców, którzy przyjechali do Polski z państw znajdujących się w sytuacji kryzysowej, np. związanej z prowadzonymi na ich terenie działaniami zbrojnymi (w tym w Ukrainie).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2022 r.: Ogłoszenie konkursu ofert.

II kwartał 2022 r.: Ogłoszenie listy projektów zakwalifikowanych do dofinansowania.

IV kwartał 2022 r.: Przekazanie raportów częściowych przez realizatorów projektów.

Rodzinny Kapitał Opiekuńczy oraz zmiany w opiece nad dziećmi do lat 3 (MRiPS)

Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (RKO) to nowe świadczenie dla rodziców dzieci w wieku od 12. do ukończenia 35. miesiąca życia, wynoszące w sumie 12 tys. zł na drugie i każde kolejne dziecko. RKO jest dodatkowym instrumentem wsparcia ułatwiającym łączenie rodzicielstwa z pracą zawodową. Zakłada się, że będzie także kolejnym czynnikiem prowadzącym do redukcji ubóstwa rodzin z dziećmi.

Przepisy ustawy o RKO przewidują również zmiany w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w wyniku których m.in. wprowadzone zostanie dofinansowanie do pobytu w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna na dzieci nieobjęte rodzinnym kapitałem opiekuńczym. Dofinansowanie będzie wynosić maksymalnie 400 zł miesięcznie na dziecko i polega na obniżeniu przez podmiot prowadzący taką instytucję miesięcznej opłaty za pobyt. Szacuje się, że wsparciem objętych zostanie ok. 110 tys. dzieci.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Przepisy o RKO weszły w życie 1 stycznia 2022 r., natomiast zmiany w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. weszły w życie 1 kwietnia 2022 r.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: n/d	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: - wsparcie MŚP w zakresie digitalizacji
---	---

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

W *Sprawozdaniu krajowym Polska 2020* KE zwraca uwagę na utrzymujący się w Polsce niedobór siły roboczej m.in. w sektorze przemysłowym, budowlanym i usług, który może wpływać m.in. na ograniczenie produkcji. Powyższa sytuacja wynika ze zmiany charakteru miejsc pracy pod wpływem postępującego rozwoju technologicznego i niedopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy.

Odnosnie do wskaźników zatrudnienia, KE podkreśla, że pomimo wysokiego poziomu zatrudnienia młodych mężczyzn i pracowników wysoko wykwalifikowanych, który jest znacznie wyższy od średnich UE, wskaźniki zatrudnienia dotyczące w szczególności osób starszych i kobiet są znacznie niższe od odnotowywanych w większości państw członkowskich UE. Ponadto odsetek osób o niskich umiejętnościach zawodowych w populacji jest wprawdzie niski, lecz ich wskaźnik zatrudnienia jest

jednym z najniższych w UE. W opinii KE, działania zmierzające do zwiększenia uczestnictwa grup niedostatecznie reprezentowanych na rynku pracy przyczyniłyby się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju 5 i 10.

Pomimo zauważonej przez KE poprawy, Polska nadal odnotowuje wyniki poniżej średniej UE w dziedzinie umiejętności cyfrowych. Blisko połowa dorosłych w wieku 16-74 lat nie posiada podstawowych umiejętności cyfrowych. Ponadto KE zwraca uwagę na nadal ograniczony udział w kształceniu dorosłych co powoduje spadek liczby osób, które są w stanie zaspokoić popyt na rynku pracy oraz hamuje wzrost zatrudnienia.

Najnowszym wyzwaniem jest kwestia wsparcia przybyszy z Ukrainy w różnym wieku w nabywaniu przez nich umiejętności i kwalifikacji.

KE podkreśla problem niedoboru nauczycieli oraz niską atrakcyjność zawodu nauczyciela. Podjęte przez Polskę działania zmierzające do poprawy jakości kształcenia wstępnego nauczycieli oraz możliwości ustawicznego doskonalenia zawodowego wymagają monitorowania pod względem ich skuteczności oraz wpływu na umiejętności nauczycieli.

KE odnotowuje wdrożoną reformę kształcenia i szkolenia zawodowego uwzględniającą m.in. zmianę struktury i zakres podstawowych programów wstępnego kształcenia zawodowego, wprowadzenie zachęt dla pracodawców angażujących ich w kształcenie i szkolenie zawodowe, których zakres i skala w opinii KE są ograniczone. Jednakże, w opinii KE wpływ reformy na pozyskiwanie umiejętności poprzez m.in. kształcenie i szkolenia odpowiadające potrzebom rynku pracy, będzie widoczny dopiero w długim okresie czasu, co nie wpływa korzystnie na obecnie odnotowywane braki siły roboczej w wybranych branżach gospodarki. KE podkreśla wpływ rozwoju umiejętności na wzrost wydajności i uczestnictwa w rynku pracy, a w konsekwencji osiągnięcie celu zrównoważonego rozwoju nr 4.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne reformy – część grantowa

A3.1 Kadry dla nowoczesnej gospodarki – poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy w związku z wdrażaniem nowych technologii w gospodarce oraz zieloną i cyfrową transformacją (MEiN)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – I kwartał 2025 r.

Celem reformy jest przygotowanie kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki oraz funkcjonowanie w sytuacjach kryzysowych.

Przygotowane rozwiązania umożliwią realizację inwestycji zorientowanych zarówno na ożywienie gospodarcze po kryzysie COVID-19, jak i na stworzenie trwałych i skutecznych metod współpracy i współdziałania różnych interesariuszy w obszarze rozwoju umiejętności oraz szybkiego reagowania systemów kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie na nieprzewidziane zdarzenia.

Realizacja celu wymaga podjęcia działań zarówno w obszarze ściśle związanym z rynkiem pracy, jak i stanowiącym jego zaplecze szkolnictwem, przede wszystkim zawodowym, a także budowania stałej dyspozycji do uczenia się jako procesu trwającego całe życie. Planowane jest znaczące zwiększenie roli i zadań systemu doradztwa i poradnictwa zawodowego, przygotowanie rozwiązań mających na celu lepsze przygotowanie kadr z uwzględnieniem zmian zachodzących w gospodarce i na współczesnym rynku pracy zmierzające do:

- zwiększenia korelacji pomiędzy oczekiwaniami rynku pracy a podażą kompetencji i wiedzy;
- upowszechnienia i unowocześnienia kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie.

Realizacja reformy obejmie:

- przygotowanie rozwiązań, w tym zmian w przepisach prawa oświatowego, dla funkcjonowania sieci branżowych centrów umiejętności;

- przygotowanie rozwiązań, w tym zmian w przepisach prawa, dla koordynacji działań w zakresie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie w regionach.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

- prowadzenie przez MEiN działań przygotowawczych w ramach prac nad rozwiązaniami legislacyjnymi dla funkcjonowania sieci branżowych centrów umiejętności oraz dla koordynacji działań w zakresie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie w regionach;
- współpraca MEiN z kluczowymi partnerami (organizacje branżowe, szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe, jednostki samorządu terytorialnego).

Główne inwestycje – część grantowa

A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie (MEiN)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 400 mln euro

Celem inwestycji jest wdrożenie innowacyjnych i trwałych mechanizmów współpracy na gruncie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się przez całe życie, sprzyjających odporności i doskonałości oraz cyfrowej i zielonej transformacji.

Inwestycje zaplanowane w obszarze kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie mają na celu: ożywienie gospodarcze po kryzysie COVID-19, wdrażanie postanowień Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030, zorientowane na wyzwania przyszłości i innowacyjne systemy kształcenia i uczenia się, rozwój doskonałości zawodowej w kształceniu zawodowym na wszystkich poziomach oraz zmianę wizerunku kształcenia zawodowego poprzez promocję umiejętności zawodowych, jak również wspieranie transferu nowych technologii i rozwiązań sprzyjających zielonej gospodarce.

Realizacja inwestycji obejmie:

- utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności, realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej;
- zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: utworzenie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji polityki w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie (14 zespołów).

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020–2024 – „Aktywna tablica”. (MEiN)

Ogólny harmonogram: IV kw. 2020 r. - IV kw. 2024 r.

Koszt całkowity: 290 mln zł

Koszt w 2022 r.: 70 mln zł

Źródło finansowania: rezerwa celowa nr 26 (2022 r.): środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego "Aktywna Tablica" i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także

innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty.

W latach 2020-2024 realizowana jest druga edycja programu „Aktywna tablica”. W bieżącej edycji planuje się modyfikowanie i modernizację zasobów rzeczowych szkół oraz wykorzystanie potencjału nauczycieli. Program ma prowadzić do rozwoju kompetencji cyfrowych, społecznych i twórczych uczniów oraz nauczycieli w celu przygotowania ich do aktywnej partycypacji w rozwijającym się społeczeństwie otwartym, nowoczesnym, innowacyjnym. Model programu „Aktywna tablica” w drugiej edycji strukturalnie jest oparty na rozwiązaniach i działaniach zastosowanych w pierwszej edycji, natomiast programowo – na głównych założeniach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), zmierzających do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego.

Nowoczesne, otwarte, odpowiedzialne społeczeństwo uwzględnia oczekiwania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnościami. Odpowiadając na te potrzeby, druga, nowa edycja programu „Aktywna tablica” na lata 2020–2024 uwzględnia w procesie wspierania szkół również szkoły realizujące kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także sytuację, w której nauczanie i uczenie się jest realizowane w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

1. Złożenie wniosków o udział w Programie przez: dyrektorów szkół – do organów prowadzących szkoły (w tym szkoły za granicą) oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych – do organów prowadzących ośrodki.
2. Kwalifikacja wniosków organów prowadzących szkoły i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze przez wojewodów oraz wniosków o udział w Programie złożonych przez dyrektorów szkół prowadzonych przez właściwego ministra, dyrektorów szkół za granicą prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
3. Uruchomienie środków budżetu państwa zaplanowanych w rezerwie celowej poprzez złożenie wniosku zawierającego propozycję podziału środków między poszczególne województwa oraz ministrów z uwzględnieniem środków na dany rok określonych w Programie.
4. Uruchomienie środków budżetu państwa zaplanowanych w rezerwie celowej i przekazanie środków finansowych organom prowadzącym szkoły.
5. Wykorzystanie wsparcia finansowanego przez organy prowadzące oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.
6. Przeprowadzenie badania ewaluacyjnego, które będzie dotyczyć sposobów wykorzystania TIK w szkołach, intensywności wykorzystywania TIK na zajęciach edukacyjnych z poszczególnych przedmiotów oraz sposobów wykorzystania sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do terapii dla uczniów z niepełnosprawnościami oraz uczniów niewidomych.

Program „Laboratoria przyszłości” (MEiN)

Ogólny harmonogram: wrzesień 2021 – sierpień 2022 r.

Koszt całkowity: 1 136 mln zł

Koszt w 2022 r.: 183 mln zł

Źródło finansowania: Fundusz Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

Wdrożenie programu „Laboratoria przyszłości” dofinansowania szkół podstawowych na zakup nowoczesnego wyposażenia wspierającego rozwijanie kompetencji przyszłości.

Obecnie z Programu korzysta ponad 99% uprawnionych szkół publicznych.

Dzięki Programowi do każdej szkoły podstawowej w Polsce trafi nowoczesny sprzęt w postaci drukarek 3D, mikrokontrolerów, stacji lutowniczych oraz sprzętu do nagrań umożliwiającego prezentację osiągnięć uczniów (plus takie wyposażenie dodatkowe jakie sobie wybiorą).

Szkoły mogą również dobrać urządzenia i sprzęt do rozwoju umiejętności manualnych i technicznych.

Łącznie ponad 3 miliony uczniów szkół podstawowych i setki tysięcy nauczycieli skorzysta z dostępu do „Laboratoriów przyszłości”.

Dzięki udziałowi w Programie uczniowie będą mogli m.in.:

- rozwijać pasje i zainteresowania;
- przeprowadzać eksperymenty, a także wykorzystywać nowe technologie w odkrywaniu świata nauki i techniki;
- poznawać procesy przydatne w przyszłym wyborze kariery w zawodach wymagających wysokiego poziomu kreatywności i wiedzy technicznej;
- przyswoić wiedzę i nabyć umiejętności pozwalające im wykonywać m.in. proste prace manualne przydatne w życiu codziennym.

I etap przedsięwzięcia, tj. wsparcie szkół podstawowych prowadzonych przez JST, został wdrożony 29.09.2021 poprzez przyjęcie uchwały Rady Ministrów w sprawie programu), a 31.12.2021 r. nastąpiło zakończenie przekazywania środków dla JST. W ramach II etapu, tj. wsparcia szkół podstawowych, prowadzonych przez podmioty inne, niż JST trwa proces legislacyjny.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

1. Przekazanie organom prowadzącym szkoły wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych przewidzianych w programie.
2. Uruchomienie wsparcia dla nauczycieli w ramach programu.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównowazenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

<p>Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oferta edukacyjno-szkoleniowa branżowych centrów umiejętności będzie uwzględniała nabywanie umiejętności związanych ze zrównoważonym rozwojem; – program Aktywna tablica w drugiej edycji oparty jest na rozwiązaniach i działaniach zmierzających do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego. 	<p>Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – branżowe centra umiejętności będą przyczyniały się do transformacji cyfrowej w danej branży, zarówno poprzez transfer nowych technologii do edukacji, jak również poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych w kształceniu i szkoleniu, np. w postaci kursów dostępnych online oraz symulatorów; – zapewnienie szkołom niezbędnej infrastruktury w postaci: tablic interaktywnych, projektorów ultrakrótkoogniskowych, interaktywnych monitorów dotykowych, głośników lub innych urządzeń pozwalających na przekaz dźwięku;
---	--

	– do każdej szkoły podstawowej w Polsce trafi nowoczesny sprzęt w postaci drukarek 3D, mikrokontrolerów, stacji lutowniczych oraz sprzętu do nagrań umożliwiającego prezentację osiągnięć uczniów w ramach Programu „Laboratoria przyszłości”.
--	--

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	17

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Zwiększenie innowacyjności gospodarki

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Osiągnięcia naukowe mają istotny wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy, a postęp techniczny odbywa się dzięki zastosowaniu nowej wiedzy w praktyce. Wynalazki i nowe rozwiązania, dzięki którym powstają innowacyjne, zaawansowane technologicznie produkty i usługi przyczyniają się do zwiększenia produktywności gospodarki.

Nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową (GERD) w 2020 r. wyniosły 32,4 mld zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 7,0%. Wskaźnik intensywności prac badawczo-rozwojowych (B+R), stanowiący udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w PKB, wyniósł 1,39% (w 2019 r. – 1,32%). Wartość nakładów krajowych brutto na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 845 zł i była o 7,1% większa w stosunku do roku poprzedniego. W tym samym okresie liczba podmiotów w działalności B+R wzrosła o 8,8%.

Sektor przedsiębiorstw charakteryzował się najwyższymi nakładami wewnętrznymi na działalność B+R wśród sektorów wykonawczych. Podmioty z tego sektora przeznaczyły na realizację badań naukowych i prac rozwojowych 20,4 mld zł (o 7,0% więcej niż w 2019 r.). Udział tych nakładów w nakładach krajowych brutto na działalność B+R, tak jak przed rokiem, wyniósł 62,8%. Udziały pozostałych sektorów wykonawczych w tych nakładach wyniosły: szkolnictwa wyższego – 35,0%, rządowego – 2,0% oraz prywatnych instytucji niekomercyjnych – 0,2% (wobec odpowiednio 35,6%, 1,3% oraz 0,3% w 2019 r.). W 2020 r. wśród sektorów finansujących działalność badawczą i rozwojową, podobnie jak w latach ubiegłych, dominowały sektor przedsiębiorstw oraz sektor rządowy, których środki stanowiły odpowiednio 50,6% oraz 39,0% wszystkich nakładów wewnętrznych na działalność B+R (wobec 50,7% oraz 38,8% w 2019 r.).

Zwiększenie innowacyjności gospodarki łączy się również z zapewnieniem sprawnej i skutecznej ochrony własności intelektualnej, w tym przemysłowej. Rozwiązania muszą uwzględniać potrzeby przedsiębiorstw, uczelni wyższych i ośrodków badawczych inwestujących w rozwiązania innowacyjne

i przekładać się na ramy prawne regulujące proces uzyskiwania praw wyłącznych na stworzone w ramach działalności badawczej i rozwojowej rozwiązania.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne reformy – część grantowa

A2.1. Przyspieszenie procesów robotyzacji i cyfryzacji i innowacji (MF, MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – II kwartał 2022 r.

Celem reformy było wprowadzenie nowej ulgi podatkowej, na podstawie której przedsiębiorca uzyska prawo do dodatkowego odpisania części kosztów robotyzacji (np. koszt nabycia nowych robotów przemysłowych) od podstawy opodatkowania na koniec roku podatkowego. Ulga podatkowa jest dostępna dla wszystkich przedsiębiorców bez względu na ich wielkość i miejsce prowadzenia działalności. W ramach ulgi na robotyzację możliwe jest dodatkowe odliczenie od dochodu do 50% kosztów poniesionych na robotyzację firmy. Wprowadzenie tego rozwiązania prawnego przyczyni się do wzmocnienia popytu na robotyzację przedsiębiorstw.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: zgodnie z KPO przyjęcie przepisów wprowadzających ulgę podatkową dla przedsiębiorców w zakresie możliwości dodatkowego odliczenia kosztów robotyzacji. Przedmiotowe przepisy weszły już w życie.

A2.4. Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki oraz przemysłem (MEiN, MRiRW)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – IV kwartał 2022 r.

Celem reformy jest wzmocnienie transferu wiedzy i innowacji do gospodarki poprzez kontynuację reformy funkcjonowania instytutów badawczych. W jej ramach przewiduje się w szczególności nowelizację przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce poprzez wprowadzenie możliwości tworzenia spółek celowych dla komercjalizacji wyników prac B+R.

Działania realizowane w ramach reformy obejmą również przygotowanie modelu skutecznej współpracy nauka – nauka i nauka – biznes wspierającej rozwój i upowszechnienie innowacji w sektorze rolno-spożywczym. W tym celu zostanie opracowana koncepcja usieciowienia instytutów działających w tym obszarze i zwiększenia efektywności infrastruktury B+R. W szczególności chodzi o zapewnienie polityce gospodarczej państwa wsparcia przez dostarczanie prognoz trendów i projektowanie rozwiązań technologicznych lub organizacyjnych, które mogą mieć silny wpływ na odbudowę gospodarki po pandemii COVID-19 i budowę odporności podmiotów sektora rolno-spożywczego na kryzysy.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2022 r.: opracowanie zasad korzystania z laboratoriów i transferu wiedzy w instytutach nadzorowanych przez MRiRW;

II kwartał 2022 r.: Nowelizacja przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Główne inwestycje – część grantowa

A2.1.1. Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach (MAP)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 450 mln euro

Celem inwestycji jest zapewnienie odpowiedniego poziomu cyfryzacji i robotyzacji, w tym dużych przedsiębiorstw, w celu wzrostu ich produktywności, poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przyspieszenia transformacji w kierunku Przemysłu 4.0.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III-IV kwartał 2022 r.: Ocena fiszek projektowych oraz zatwierdzenie listy indykatywnej.

IV kwartał 2022 r.: Ogłoszenie otwartego konkursu oraz nabór wniosków z listy indykatywnej.

I kwartał 2023 r.: Nabór wniosków z otwartego konkursu.

A2.4.1. Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego (MEiN, MRiRW)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 490 mln euro

Celem inwestycji w zakresie prowadzonym przez MEiN jest dofinansowanie realizacji projektów inwestycyjnych, zmierzających do komercjalizacji projektów z obszaru B+R. W części inwestycji realizowanej przez MRiRW planuje się realizację przedsięwzięć m.in. w zakresie – budowy i modernizacji laboratoriów instytutów nadzorowanych przez MRiRW oraz modernizację infrastruktury analityczno-laboratoryjnej GIJHARS i spółek rolno-spożywczych z udziałem Skarbu Państwa.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Opracowanie dokumentacji konkursowej, ogłoszenie naboru wniosków i ich ocena – w zakresie przedsięwzięć, w których instytucją odpowiedzialną za realizację jest MEiN.

IV kwartał 2022 r.: Podpisanie umów i przekazanie zaliczek na realizację inwestycji – w zakresie przedsięwzięć, w których instytucją odpowiedzialną za realizację jest MEiN.

II-IV kwartał 2022 r.: Ocena przedsięwzięć. Podpisanie umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, realizacja rzeczowa wspieranych przedsięwzięć, w których instytucją odpowiedzialną za realizację jest MRiRW.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Strategia Produktywności (MRiT)

Ogólny harmonogram: 2022-2030

Koszt całkowity: ok. 79,3 mld zł.

Źródło finansowania: Przewiduje się, że wydatki rozwojowe wpisujące się w realizację Strategii Produktywności, ponoszone do 2025 r. wyniosą w sumie ponad 79,3 mld zł. W ramach tej kwoty niemal 20,3 mld zł będzie pochodziło z budżetu państwa, 23,6 mld zł z pozostałych jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych, 33,8 mld będzie wydatkowane w ramach projektów polityki spójności (wraz ze współfinansowaniem) i niemal 1,7 mld zł będzie pochodziło z innych instrumentów i funduszy zagranicznych. Wydatki rozwojowe na realizację zadań wpisujących się w realizację Strategii Produktywności będą pochodziły z części budżetu państwa poszczególnych ministrów właściwych do realizacji tych zadań.

Strategia Produktywności stanowi aktualizację dotychczas obowiązującej Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki (SIIEG), wzbogaconą o nowe elementy, budujące nowoczesną gospodarkę, opartą na wiedzy i innowacyjnych technologiach cyfrowych. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia wynikające z realizacji SIIEG uznano, że innowacyjność i efektywność nie stanowią samoistnych celów strategicznych a jedynie narzędzia ich realizacji. Cel główny Strategii został określony jako progresywny, zrównoważony i inkluzywny wzrost produktywności oparty na wykorzystaniu wiedzy oraz nowych technologii, zwłaszcza cyfrowych. Następnie określone zostały

cele szczegółowe w każdym z obszarów Strategii, które prowadzą do osiągnięcia celu głównego. Te cele szczegółowe to:

- Wzrost wydajności surowcowej gospodarki;
- Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce;
- Rozwój nowoczesnego uczenia się przez całe życie;
- Przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki;
- Trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych;
- Automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw;
- Podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych;
- Stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi;
- Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i technologii w gospodarce;
- Rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych;
- Zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynkach pozaeuropejskich;
- Zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W pierwszym roku obowiązywania Strategii przygotowywana będzie większość spośród projektów strategicznych, a część z nich rozpocznie etap realizacji. Wśród najbardziej kompleksowych działań o dużym znaczeniu dla gospodarki wyróżnić można wsparcie finansowe i kompetencyjne dla transformacji cyfrowej przedsiębiorstw, w szczególności robotyzacji procesów produkcyjnych. Istotne zmiany zostaną też wprowadzone w systemie wsparcia ośrodków innowacji.

Kompleksowa, przejrzysta i nowoczesna regulacja w zakresie ochrony własności przemysłowej (Projekt ustawy – Prawo własności przemysłowej) (UPRP)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r. – IV kwartał 2023 r.

Koszt całkowity: Zaplanowane wydatki na okres 2023-2033 oszacowano na 59,93 mln zł. Wydatki z budżetu państwa w kolejnych latach zostaną określone po sfinalizowaniu prac na projektem ustawy i potwierdzone w kolejnych ustawach budżetowych.

Koszt w 2022 r.: W związku z przewidywanym okresem vacatio legis, w roku 2022 nie są planowane żadne wydatki w związku z reformą.

Celem reformy jest stworzenie kompleksowej, przejrzystej i nowoczesnej regulacji w zakresie ochrony własności przemysłowej (Projekt ustawy – Prawo własności przemysłowej). Reforma obejmuje uregulowanie w jednym akcie prawnym instytucji i procedur dotyczących ochrony własności przemysłowej oraz zaproponowanie nowych rozwiązań umożliwiających ochronę praw wyłącznych. Wprowadzane rozwiązania mają na celu uproszczenie i skrócenie postępowań, w tym skrócenie czasu udzielania ochrony np. przez zastąpienie obecnego systemu badawczego wzorów użytkowych systemem rejestrowym, umożliwienie dokonywania zgłoszeń zbiorowych wzorów przemysłowych, a w przypadku postępowań spornych zrezygnowanie z obowiązku przeprowadzania rozpraw na rzecz orzekania na posiedzeniach niejawnych. Zmiany wprowadzane w zakresie opłat są korzystne dla podmiotów korzystających z systemu ochrony własności przemysłowej i powinny zachęcać do ochrony własności intelektualnej w sposób kompleksowy. Istotnym dla innowatorów jest także nowe rozwiązanie jakim jest wstępne zgłoszenie wynalazku, umożliwiające zastrzeżenie daty pierwszeństwa zgłoszenia wynalazku po dokonaniu uproszczonego zgłoszenia bez ryzyka utraty nowości zgłoszonego rozwiązania. Istotą wprowadzanego rozwiązania jest możliwość uznania zgłoszenia wynalazku za dokonane w dniu zgłoszenia wstępnego zgłoszenia wynalazku. Projektowane są również rozwiązania wspierające ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa, tj. depozyt informacji technicznych i technologicznych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

<p>Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach – Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki a przemysłem – Rozwój rynków surowców wtórnych wykorzystywanych w przemyśle – Rozwój kompetencji w zakresie ekoprojektowania 	<p>Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie finansowe i kompetencyjne inwestycji w robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach – Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki a przemysłem – Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, poprzez poprawę uwarunkowań prawnych pozwalających na skuteczną ochronę własności przemysłowej
--	--

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020

Wyzwanie: Poprawa regulacji i klimatu inwestycyjnego. Zwiększenie roli konsultacji społecznych. Ochrona niezależności sądów.

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Wyzwaniem pozostaje korekta procesu konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki w szczególności poprzez rozwój nowoczesnych mechanizmów partycypacji społecznej, usprawnienia komunikacji, dialogu społecznego i dialogu obywatelskiego, oraz rozwoju współpracy pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

Z kolei w ramach samego procesu legislacyjnego istnieje potrzeba kontynuacji działań, mających na celu podniesienie jakości prawa, unikanie przeregulowania, a w konsekwencji ograniczenie częstotliwości zmian przepisów. Obecnie, co również wymaga analizy, stosowane są zróżnicowane zasady dotyczące konsultacji projektów rządowych oraz projektów przedstawianych przez inne podmioty – projektów obywatelskich, poselskich i prezydenckich. W trybie rządowym przygotowana jest ocena skutków regulacji (OSR), zaś sam projekt regulacji z uzasadnieniem i OSR

poddawany jest konsultacjom społecznym. Zasady te są w ograniczonym zakresie stosowane w trybie poselskim, co ma wpływ na jakość przygotowywanych przepisów prawa i ich postrzeganie przez obywateli. Tymczasem wysoka jakość oraz pewność prawa jest istotnym czynnikiem wpływającym na warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania. Stąd ujęcie w KPR działań związanych z doskonaleniem procesu stanowienia prawa, przy zaangażowaniu możliwie szerokiego grona interesariuszy. Dodatkowo działania związane z usprawnieniem funkcjonowania systemu wymiaru sprawiedliwości zostały uwzględnione w projekcie KPO.

Ponadto pomimo wielu istotnych zmian w ostatnich latach – wciąż identyfikowane są w Polsce nadmiarowe regulacje i obciążenia administracyjne, których eliminacja umożliwiłaby rozwój działalności gospodarczej, a także poprawę funkcjonowania obywateli w sferze publicznej. Powyższe kwestie składają się na wyzwanie dotyczące konieczności kontynuacji kompleksowej reformy prawa gospodarczego, służącej dalszemu ograniczeniu obciążeń regulacyjnych i administracyjnych.

Wyzwanie stanowi także poziom skomplikowania przepisów i mnogość procedur w zakresie planowania przestrzennego, co bezpośrednio przekłada się na nieefektywne planowanie rozwoju przez gminę, paraliżuje przedsiębiorców i hamuje rozwój inwestycji oraz znacząco zwiększa koszty dostarczania usług publicznych mieszkańcom.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne reformy – część grantowa

F2.1. Usprawnienie procesu stanowienia prawa (KPRM)

Ogólny harmonogram: do 30 września 2022 r.

Celem reformy jest podniesienie jakości stanowionego prawa oraz poprawa dostępności do prawa dla wszystkich zainteresowanych podmiotów poprzez uchwalenie nowelizacji Regulaminów Sejmu, Senatu i Rady Ministrów, która wprowadzi obowiązkową ocenę skutków regulacji i konsultacje publiczne projektów ustaw zgłaszanych przez posłów i senatorów. Reforma ograniczy również stosowanie procedury przyspieszonej do przypadków dokładnie określonych i wyjątkowych.

Dostęp do projektów wraz z uzasadnieniami oraz oceną skutków regulacji, a także udział w konsultacjach będzie ułatwiony dzięki uruchomieniu wspólnego portalu, na którym będą udostępniane wszystkie te dokumenty. W ramach reformy zostaną wprowadzone regulacje dotyczące umożliwienia korzystania z portalu przez wszystkie podmioty uczestniczące w procesie legislacyjnym. W ramach reformy zostanie także poszerzony i ułatwiony dostęp do uchwalonych przepisów. Obecna ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych nakłada na wskazane organy administracji obowiązek publikowania jedynie treści samych przyjętych aktów i – raz w roku – ich tekstów jednolitych. W ramach reformy będzie wprowadzony obowiązek ogłaszania ujednoliconego tekstu aktu prawnego niezwłocznie po jego nowelizacji. W ramach reformy przewidziano także działania popularyzatorskie i edukacyjne.

Kluczowym rezultatem reformy będzie usprawnienie procesu programowania działań publicznych, aby podejmowane decyzje dotyczące kształtu danej polityki zapadały przy jak najszerszym zaangażowaniu interesariuszy i we współpracy z nimi, w szczególności poprzez usprawnienie procesu konsultacji oraz innych form zaangażowania obywateli w rządzenie.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: przyjęcie zmiany Regulaminu Sejmu, Senatu i Rady Ministrów w celu zwiększenia wykorzystania konsultacji publicznych i ocen skutków regulacji w procesie stanowienia prawa.

A1.2. Dalsze ograniczenia obciążeń regulacyjnych i administracyjnych (kontynuacja kompleksowej reformy prawa gospodarczego) (MRiT)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2023 r.

Reforma obejmuje wdrożenie pakietu rozwiązań deregulacyjnych. Celem reformy jest likwidacja barier administracyjnych i prawnych mających wpływ na funkcjonowanie obywateli i przedsiębiorców, co ułatwi firmom inwestowanie, dywersyfikację działalności i będzie wspierać rozwój gospodarczy po pandemii. Założeniem pakietu jest przyspieszenie wydawania decyzji m.in. poprzez: upowszechnienie milczącego trybu załatwienia sprawy i postępowania uproszczonego, odciążenie pracy urzędów, odstąpienie od dwuinstancyjności (gdzie jest to możliwe i zasadne), proste urzędowe formularze, wnioski on-line, zmniejszenie liczby załączników i formalności, bazowanie na oświadczeniach zamiast zaświadczeń, minimalizowanie kosztów po stronie obywateli i przedsiębiorców.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

2022 r.: Wejście w życie pakietu legislacyjnego w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw i obywateli.

IV kwartał 2023 r.: Wejście w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu nowych inwestycji.

A1.3. Reforma planowania i zagospodarowania przestrzennego (MRiT)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2020 r. – I kwartał 2023 r.

Celem reformy jest umożliwienie gminom zarządzania przestrzenią, a przedsiębiorcom i interesariuszom aktywny udział w tym procesie. Reforma ułatwi inwestowanie poprzez zapewnienie dostępu do czytelnej, cyfrowej i rzetelnej informacji o kierunkach rozwoju gminy i zagospodarowania terenu zgromadzonej w lokalnych dokumentach strategicznych, a także poprzez wprowadzenie zintegrowanego planu inwestycyjnego, opartego na umowie urbanistycznej.

Przejrzyste zasady dotyczące możliwości przeznaczania gruntów pod działalność gospodarczą sprzyjać będą lepszemu organizowaniu i lokalizowaniu inwestycji oraz ich wydajności. Uporządkowanie regulacji związanych z planowaniem przestrzennym spowoduje zwiększenie skali inwestycji i pobudzenie lokalnych gospodarek.

Celem reformy jest także wzmocnienie partycypacji społecznej i skrócenie czasu opracowywania dokumentów. Zostanie to zrealizowane poprzez wprowadzenie planów ogólnych w miejsce studium uwarunkowań i kierunków planowania przestrzennego. Plan ogólny jako akt prawa miejscowego będzie zawierał wyłącznie przepisy normatywne dotyczące planowania przestrzennego. Ponadto uporządkowany i rozszerzony zostanie katalog form partycypacji dostępnych w procedurze sporządzania dokumentów.

Dzięki wprowadzeniu czytelnych reguł sporządzania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz standardów urbanistycznych, reforma zapewni efektywne zarządzanie przestrzenią, w tym ograniczy presję urbanizacyjną na tereny zieleni, co będzie wkładem w zrównoważony rozwój i zieloną transformację, a także będzie mieć pozytywny wpływ na cele związane ze zmianą klimatu.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2023 r.: wejście w życie nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Główne inwestycje – część grantowa

A1.2.2. Wsparcie przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki (MRIT)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 300 mln euro

Celem inwestycji jest kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych (w tym scalenie gruntów, uregulowanie kwestii technicznych i prawnych), doprowadzenie niezbędnej infrastruktury (woda, gaz, energia) oraz budowa powierzchni produkcyjnych i magazynowych na cele przemysłowe, usługowe – wszystkie prace infrastrukturalne niezbędne do przygotowania terenu pod inwestycje. Poprawi to atrakcyjność gospodarczą regionów i realnie przełoży się na pozyskanie nowych inwestycji oraz wpłynie na rozwój gospodarczy tych regionów. Uruchomienie inwestycji stanowić będzie element przeprowadzonej reformy Polskiej Strefy Inwestycji.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Ogłoszenie naboru/konkursu.

III kwartał 2022 r.: Wybór projektów, którym zostanie udzielone wsparcie finansowe.

III/IV kwartał 2022 r.: Podpisanie umów z wybranymi wykonawcami.

od I kwartału 2023 r.: Realizacja inwestycji, uzbrajanie terenów.

A1.3.1. Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 200 mln euro

Celem inwestycji jest przyjęcie przez gminy planów ogólnych do połowy 2026 r. Inwestycje związane z wdrożeniem nowych przepisów w zakresie planowania przestrzennego będą obejmowały dwa rodzaje działań: współfinansowanie przygotowania dokumentów strategicznych JST (strategii rozwoju, zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym oraz gminnych programów rewitalizacji; planów ogólnych; przekształcenia planów miejscowych) oraz system szkoleń dla planistów i pracowników urzędów gmin z nowych przepisów prawa wprowadzanego w ramach reformy planowania przestrzennego.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: przygotowanie mechanizmu określania kwoty alokacji, jakie gmina otrzyma na wdrożenie reformy zagospodarowania przestrzennego (dokument wskaże wysokość wsparcia, które ma być udzielone każdej gminie, i wyjaśnienie, na jaki rodzaj działalności wsparcie ma być wykorzystane).

IV kwartał 2022 r.: ogłoszenie konkursu na wsparcie dla gmin.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Reforma ustroju sądów powszechnych (MS)

Celem reformy jest stworzenie, w ramach konstytucyjnych zasad ustrojowych, struktury sądów powszechnych zdolnych do sprawnego realizowania należących do nich zadań, w sposób adekwatny do potrzeb społecznych i gospodarczych Polski, przy jednoczesnej racjonalizacji kosztów sprawowanego przez sądy wymiaru sprawiedliwości. Wśród szczegółowych celów reformy znajduje się m.in. zminimalizowanie zjawiska przewlekłości i uchybiania standardom rzetelności i sprawności postępowań oraz wzmocnienie niezawisłości sędziowskiej, co nastąpi poprzez eliminację instytucji „awansu” i wprowadzenie zasady, że powołanie do służby sędziowskiej następuje tylko raz w ramach sądownictwa powszechnego. Realizacja celów reformy nastąpi poprzez:

- zmianę struktury organizacyjnej sądownictwa i eliminację jednego szczebla sądów odwoławczych, tzw. „spłaszczenie” struktury;
- ograniczenie liczby okręgów sądowych przy pozostawieniu dotychczasowej liczby jednostek orzeczniczych, które stanowią oddziały sądów;
- zrównoważenie obciążenia sędziów;

- ograniczenie liczby stanowisk funkcyjnych;
- maksymalne wykorzystanie potencjału kadry orzeczniczej oraz asystentów sędziów i urzędników sądowych;
- modyfikację nadzoru administracyjnego nad działalnością sądu;
- upowszechnienie informatyzacji i wykorzystania systemów informatycznych w sądach.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Przyjęcie projektu ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (UD 262) przez Radę Ministrów.

III kwartał 2022 r.: Uchwalenie ustaw przez Parlament/wejście w życie.

Udoskonalenie przepisów dotyczących opodatkowania dochodów osób fizycznych (MF)

OGÓLNY HARMONOGRAM: I kwartał 2022 r. – III kwartał 2022 r.

Głównym celem projektowanych rozwiązań jest ulepszenie i uproszczenie systemu podatkowego. Nowe regulacje mają też zapewnić stabilność systemu na kolejne lata. Chcemy, aby wprowadzane rozwiązania były proste, zrozumiałe, zatem aby system podatkowy był przejrzysty.

Celowi temu służą następujące rozwiązania przewidziane w projekcie:

- 1) obniżenie z 17% do 12% stawki podatku obowiązującej w pierwszym przedziale skali podatkowej;
- 2) wprowadzenie dla przedsiębiorców nierozliczających podatku wg skali podatkowej możliwości odliczania części zapłaconych składek zdrowotnych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą opodatkowaną jednolitym 19% podatkiem, ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz kartą podatkową – przedsiębiorcy rozliczający podatek według skali podatkowej zapłacą niższy podatek dzięki obniżonej stawce podatku;
- 3) uchylenie ulgi dla klasy średniej.

Obniżenie stawki podatkowej w trakcie roku, a także w rozliczeniu podatku dochodowego za 2022 r. umożliwi rezygnację z ulgi dla klasy średniej, która postrzegana jest, jako niespójna i komplikująca system podatkowy.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: wejście w życie nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
Elementy Sprawiedliwej zielonej transformacji: n/d		Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: - upowszechnienie form cyfrowych w postępowaniach wpłynie na obniżenie kosztów uzyskania decyzji.	

Zgodność z zasadami EFPS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Zgodność z treścią CSRs

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Zapewnienie przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Pandemia i wywołane przez nią zjawiska kryzysowe szczególnie mocno i wieloma kanałami dotknęły przedsiębiorstwa (zwłaszcza MŚP) z wielu branż działalności gospodarczej, w tym szczególnie z takich branż jak HoReCa, turystyka i kultura. Spadki przychodów wywołane nadejściem pandemii w 2020 r. dotknęły ponad 60% przedsiębiorstw, przy czym u prawie połowy z nich popyt na ich produkty/usługi zmniejszył się o 25%. Co czwarte przedsiębiorstwo miało trudności z regulowaniem zobowiązań, a 30% z wyegzekwowaniem należności. W tych warunkach kluczowym wyzwaniem dla zapewnienia odbudowy oraz długotrwałej odporności na szoki wywoływane zjawiskami kryzysowymi jest realizacja nowych ścieżek rozwoju przedsiębiorstw lub dywersyfikacja działalności gospodarczej, która powinna skutkować zwiększeniem aktywności, w szczególności inwestycyjnej, przedsiębiorstw i wzrostem ich produktywności.

Sektor rolny również, podobnie jak inne sektory gospodarki, został dotknięty skutkami społeczno-ekonomicznymi pandemii COVID-19. Nastąpiło zachwianie łańcuchów dostaw żywności, zmiany w oczekiwaniach odbiorców i nowe podejście do jej dystrybucji i redystrybucji. Przerwane ogniwa dostaw żywności lub wypadnięcie niektórych ogniw powodują duże straty w tym sektorze. Podmioty łańcucha dostaw żywności muszą odbudowywać swój potencjał, równocześnie realizując inwestycje prowadzące do zielonej i cyfrowej gospodarki. Tymczasem, wiele podmiotów z tego sektora boryka się w okresie pandemii z poważnymi problemami finansowymi i brakiem wkładu własnego na realizację inwestycji lub zmiany profilu produkcji.

Wyzwaniem jest również oparcie konkurencyjności gospodarstw rolnych na transformacji w kierunku rolnictwa 4.0. oraz zrównoważonych rozwiązaniach infrastrukturalnych zbieżnych ze zmianami we wzorcach konsumpcji i produkcji. Tego rodzaju rozwiązania decydują w coraz większym zakresie o konkurencyjności gospodarstw rolnych, służą ochronie zasobów naturalnych i klimatu oraz ułatwiają gospodarstwom rolnym ograniczenie presji na środowisko naturalne (przykładem jest precyzyjne nawożenie i wymiana pokryć dachowych ze szkodliwego dla zdrowia eternitu).

Pandemia COVID-19 wywarła ogromny wpływ także na sektor kultury i przemysłów kreatywnych (PKK) – instytucje kultury, przedsiębiorcy i NGO's z tego obszaru oraz środowisko artystyczne pozbawione zostało stabilnych podstaw funkcjonowania. Bez długofalowego wsparcia podmioty prowadzące działalność kulturalną nie są w stanie rozwijać się i sprostać nowym wyzwaniom w warunkach kryzysowych. Konieczna jest zmiana, rozszerzenie oraz rozwój profilu działalności podmiotów działających w obszarze PKK, w tym dywersyfikacja działalności instytucji kultury, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw. Ważne jest też wykorzystanie potencjału instytucji kultury jako kreatora i „dostawcy” idei i inspiracji stanowiących źródło innowacyjności.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne inwestycje – część grantowa

A1.2.1. Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności (MFIPR)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 500 mln euro

Celem inwestycji jest rozszerzenie lub zmiana profilu działalności przedsiębiorstw (MŚP) z sektorów najbardziej poszkodowanych w wyniku pandemii COVID-19. Wsparcie otrzymają przedsięwzięcia obejmujące przede wszystkim: inwestycje w bazę usługową lub produkcyjną; podnoszenie kwalifikacji pracowników (w tym np. szkolenia związane z nabyciem nowych umiejętności lub przekwalifikowaniem pracowników, w szczególności w związku z rozszerzaniem lub zmianą profilu); usługi rozwojowe na rzecz wspieranych MŚP. Wybór przedsięwzięć nastąpi w formie konkursu. Wsparcie będą mogły otrzymać przedsiębiorstwa w sektorach: HoReCa, turystyka, kultura, które w latach 2020-21 odnotowały spadek przychodów w związku wystąpieniem pandemii COVID-19.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W 2022 r. zostanie opracowany system wdrażania inwestycji. W szczególności zostanie wyznaczony podmiot odpowiedzialny za przeprowadzenie naborów w trybie konkursowym oraz zostaną, w drodze stosownego porozumienia, określone jego zadania związane ze wsparciem MFIPR we wdrażaniu inwestycji. Zostanie przyjęta dokumentacja konkursowa, obejmująca w szczególności kryteria wyboru projektów oraz warunki ich realizacji. W II poł. 2022 r. zostanie ogłoszony nabór w ramach inwestycji A.1.2.1 i zostaną podjęte działania zmierzające do zawarcia pierwszych umów w perspektywie 6 miesięcy od ogłoszenia naboru.

A1.4.1. Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu (MRiRW)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 1 267 mln euro

Celem Inwestycji jest zwiększenie odporności podmiotów łańcucha dostaw produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa i akwakultury na kryzysy, w tym przyspieszenie inwestycji prywatnych sektora MŚP, wzmocnienie krótkich łańcuchów dostaw i systemu redystrybucji żywności oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych przez wdrożenie i upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań z zakresu rolnictwa 4.0.

Inwestycja będzie obejmować:

- dywersyfikację kanałów dystrybucji poprzez:
  - tworzenie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych;
  - inwestycje w ramach rolno-spożywczych rynków hurtowych w zakresie infrastruktury przechowywania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury i spożywczych;
- wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) przetwórstwa rolno-spożywczego (podmioty istniejące i nowo zakładane) w zakresie zakupu specjalistycznych środków transportu, maszyn i urządzeń do przetwarzania, przechowywania, magazynowania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz rozbudowy infrastruktury zakładów;
- wsparcie adaptacji, modernizacji budynków/hal i wyposażenia oraz środków transportu dla przewozu żywności dla organizacji charytatywnych i organizacji pożytku publicznego zajmujących się redystrybucją żywności na cele społeczne;
- dofinansowanie projektów wspierających zrównoważone wzorce produkcji, krótkie łańcuchy dostaw lub rolnictwo 4.0, które obejmie m.in.:

- powstawanie lub modernizację miejsc do przetwarzania przez rolników produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz spożywczych, wraz z wyposażeniem linii produkcyjnych;
- powstawanie lub modernizację miejsc bezpośredniej sprzedaży spożywczych produktów lokalnych;
- organizację sprzedaży produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz spożywczych w Internecie wraz z organizacją dostaw;
- zakup przez rolników lub rybaków środków transportu do sprzedaży obwoźnej lub transportu w warunkach kontrolowanych oraz rozbudowa infrastruktury;
- inwestycje producentów rolnych w zakresie: zakupu, montażu i utrzymania rozwiązań cyfrowych dla rolnictwa oraz zakupu i utrzymania/aktualizacji rozwiązań cyfrowych (aplikacji, oprogramowania) rolnictwa 4.0 ;
- inwestycje dotyczące wymiany słupów nośnych impregnowanych kreozotem na plantacjach chmielu.

Beneficjentem tego rodzaju wsparcia będą rolnicy (w tym również osoby prowadzące lub rozpoczynające działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego, działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej oraz bezpośredniej sprzedaży).

W ramach inwestycji przeprowadzone zostaną nabory wyłaniające ostatecznych odbiorców wsparcia. Wsparcie inwestycji będzie miało formę refundacji poniesionych kosztów lub dotacji z możliwością udzielania zaliczek na poczet prefinansowania inwestycji. Tam gdzie ma to uzasadnienie kryteria wyboru będą premiowały inwestycje rolnictwa ekologicznego oraz inwestycje służące innowacyjności i cyfryzacji.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W 2022 r. planuje się opracować system wdrożenia i uruchomić nabory konkursowe inwestycji, celem realizacji założonych celów pośrednich inwestycji (wynikających ze wskaźników). Termin uruchomienia konkursu dla ostatecznych odbiorców wsparcia jest uzależniony od akceptacji KPO przez KE.

Główne inwestycje – część pożyczkowa

A2.5.1. Program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju (MKiDN)

Ogólny harmonogram: IV kwartał 2021 r. – IV kwartał 2024 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – bezzwrotna część pożyczkowa): 45 mln euro

Celem inwestycji jest zapobieżenie długofalowym negatywnym skutkom pandemii COVID-19, podtrzymanie, pobudzenie i pomoc w powrocie do pełnej aktywności dla instytucji kultury, organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych prowadzących działalność kulturalną oraz twórców indywidualnych. Wsparcie będzie udzielane w formie grantów i stypendiów.

Część grantowa – skierowana do instytucji kultury, przedsiębiorców prowadzących działalność kulturalną oraz NGO'ów, będzie realizowana w formie otwartych konkursów. Wnioskodawcy będą mogli ubiegać się m.in. o wsparcie następujących typów projektów: realizacja spektakli, koncertów, warsztatów, festiwali, wystaw, programów edukacyjnych i badawczych. Planowana jest realizacja trzech konkursów, po jednym w 2022, 2023 i 2024 r.

Program stypendialny – skierowany do twórców indywidualnych (twórcy, artyści, animatorzy, edukatorzy, badacze), będzie realizowany w formie stypendium przyznawanego na okres od 3 do 6

miesiący. Nabór wniosków zostanie przeprowadzony w formie otwartego konkursu. Poprzez stypendia dofinansowywane będą indywidualne aktywności skierowane na rozwój wnioskodawcy, np. koncerty, spektakle, wystawy, opracowanie materiałów do realizacji projektów, nagrania, opracowywanie zbiorów czy rezydencje artystyczne.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Podpisanie porozumienia przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Narodowym Instytutem Muzyki i Tańca, Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów w zakresie pełnienia funkcji Jednostek Wspierających realizację inwestycji.

IV kwartał 2022 r.:

- przyjęcie kryteriów wyboru projektów w sektorze kultury i przemysłów kreatywnych (w celu uruchomienie jeszcze w 2022 r. programu wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych zakłada się przyjęcie kryteriów we wcześniejszym terminie);
- publikacja ogłoszenia o naborze, przeprowadzenie naboru, ocena wniosków, podpisanie umów z beneficjentami, wypłata wsparcia na podstawie harmonogramów wydatków wynikających z zawartych umów (pod warunkiem, że zostaną wcześniej przyjęte kryteria wyboru projektów w sektorze kultury i przemysłów kreatywnych).

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030 (MRiT)

Ogólny harmonogram: 2011-2030

Program wspiera projekty inwestycyjne ukierunkowane na wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki. Inwestor może uzyskać dotację na realizację swojego przedsięwzięcia, które zgodnie z obowiązującymi kryteriami powinno uzyskać status projektu o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Celem wprowadzenia zmian do Programu jest zwiększenie dostępności do wsparcia, w szczególności dla przedsiębiorców z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Wprowadza się również zachęty, które mają na celu reinwestycje i rozwijanie istniejących już zakładów.

Proponowane do wdrożenia zmiany modyfikują system funkcjonujących już w programie kryteriów jakościowych oceny inwestycji. Przy ocenie inwestycji brane będą pod uwagę nie tylko bezpośrednie efekty ekonomiczne, ale także pośrednie: wpływ inwestycji na kapitał ludzki, lokalną społeczność i środowisko.

Wprowadzane w Programie zmiany wynikają również z konieczności uproszczenia procedury aplikacyjnej, dostosowania przepisów Programu do zmienionej listy miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w związku z jej aktualizacją dokonaną na potrzeby Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju oraz z konieczności dostosowania przepisów Programu do zmian wprowadzonych w Mapie Pomocy Regionalnej na lata 2022 – 2027, określającej dopuszczalną intensywność pomocy publicznej.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
-----------------------------------	------------------	-----------------------	------------------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: - uwzględnienie aspektów ekologicznych przy wyborze projektów	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: - uwzględnienie rozwoju kompetencji cyfrowych
--	--

	przy wyborze projektów
--	------------------------

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw i administracji publicznej

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Dynamika przemian we współczesnej gospodarce oraz uwarunkowania wynikające z pandemii COVID-19 przyspieszyły proces cyfryzacji. Cyfryzacja zyskała w szczególności na znaczeniu ze względu na konieczność pracy i edukacji w formie zdalnej. Rodzi to konieczność zapewnienia dostępu do szybkiego Internetu dla wszystkich obywateli, szerszego i bezpieczniejszego wykorzystywania usług cyfrowych w sektorze publicznym i we wszystkich sektorach gospodarki. Pilnym wyzwaniem jest więc konieczność zagwarantowania dostępu do infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej najnowszych generacji całemu społeczeństwu, w tym przedsiębiorcom, administracji publicznej, a szkołom publicznym do infrastruktury cyfrowej na potrzeby edukacji. Niezbędne jest też systematyczne podnoszenie kompetencji cyfrowych społeczeństwa.

Pod względem wartości indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI 2021) na tle 27 państw europejskich Polska plasuje się w rankingu na 24. miejscu⁵. Mimo stałej poprawy nadal 13% ludności Polski nie korzysta jeszcze z Internetu, a niemal połowa społeczeństwa wciąż nie posiada co najmniej podstawowych umiejętności cyfrowych⁶. Pomimo wzrostu poziomu pokrycia kraju infrastrukturą szerokopasmową, umożliwiającą korzystanie z usług dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, wciąż niemal 35% gospodarstw domowych w Polsce nie może korzystać z takich usług. Wyraźne różnice w dostępie do nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej występują między miastami i obszarami wiejskimi oraz Polską zachodnią i wschodnią.

W Polsce 47% populacji osób w wieku 16–74 lata korzysta z usług e-administracji (dane na 2021 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim stanowi to wzrost o 5,6 pp. Natomiast, 39,9% osób korzysta z Internetu w kontaktach z administracją publiczną do przekazywania wypełnionych formularzy. W zakresie tego wskaźnika odnotowano wzrost na poziomie 6,4 pp. (w zestawieniu do 2020 r.)⁷. Pod względem cyfrowych usług publicznych Polska zajmuje 20. miejsce w UE. Zgodnie ze wskaźnikiem wykorzystania technologii cyfrowych w Polsce, 60% przedsiębiorstw charakteryzuje się bardzo niskim poziomem cyfryzacji (w UE: 39%), a jedynie 11% z nich to przedsiębiorstwa w wysokim stopniu

⁵ Komisja Europejska, Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2021 r., <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-poland>.

⁶ GUS, Badanie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w 2020 r.

⁷ GUS, Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2021 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/nauka-i-technika-spoleczenstwo-informacyjne/spoleczenstwo-informacyjne/spoleczenstwo-informacyjne-w-polsce-w-2021-roku,2,11.html>

ucyfrowione (w UE: 26%)⁸. Duże dysproporcje w zakresie poziomu umiejętności cyfrowych oraz wyposażenia w sprzęt i narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych występują także w sektorze edukacji. Według badań, ponad połowa nauczycieli (łącznie 56%), jako główny problem bądź problem w edukacji zdalnej, wskazywało braki sprzętowe, a 36% nauczycieli wskazało braki sprzętowe uczniów⁹. Ponadto zauważany jest brak umiejętności technologicznych i metodycznych nauczycieli.

Barierą w poprawie innowacyjności polskiej gospodarki jest też utrudniony dostęp obywateli i przedsiębiorstw do danych będących w dyspozycji wielu jednostek administracji publicznej. Problemem są również bariery prawne i techniczne w zakresie współpracy w obszarze wymiany danych między podmiotami gospodarczymi, jednostkami administracji publicznej oraz innymi podmiotami, jak również zabezpieczenie danych pod kątem ciągłości działania i infrastruktury krytycznej. Towarzyszy temu brak odpowiednich kompetencji i zapewnionego finansowania na wdrożenie wymagań w zakresie cyberbezpieczeństwa.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Główne reformy – część grantowa

C1.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu – rozwój infrastruktury sieciowej (KPRM).

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – I kwartał 2023 r.

Celem reformy jest ograniczenie występowania wykluczenia cyfrowego na obszarach, które wciąż nie mają możliwości korzystania z usług dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s. Nastąpi to przez likwidację istniejących barier legislacyjnych dla procesu inwestycyjnego w sieci szerokopasmowe i wdrożenie unijnego zestawu narzędzi usprawniających inwestycje szerokopasmowe (*connectivity toolbox*) rozumianego jako działania legislacyjne oraz systemowe. Pozwoli to na zmniejszenie kosztów i zwiększenie szybkości realizacji takich inwestycji.

Zakłada się przeprowadzenie reform legislacyjnych w szczególności w obszarach procedur planistycznych, procesu budowlanego oraz obciążeń publicznoprawnych ponoszonych w związku z utrzymywaniem zrealizowanych inwestycji w sieci szerokopasmowe.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Przygotowanie przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów ram dofinansowania projektów szerokopasmowych na białych obszarach Dostępu Nowej Generacji (DNG), na których obecnie nie ma sieci DNG.

I kwartał 2023 r.: Przyjęcie rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie corocznej inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych.

C2.1. Zwiększenie skali zastosowań rozwiązań cyfrowych w sferze publicznej, gospodarce i społeczeństwie (KPRM)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2020 r. – II kwartał 2024 r.

Celem reformy jest zwiększenie skali zastosowań rozwiązań cyfrowych w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie oraz podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych w społeczeństwie. Służyć temu będą m.in.: zmiany regulacyjne dotyczące rozwoju e-usług i usprawnienia elektronicznej komunikacji między instytucjami publicznymi, obywatelami i biznesem, w szczególności poprzez wprowadzenie domyślności cyfrowej postaci dokumentów i elektronicznego obiegu spraw w administracji i gospodarce.

⁸ Digital Scoreboard za 2020 r.

⁹ Edukacja zdalna w czasie pandemii. Raport z badań. 2020 r., I edycja; <https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/>

W ramach reformy zostanie dokonana m.in. nowelizacja ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (pod kątem wprowadzania domyślności cyfrowej postaci dokumentów i elektronicznej formy usług oraz cyfryzacji procesów administracyjnych). Nowelizacją ustawy o podatku od towarów i usług, do obrotu gospodarczego wprowadzone zostaną ustrukturyzowane faktury elektroniczne. Od 1 stycznia 2022 r. ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2076) wprowadzono Krajowy System e-Faktur jako rozwiązanie dobrowolne. System ten umożliwia wystawianie i udostępnianie faktur ustrukturyzowanych. Przyjęty zostanie kompleksowy program rozwoju kompetencji cyfrowych. Zostaną opracowane standardy wyposażenia szkół w infrastrukturę cyfrową.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Przyjęcie Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych do zarządzania rozwojem kompetencji cyfrowych obywateli i pracowników w różnych sektorach oraz utworzenie Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych.

III kwartał 2022 r.: Określenie przez MEiN minimalnych standardów wyposażenia wszystkich szkół w infrastrukturę cyfrową umożliwiającą wykorzystanie technologii cyfrowych w nauce na równym poziomie w każdej szkole.

C3.1. Zwiększenie cyberbezpieczeństwa systemów informacyjnych, wzmocnienie infrastruktury przetwarzania danych oraz optymalizacja infrastruktury służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (KPRM)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – IV kwartał 2023 r.

Celem reformy jest rozwój krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, podniesienie poziomu odporności systemów informacyjnych administracji publicznej i sektora prywatnego oraz budowanie świadomości i kompetencji społecznych w zakresie cyberbezpieczeństwa.

W ramach reformy zostanie dokonana nowelizacja ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Nowelizacja umożliwi m.in. tworzenie przez podmioty wchodzące w skład systemu cyberbezpieczeństwa Centrów Wymiany Informacji i Analizy. Ponadto, w 6 sektorach kluczowych (energia, transport, ochrona zdrowia, bankowość i infrastruktura rynków finansowych, infrastruktura cyfrowa oraz zaopatrzenie w wodę) powstaną obowiązkowe sektorowe zespoły reagowania na incydenty bezpieczeństwa komputerowego (sektorowe CSIRT).

Zmienione zostanie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wykazu usług kluczowych oraz progów istotności skutku zakłócającego incydentu dla świadczenia usług kluczowych. W szczególności zracjonalizowane i urealnione zostaną progi/kryteria definiujące operatorów usług kluczowych, przede wszystkim w sektorze zdrowia.

Polska weźmie też udział w europejskim projekcie wspólnego zainteresowania (IPCEI) dotyczącym infrastruktury chmurowej nowej generacji i usług brzegowych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W ramach prowadzonych reform prowadzone są prace nad nowelizacją ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (KSC). Obecnie ustawa jest rozpatrywana przez Komitet Rady Ministrów. Zgodnie z harmonogramem ustawa powinna zostać przyjęta w drugiej połowie 2022 r.

Jednocześnie po wejściu w życie nowelizacji ustawy o KSC, w III kw. 2022 r. planowane jest rozpoczęcie prac nad zmianą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wykazu usług podstawowych oraz progów istotności skutku zakłócającego incydentu dla świadczenia usług kluczowych.

Główne reformy – część pożyczkowa

C1.2. Podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze (KPRM)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2023 r.

Celem reformy jest dostosowanie krajowego otoczenia legislacyjnego do wyzwań związanych z wdrażaniem w gospodarce, społeczeństwie i usługach publicznych rozwiązań opartych o łączność w systemach 5G. Reforma jest ukierunkowana na likwidację istniejących barier dla wdrożenia sieci 5G w branżach wertykalnych, w których sieć 5G będzie odgrywać kluczowe znaczenie (ochrona zdrowia, logistyka i transport, rolnictwo, przemysł, energetyka, inteligentne miasta, edukacja i ochrona środowiska).

Zakłada się w szczególności usunięcie instalacji radiokomunikacyjnych z katalogu przedsięwzięć mogących wymagać oceny oddziaływania na środowisko oraz dostosowanie wymagań dotyczących metodyki pomiaru emisji pól elektromagnetycznych w środowisku do najnowszych osiągnięć nauki i techniki.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2022 r.: Zmiana rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania poziomów emisji pól elektromagnetycznych w środowisku.

I kwartał 2022 r.: Nowelizacja rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

C2.2. Reforma podstaw cyfryzacji systemu oświaty i wychowania (MEiN)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2020 r. – III kwartał 2022 r.

Celem reformy jest zapewnienie młodym ludziom kompetencji cyfrowych oraz zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich uczących się. Przystosowanie szkół i placówek oświatowych do współczesnych realiów i potrzeb w zakresie urządzeń cyfrowych z odpowiednim oprogramowaniem pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu szkolnym. Ramy reformy, jej cele, sposób wdrażania i monitorowania będą określone w Polityce cyfryzacji obszaru edukacji.

Reforma przewiduje: przygotowanie infrastruktury informatycznej na potrzeby edukacji; doposażenie przedszkoli i szkół oraz nauczycieli i uczniów w sprzęt; aktualizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego; przygotowanie środowiska kształcenia i cyfrowych materiałów edukacyjnych; przygotowanie kadr jednostek samorządu terytorialnego do planowania strategii edukacyjnej na poziomie lokalnym; przygotowanie nauczycieli do pracy z nowoczesnymi technologiami cyfrowymi w nauczaniu swojego przedmiotu.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Przyjęcie przez Radę Ministrów nowej polityki cyfryzacji edukacji, stanowiącej podstawę zmian w systemie edukacji i realizacji inwestycji w ICT oraz określającej kierunki procesu cyfryzacji systemu edukacji w perspektywie krótko- i długoterminowej.

Główne inwestycje – część grantowa

C1.1.1. Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam (KPRM)

Ogólny harmonogram: IV kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 1 200 mln euro

Celem inwestycji jest wzrost liczby gospodarstw domowych objętych stacjonarną siecią szerokopasmową głównie na obszarach wykluczenia cyfrowego (tzw. białych plamach DNG), w których obecnie nie istnieje infrastruktura szerokopasmowa o dużej przepustowości oraz jest mało

prawdopodobne, aby rynek w niedalekiej przyszłości zapewnił użytkownikom końcowym sieć oferującą łączność o prędkości pobierania co najmniej 100 Mb/s. Inwestycja obejmie 931 tys. gospodarstw domowych i będzie realizowana w trzech etapach. Pierwszy etap obejmie 100 tys. gospodarstw do grudnia 2024 r., drugi następnych 400 tys. gospodarstw do grudnia 2025 r., a trzeci pozostałe 431 tys. gospodarstw do 30 czerwca 2026 r. W wyniku tej inwestycji udział gospodarstw domowych objętych zasięgiem sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s przekroczy 80%. W pierwszej kolejności powinna być wykorzystywana dostępna infrastruktura w tym nowoczesne, regionalne szerokopasmowe sieci dostępne.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: ogłoszenie konsultacji społecznych obszarów docelowych wsparcia

IV kwartał 2022 r.: ogłoszenie pierwszego konkursu na dofinansowanie projektów

C2.1.1. E-usługi publiczne, rozwiązania IT usprawniające funkcjonowanie administracji i sektorów gospodarki oraz technologie przełomowe w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie (KPRM)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 420 mln euro

Celem inwestycji jest zwiększenie liczby spraw możliwych do załatwienia drogą elektroniczną przy wykorzystaniu e-usług i procesów cyfrowych oraz zapewnienie modelowego systemu wsparcia zastosowań przełomowych technologii. Nastąpi to dzięki tworzeniu nowych oraz rozwijaniu już istniejących e-usług administracji publicznej.

W ramach inwestycji zostanie zrealizowanych 39 projektów, obejmujących m.in.:

- budowę lub rozbudowę publicznych systemów informatycznych, platform udostępniania danych publicznych i platform wdrażania usług elektronicznych;
- wdrażanie nowych, zmodyfikowanych lub zintegrowanych e-usług publicznych;
- zbudowanie centralnej platformy usług regionalnych i lokalnych;
- cyfryzację procesu inwestycyjno-budowlanego oraz cyfryzację obszaru planowania i zagospodarowania przestrzennego (zapewnienie dostępu online do danych, w tym danych przestrzennych, i informacji o istniejącym i planowanym zagospodarowaniu przestrzennym);
- cyfryzację usług i procesów Krajowej Administracji Skarbowej;
- cyfryzację i integrację usług administracji publicznej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Na III/IV kwartał 2022 r. planowane jest ogłoszenie naboru przedsięwzięć.

C2.1.2. Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne (KPRM)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – III kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 550 mln euro

Celem inwestycji jest wsparcie cyfryzacji procesu kształcenia poprzez wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt multimedialny do indywidualnego użytku (laptopy, tablety itd.), udostępniany nauczycielom i uczniom do ich bieżącej pracy edukacyjnej. Jest to warunek konieczny kształcenia wysokiej jakości kapitału ludzkiego, wyposażonego w kompetencje cyfrowe i kwalifikacje niezbędne do funkcjonowania na nowoczesnym rynku pracy. Obecnie poziom wyposażenia poszczególnych szkół i placówek oświatowych w sprzęt, taki jak komputery czy laptopy, jest różny i to zarówno pod kątem jakości, jak i wolumenu przypadającego na jednego nauczyciela/ucznia. Cel ten będzie realizowany równoległe z dalszymi działaniami w obszarze rozwoju

kompetencji cyfrowych i metodycznych nauczycieli oraz rozwoju bazy publicznych i sprawdzonych e-materiałów edukacyjnych oraz narzędzi (platformy edukacyjnej).

C2.1.3. E-kompetencje (KPRM)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 184 mln euro

Celem inwestycji jest podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych pracowników administracji publicznej, obywateli (w szczególności osób wykluczonych cyfrowo) i nauczycieli. W ramach inwestycji planowane jest m. in. utworzenie Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (CRKC) oraz stworzenie sieci liderów rozwoju cyfrowego, którzy wspomogą obywateli w podnoszeniu kompetencji cyfrowych.

CRKC będzie miało charakter sieci ekspertów ulokowanej przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i będzie wspierać proces tworzenia polityk rozwoju kompetencji cyfrowych w Polsce. Sieć regionalnych/lokalnych liderów rozwoju cyfrowego (co najmniej jeden lider w każdej gminie) będzie wspierać jednostki samorządu terytorialnego oraz wskazane przez nie placówki, a także instytucje najbardziej potrzebujące wsparcia i poszczególne grupy obywateli w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych i wyposażenia w sprzęt informatyczny. Zostaną przeprowadzone szkolenia w zakresie kompetencji cyfrowych skierowane do pracowników administracji rządowej i samorządowej oraz obywateli, w tym zwłaszcza osób najbardziej narażonych na wykluczenie cyfrowe.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Przyjęcie Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych do zarządzania rozwojem kompetencji cyfrowych obywateli i pracowników w różnych sektorach.

C3.1.1. Cyberbezpieczeństwo – CyberPL, infrastruktura przetwarzania danych i dostarczania usług cyfrowych oraz optymalizacja służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (KPRM, MSWiA)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 443 mln euro

Celem inwestycji jest wzmocnienie cyberodporności systemów informacyjnych (IT i OT) wykorzystywanych w podmiotach wchodzących w skład krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, zapewnienie wysoce wydajnej, energooszczędnej i skalowalnej infrastruktury obliczeniowej, zwiększenie bezpieczeństwa ciągłości jej działania oraz odporności na zakłócenia. Między innymi: powstanie sieć 7 regionalnych centrów cyberbezpieczeństwa (RegioSOC) świadczących usługi na rzecz JST; powstanie 6 sektorowych zespołów reagowania na incydenty bezpieczeństwa komputerowego (sektorowe CSIRT); 385 nowych podmiotów (operatorzy usług kluczowych, dostawcy usług cyfrowych oraz administracji publicznej) zostanie podłączonych do zintegrowanego systemu zarządzania cyberbezpieczeństwem w RP (system S46).

W ramach specjalnego projektu inwestycyjnego zbudowanych zostanie 3 ustandaryzowane i efektywne energetycznie centra przetwarzania danych. W działaniach inwestycyjnych obligatoryjnie będzie stosowana architektura chmury obliczeniowej oraz wypracowane standardy. Doprowadzi to do upowszechnienia modeli współdzielenia oraz publikacji standardowych katalogów usług cyfrowych, nie wykluczając tych infrastrukturalnych.

W ramach optymalizacji infrastruktury służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo planowane jest m.in.: ucyfrowienie systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania, wyposażenie służb publicznych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w niezależną mobilną infrastrukturę, zapewnienie niezawodnego zdalnego dostępu funkcjonariuszom Policji do baz danych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: IPCEI: wybór projektów rozwiązań chmurowych nowej generacji i podpisanie co najmniej pięciu umów po ogłoszeniu naboru wniosków projektowych w celu wsparcia rozwoju rozwiązań Next Generation Cloud w Polsce.

W 2022 r. planowane jest rozpoczęcie realizacji 4 projektów: Sieć Regionalnych Centrów Cyberbezpieczeństwa, Program wzmocnienia cyberodporności systemów IT oraz OT (CYBER-GMINA), Podłączenia podmiotów krajowego systemu cyberbezpieczeństwa do Systemu S46 oraz rozwój platformy, Program re kwalifikacji i podnoszenia kompetencji kadr zajmujących się cyberbezpieczeństwem w podmiotach krajowego systemu cyberbezpieczeństwa.

W ramach projektu Sieci Regionalnych Centrów Cyberbezpieczeństwa planowane są następujące działania w okresie III kw. 2022- I kw. 2023 r.: 1. Opracowanie założeń do uruchomienia SOC; 2. Uruchomienie RegioSOC; 3. Rozwój systemów składowych Platformy RegioSOC;

W ramach projektu Program wzmocnienia cyberodporności systemów IT oraz OT (CYBER-GMINA) planowane są następujące działania w okresie III kw. 2022 r.- I kw. 2023 r.: 1. Opracowanie przez CPPC szczegółowych kryteriów naboru wniosków oraz procedury dla trybu konkursowego; 2. Rozpoczęcie procedury konkursowej, w tym ocena nadesłanych wniosków III kw. 2022; 3. Zatrudnienie ekspertów do oceny wniosków III kw. 2022; 4. Wybór 40 podmiotów, które otrzymają dofinansowanie w 2022 r. IV kw. 2022 r.

W ramach projektu Podłączenia podmiotów krajowego systemu cyberbezpieczeństwa do Systemu S46 oraz rozwój platformy planowane jest zamówienie dotyczące Layer 3VPN, które zostanie dokonane w okresie III kw. 2022 r.- I kw. 2023 r.

W ramach projektu Program re kwalifikacji i podnoszenia kompetencji kadr zajmujących się cyberbezpieczeństwem w podmiotach krajowego systemu cyberbezpieczeństwa planowane jest opracowanie programu re kwalifikacji zawodowej przez firmę zewnętrzną na podstawie zamówienia publicznego do końca IV kw. 2022 r.

Jednocześnie w okresie do końca IV kw. 2022 r. planowane jest uruchomienie 5 etatów na potrzeby realizacji projektów.

Główne inwestycje – część pożyczkowa

C1.2.1. Wzmocnienie potencjału komercyjnych inwestycji w nowoczesne sieci łączności elektronicznej (KPRM)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2022 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – zwrotna część pożyczkowa): 1 400 mln euro

Celem inwestycji jest udostępnienie operatorom środków w postaci finansowania zwrotnego lub częściowo zwrotnego na inwestycje związane z infrastrukturą telekomunikacyjną stacjonarną i mobilną, które uzupełni lukę w komercyjnym finansowaniu tych inwestycji. Ponadto w ramach rozwoju sieci bezprzewodowych będzie prowadzone wsparcie wdrożenia sieci 5G w Polsce, zwłaszcza na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia (4200 stacji bazowych na obszarach wiejskich do połowy 2026 r.), a także wzdłuż drogowych szlaków komunikacyjnych. Zakłada się także podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa o poziomach emisji pól elektromagnetycznych poprzez sfinansowanie budowy stacjonarnego systemu monitoringu tych emisji w 50 miastach w Polsce.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kw. 2022 r.: udzielenie dofinansowania na projekt budowy systemu stacjonarnego monitoringu emisji pola elektromagnetycznego w środowisku

IV kw. 2022 r.: uruchomienie systemu oferowania produktów finansowania zwrotnego inwestycji telekomunikacyjnych

C2.2.1. Wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnej wydajności systemów edukacji (MEiN)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2022 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – bezzwrotna część pożyczkowa): 700 mln euro

Celem inwestycji jest wsparcie organów prowadzących przedszkola, szkoły (w tym prowadzące kształcenie zawodowe) oraz placówki oświatowe w finansowaniu ich indywidualnych potrzeb inwestycyjnych w zakresie rozwoju cyfrowego środowiska prowadzonej działalności, przekraczających minimalne wymagania określone w standardach wyposażania szkół w infrastrukturę cyfrową. Finansowanie będzie dostępne w skali ogólnopolskiej i obejmie ponad 26 tys. jednostek systemu oświaty. Wsparciem finansowym zostanie objęta także cyfryzacja systemu przeprowadzania egzaminów zewnętrznych. W szczególności wsparciem zostaną objęte: doposażenie szkół w pracownie STEAM i AI; poprawa jakości usług internetowych w salach dydaktycznych placówek oświatowych; zakup sprzętu do zajęć, wspierającego nauczanie zdalne; wyposażenie co najmniej 50% przedszkoli (tj. 7 750) w interaktywne tablice i monitory; rozbudowa i modyfikacja oraz modernizacja systemów informatycznych do obsługi i przeprowadzania egzaminów z zakresu kształcenia ogólnego i branżowego.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Przygotowanie strategii cyfryzacji systemu edukacji.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Projekt „e-Urząd Skarbowy 2.0 – Cyfrowa Brama KAS” (MF)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2022 r. – I kwartał 2026 r.

Koszt całkowity: 294,4 mln zł

Koszt w 2022 r.: 29,1 mln zł

Źródło finansowania: Wdrażane przedsięwzięcie, w tym poszczególne e-usługi i funkcjonalności, finansowane jest ze środków unijnych (POPC).

Obecnie realizowany jest projekt „e-Urząd Skarbowy”, który wpisuje się w cele strategiczne resortu finansów. Realizowana w ramach projektu transformacja cyfrowa ma na celu budowę i wdrożenie pakietu spójnych i komplementarnych e-usług publicznych skierowanych do klienta będącego podatnikiem albo osoby, na której ciąży obowiązek podatkowy, w tym e-usług zmieniających filozofię działania administracji skarbowej na linii urząd skarbowy – podatnik. Planuje się kontynuację tego działania w ramach projektu „e-Urząd Skarbowy 2.0 – Cyfrowa Brama KAS”. W kolejnych latach niezbędne będzie utrzymanie i rozwój systemu oraz szkolenia – przewiduje się zakup sprzętu, zakup licencji, body leasing usług informatycznych, korzystanie z usług doradczych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Realizacja projektu e-Urząd Skarbowy 2.0 obejmować będzie następujące działania:

- rozbudowa infrastruktury e-Urzędu Skarbowego w celu przygotowania platformy dla nowych usług;
- profilowanie, wstępne wypełnienie i automatyzacja formularzy;
- automatyzacja i robotyzacja procesów obsługi wniosków, pism i deklaracji;
- udostępnianie informacji dla organizacji i podmiotów zewnętrznych;
- rozbudowa funkcjonalności administracyjnych, diagnostycznych i monitoringu portalu;
- gromadzenie, udostępnianie i analiza danych zbieranych na portalu;

- centralizacja baz danych, przygotowanie platform i systemów wewnętrznych do współpracy z e-Urzędem Skarbowym.

Projekt „Zarządzanie Relacjami z Klientem KAS” (CRM) (MF)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r. – II kwartał 2023 r.

Koszt całkowity: 10,65 mln zł

Koszt w 2022 r.: 8,116 mln zł

Źródło finansowania: Budżet państwa (15,72%) i budżet środków europejskich (84,28%)

Aktualnie realizowany jest projekt „Zarządzanie Relacjami z Klientem KAS”, w ramach którego budowane jest narzędzie informatyczne wspierające zarządzanie relacjami z klientami KAS typu CRM. Celem projektu jest usprawnienie działania Krajowej Administracji Skarbowej i podniesienie jakości świadczonych przez nią usług z wykorzystaniem modelu zarządzania relacjami z klientami tej administracji przede wszystkim w zakresie procesów typu back-office.

Efektom będzie wdrożenie nowego systemu teleinformatycznego, wspierającego wewnętrzną realizację (przez pracowników administracji) m.in. elektronicznych usług publicznych (e-usług) realizowanych przez m.in. następujące systemy:

- e-Urząd Skarbowy (zestaw e-usług dla Obywateli/Klientów KAS w formie portalu internetowego);
- eMCeK (zestaw e-usług dla Obywateli/Klientów KAS w formie interaktywnych kanałów komunikacji – m.in. kanały głosowe, czatowe, video).

CRM-RF ma dostarczyć i zapewniać m. in. wewnętrzne horyzontalne rozwiązania infrastrukturalne i funkcjonalne niezbędne do wsparcia wybranych etapów realizacji e-usług (np. półautomatyczne ścieżki realizacji – z niezbędnym udziałem pracowników resortu finansów) oraz zapewniać dostęp do danych przetwarzanych w Krajowej Administracji Skarbowej (szczególnie w zakresie back-office, ale również jako wewnętrzny składnik wskazanych e-usług).

System stanowić ma m.in. miejsce szybkiej i sprawnej dostępności jak największej ilości informacji o danym podmiocie (Kliencie) oraz o jego dotychczasowych i pożądanym obecnie działaniach wobec KAS. W związku z tym system ma służyć przede wszystkim do integracji informacji (danych) z wielu różnych źródeł oraz ich skutecznej i sprawnej wizualizacji (w tym kontekstowej) – z głównych i istniejących już w resorcie systemów teleinformatycznych (tzw. dziedzinowych/obszarowych).

Zakłada się, że dane do systemu pobierane będą z wielu różnych źródeł (obszarów tematycznych) – w zależności od etapu realizacji systemu i potrzeb pracowników oraz wizji dalszego rozwoju systemu CRM-RF.

Planuje się kontynuację tego działania w ramach projektu „Rozbudowa systemu zarządzania relacjami z klientem KAS (CRM 2.0)” w ramach KPO, ale nie uzyskał jeszcze akceptacji.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.:

- zakup sprzętu i infrastruktury na potrzeby projektu (serwery dla narzędzia CRM-RF);
- zakup licencji (usługi bramki SMS, licencje bazodanowe i systemowe – niezależne oraz dla wspomnianej infrastruktury);
- body leasing usług informatycznych;
- szkolenia.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: - wdrożenie sieci 5G i cyfryzacja branż kluczowych z punktu widzenia wpływu na środowisko	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: - likwidacja obszarów białych plam dostępu do szerokopasmowego Internetu - rozwój kompetencji cyfrowych obywateli - wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w sprzęt informatyczny (edukacja włączająca)
--	--

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020
		CSR 4/2020

Wyzwanie: Zazielenienie gospodarki. Zrównoważony transport. Czysta energia.

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Jednym z warunków transformacji klimatycznej jest redukcja emisji gazów cieplarnianych w transporcie. Jednak zrównoważony transport to nie tylko ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko. To także, jak wskazane zostało w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., m. in.: budowa zintegrowanej sieci transportowej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i promocja transportu zbiorowego.

Jedną z dróg do obniżenia emisyjności transportu jest rozwój sektora kolejowego oraz transportu intermodalnego. Transport intermodalny pozwala tworzyć nowoczesne łańcuchy transportowe łączące dwa lub więcej rodzajów transportu w jeden system. W 2020 r. nastąpił wzrost przeładunków w terminalach intermodalnych w porównaniu z 2019 r. o 5%.

Moc zainstalowana w krajowym systemie energetycznym powiększa się z roku na rok. **Na koniec 2021 r.** wynosiła **ponad 52,3 GW** (+6,3% r/r), z czego elektrownie ciepłe konwencjonalne odpowiadały za ok. 34,8 GW, a instalacje OZE za ok. 16,1 GW (w tym fotowoltaika 7,1 GW (+92,3% r/r), a elektrownie wiatrowe 6,9 GW (+13,6% r/r))¹⁰.

Na koniec grudnia 2021 r. moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii wyniosła prawie 17 GW. W porównaniu do grudnia 2020 r. nastąpił wzrost o 35,8%.

Łączna moc zainstalowana wszystkich źródeł energii elektrycznej w Polsce wyniosła w grudniu 2021 r. 55,9 GW (energetyka konwencjonalna i OZE), z tego ok. 17 GW to odnawialne źródła energii (co stanowi 30%).

¹⁰ Na podstawie danych Agencji Rynku Energii S.A.

Polska osiągnęła (wynikający z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych), wyznaczony na 2020 r. cel w zakresie zapewnienia określonego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto. Dla Polski cel ten został ustalony na poziomie 15%, natomiast w 2019 r. Polska osiągnęła 15,38%, a w 2020 r. 16,1% udziału energii z odnawialnych źródeł.

Według danych GUS energia pozyskiwana ze źródeł odnawialnych w Polsce w 2020 r. pochodziła w przeważającym stopniu z biopaliw stałych (71,61%), energii wiatru (10,85%) i z biopaliw ciekłych (7,79%)¹¹. W 2021 udział mocy węglowych w krajowym miksie spadł do 58,5%¹². Wciąż jednak znacząca jest rola tradycyjnych elektrowni. Największy udział w produkcji energii elektrycznej w styczniu 2022 r. miały elektrownie zawodowe oparte na węglu kamiennym – 46,44% i węgla brunatnym – 24,15%¹³.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Zrównoważony transport

Główne reformy – część grantowa

E1.1 Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska (MKiŚ/MI).

Ogólny harmonogram: III kwartał 2020 r. – II kwartał 2026 r.

Celem reformy jest wprowadzenie uregulowań koniecznych do wdrażania nisko- i zeroemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym, określenia wymogów i priorytetów w tym zakresie, wobec taboru wykorzystywanego w przewozach użyteczności publicznej.

Wprowadzone zostanie obowiązkowe tworzenie stref czystego transportu w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., gdzie występuje przekroczenie szkodliwych substancji, oraz rozszerzona zostanie możliwość ich wprowadzenia na wszystkie obszary miejskie niezależnie od liczby mieszkańców. Wdrożenie reformy ma zapewnić usprawnienie transportu zbiorowego na obszarach miast, gdzie wprowadzono strefy czystego transportu.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

2022 r.: przyjęcie ustawy nakładającej od 2025 r. obowiązek zakupu wyłącznie niskoemisyjnych i zeroemisyjnych autobusów w miastach powyżej 100 tys.

I kwartał 2023 r.: Wsparcie rozwoju Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) i przyjęcie zachęt do wdrażania SUMP, udostępnianie wsparcia technicznego i finansowego wszystkim funkcjonalnym obszarom miejskim przez Ministerstwo Infrastruktury we współpracy z innymi zaangażowanymi resortami.

E2.1. Zwiększenie konkurencyjności sektora kolejowego

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – I kwartał 2023 r.

Celem reformy jest wprowadzenie zmian regulacyjnych i organizacyjnych w kierunku zwiększenia roli sektora kolejowego w systemie transportowym oraz stymulowanie jego dalszego rozwoju i zwiększenia udziału w przewozach.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.: Przyjęcie regulacji zapewniających odporność przewoźników kolejowych, ustalających priorytety dla transportu intermodalnego oraz służących usunięciu wąskich gardeł w celu zwiększenia przepustowości kolei.

¹¹ GUS, Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r. Informacja sygnalna.

¹² Na podstawie danych Agencji Rynku Energii S.A.

¹³ *Struktura produkcji energii elektrycznej luty 2022*, rynekelektryczny.pl.

W ramach systemowych działań objętych celami KPO zakłada się ponadto przegląd stanu głównych linii kolejowych wykorzystywanych przez transport towarowy. Badana ma być głównie przepustowość szlaków również w odniesieniu do obsługi długich pociągów. Przegląd ma dotyczyć zarówno linii zmodernizowanych w ciągu ostatnich 20 lat jak i pozostałych. Konsekwencją przeglądu ma być priorytetowa realizacja projektów punktowych (zarówno o charakterze inwestycyjnym jak i remontowych), mających na celu zwiększenie prędkości handlowej pociągów towarowych, w tym dotyczących stacji kolejowych (np. odbudowa/wydłużenie torów bocznych) i posterunków odgałęźnych. Szczegółowy zakres interwencji zostanie określony przez Ministra Infrastruktury – do końca 2022 r. planowana jest decyzja w zakresie usunięcia istniejących wąskich gardeł infrastruktury kolejowej.

Główne reformy – część pożytkowa

E2.3 Zwiększenie dostępności transportowej, bezpieczeństwa i cyfrowych rozwiązań (MI)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – IV kwartał 2022 r.

Celem reformy jest podniesienie standardu podróżowania koleją i zwiększenie jej atrakcyjności względem indywidualnego i zbiorowego transportu drogowego. Ma to być osiągnięte m. in. przez skrócenie okresów przejściowych, w których w Polsce nie obowiązują niektóre wspólnotowe przepisy dotyczące praw pasażerów, odnoszące się do standardu taboru. Pomoże to organizatorom i operatorom publicznego transportu zbiorowego szybciej dostosować tabor do wymogów prawa unijnego. Reforma polega na przyspieszeniu wdrożenia rozporządzenia w sprawie praw pasażerów w ruchu kolejowym oraz dostosowanie taboru do pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się. Reforma wejdzie w życie do 31 grudnia 2022 r., a wprowadzone w niej obowiązki będą uwzględniać możliwości organizatorów i operatorów transportu publicznego. Reforma dotyczy skrócenia okresów przejściowych, w których w Polsce nie obowiązują niektóre wspólnotowe przepisy dotyczące praw pasażerów, odnoszące się do standardu taboru.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W zakresie dalekobieżnych połączeń pasażerskich planuje się wprowadzić następujące rozwiązania:

- wdrożenie art. 8 ust. 3 (dostarczanie pasażerowi przed i w trakcie podróży informacji w najbardziej odpowiedniej formie) i art. 21 ust. 1 (dostosowanie taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) rozporządzenia 1371/2007 o rok wcześniej, czyli do 2 grudnia 2023 r., a nie do 2 grudnia 2024 r. jak wynika z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zwolnienia ze stosowania niektórych przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. poz. 2330);
- szybsze wdrożenie postanowień rozporządzenia 1371/2007 w zakresie dostępności taboru kolejowego powinno dotyczyć przewozów międzywojewódzkich (krajowych);

Szybsze dostosowanie taboru kolejowego do wymogów rozp. 1371/2007 ma zastosowanie tylko do taboru którego modernizacja jest uzasadniona i racjonalna biorąc pod uwagę okres, który pozostał do eksploatacji tego taboru. Skrócenie okresu dostosowania taboru kolejowego wymagać będzie zmiany ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury.

W zakresie regionalnych połączeń pasażerskich planuje się wprowadzić następujące rozwiązania:

- odstąpienie od zwolnienia ze stosowania art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 rozporządzenia 1371/2007 udzielonego bezterminowo na podstawie art. 3a ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1984);
- propozycja wdrożenia postanowień art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 rozporządzenia 1371/2007 w zakresie przewozów regionalnych do 2 grudnia 2028 r.; reforma – zmiana przepisów powszechnie obowiązujących wejdzie w życie w okresie realizacji KPO (do końca 2022 r.), z późniejszym terminem

obowiązki, uzgodnionym z regionalnymi organizatorami transportu publicznego, który gwarantuje realizację;

- wdrożenie postanowień art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 rozporządzenia 1371/2007 powinno dotyczyć przewozów regionalnych i transgranicznych;

Dostosowanie taboru kolejowego do wymogów rozporządzenia 1371/2007 w zakresie art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 ma zastosowanie tylko do taboru którego modernizacja jest uzasadniona i racjonalna biorąc pod uwagę okres który pozostał do eksploatacji tego taboru. Obowiązkowe dostosowanie taboru kolejowego w zakresie art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 rozporządzenia 1371/2007 wymagać będzie nowelizacji ustawy o transporcie kolejowym (art. 3a).

Powyższe zmiany prawne zostały zaproponowane przed wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym, które zastępuje rozporządzenie 1371/2007. Nowe rozporządzenie będzie stosowane od dnia 7 czerwca 2023 r. i powyższe zmiany dotyczące dostępności taboru kolejowego będą dostosowane do zapisów nowego rozporządzenia 2021/782.

Zakłada się, że absorpcja wsparcia w ramach KPO pozwoli organizatorom i operatorom szybciej dostosować tabor do wymogów prawa unijnego. W rezultacie powinien szybciej podnieść się standard podróżowania koleją, co powinno zwiększyć jej atrakcyjność względem transportu drogowego (indywidualnego i zbiorowego).

Główne inwestycje – część grantowa

E1.1.2. Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) (MI/MKiŚ)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2020 r. – I kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 1 131 mln euro

Celem inwestycji jest modernizacja floty autobusowej w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz autobusów do obsługi transportu pozamiejskiego poprzez zakup autobusów nisko i zeroemisyjnych. Zwiększenie liczby oraz udziału taboru autobusowego zasilanego paliwami alternatywnymi ma na celu redukcję rocznej emisji CO₂. Ze względu na uwarunkowania technologiczne, autobusy zeroemisyjne będą przeznaczone do transportu głównie w miastach (dostępność infrastruktury ładowania), natomiast do obsługi transportu pozamiejskiego będą kierowane autobusy zero i niskoemisyjne.

Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2269) nałożyła na zamawiających obowiązek zapewnienia minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych zamówieniach publicznych o wartości równej lub przekraczającej progi unijne dot. zakupu, leasingu, wynajmu lub dzierżawy z opcją zakupu pojazdów, świadczenia usług w zakresie drogowego publicznego transportu zbiorowego oraz świadczenia usług o wskazanych 8 kodach CPV.

Udział autobusów zaliczanych do kat. M3, klasy I i klasy A, wykorzystujących do napędu paliwa alternatywne, w całkowitej liczbie autobusów objętych zamówieniami, z zastrzeżeniem, że połowa tego udziału ma być osiągnięta przez autobusy zeroemisyjne, ma wynieść: co najmniej 32% w okresie do 31 grudnia 2025 r., co najmniej 46% w okresie od 1 stycznia 2026 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.

Do końca stycznia każdego roku zamawiający zobowiązani zostali do przekazywania ministrowi właściwemu ds. transportu informację za rok poprzedni o liczbie i kategoriach pojazdów objętych ww. zamówieniami, w tym o całkowitej liczbie pojazdów, liczbie pojazdów nisko – i zeroemisyjnych. Pierwsze sprawozdania zostały przekazane do dnia 31 stycznia 2022 r. za okres od 2 sierpnia 2021 do 31 grudnia 2021. Obecnie trwa analizowanie przekazanych informacji.

Minister właściwy ds. transportu będzie monitorował i przeprowadzał coroczną ocenę poziomu osiągnięcia minimalnych udziałów pojazdów nisko- i zeroemisyjnych w udzielonych ww. zamówieniach.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W 2022 r. przeprowadzona zostanie procedura legislacyjna mająca na celu wprowadzenie do ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych przepisów zobowiązujących miasta powyżej 100 tys. mieszkańców do zakupu w przetargach organizowanych od 2025 r. jedynie autobusów elektrycznych i wodorowych.

E2.1.1. Linie kolejowe (MI)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 2 392 mln euro (w tym 100 mln euro w zakresie zadań wdrażanych przez CPK sp. z o.o. oraz do 10% w zakresie modernizacji linii regionalnych)

Celem inwestycji jest poprawa stanu infrastruktury kolejowej pozwalająca na zwiększenie jej niezawodności i usprawnienie prowadzenia ruchu kolejowego. Działania inwestycyjne w zakresie modernizacji linii kolejowych obejmują przeprowadzenie prac w ramach projektów indywidualnych na ok. 478 km linii kolejowych o znaczeniu krajowym i regionalnym w okresie do sierpnia 2026 r., w tym ponad 300 km na sieci TEN-T (transeuropejska sieć transportowa). Dodatkowo przez spółkę Centralny Port Komunikacyjny zostaną zrealizowane działania polegające na opracowaniu dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej dla inwestycji, których celem jest znacząca poprawa jakości lub utworzenie nowych połączeń z planowanym Węzłem Centralny Port Komunikacyjny. Inwestycja przełoży się na ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego w transporcie kolejowym i poprawę powiązań o zasięgu regionalnym.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Projekty wskazane w trybie indywidualnym (ze zbioru projektów inwestycyjnych PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. do realizacji w perspektywie 2021-2027 oraz projektów realizowanych przez CPK Sp. z o.o.) spełniają następujące kryteria:

- 1) dojrzałość gwarantuje zakończenie realizacji i rozliczenie do końca sierpnia 2026 r.,
- 2) realizacja przyniesie maksymalny efekty synergii, mając na uwadze zakres rzeczowy projektów zrealizowanych w ciągu ostatnich 20 lat (dotyczy głównie projektów polegających na usuwaniu wąskich gardeł dla transportu towarowego),
- 3) zakłada się realizację inwestycji usuwających tzw. „wąskie gardła” w sposób minimalnie ograniczający przepustowość linii kolejowych, w związku z realizacją innych inwestycji głównie tych finansowanych z Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) 2014-2020 i Funduszu Spójności 2014-2020.

W ramach działań, których rozpoczęcia (ogłoszenie postępowań przetargowych) zakładają przeprowadzenie prac w ramach projektów indywidualnych na ok. 478 km linii kolejowych o znaczeniu krajowym i regionalnym w okresie do sierpnia 2026 r., w tym ponad 300 km na sieci TEN-T (z czego 200 km na sieci bazowej).

E2.1.3. Transport intermodalny (MI)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 175 mln euro

Celem inwestycji jest poprawa efektywności usług transportu intermodalnego i zwiększanie udziału tego typu transportu w przewozach towarowych. Służyć temu będzie poprawa jakości infrastruktury terminalowej oraz zakup specjalistycznego taboru służącego do wykonywania przewozów intermodalnych. Działania w ramach tej inwestycji inwestycje dotyczą budowy, rozbudowy i unowocześnienia terminali przeładunkowych, bocznic prowadzących do terminali i bocznic w

terminalach, zakupu specjalistycznego taboru służącego do wykonywania przewozów intermodalnych, urządzeń wykorzystywanych do przeładunku.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Na 2022 r. jest planowane przygotowanie dokumentacji do ogłoszenia konkursu dla projektów intermodalnych. Projekty zostaną wybrane w ramach konkurencyjnego i otwartego naboru wniosków. Z wybranymi wykonawcami zostaną podpisane umowy o dofinansowanie na modernizację 10 centrów przeładunkowych i dostawę 250 sztuk taboru zgodnego ze specyfikacjami technicznymi, zgodnymi z zasadą nieczynienia znaczących szkód (DNSH). W zakresie działania planuje się również dofinansowanie na projekty w zakresie: stacji, ogólnodostępnych układów torowych zapewniających dostęp do terminali intermodalnych, bocznic prowadzących do terminali i bocznic w terminalach – w celu zrealizowania wzrostu zdolności przeładunkowych terminali o 5% w II kwartale 2026 r.

E2.2.2. Cyfryzacja transportu (MI)

Ogólny harmonogram: III kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 341 mln euro

Celem inwestycji jest unowocześnienie systemu transportowego i wdrożenia cyfrowych rozwiązań poprawiających efektywność wykorzystania infrastruktury transportowej. Inwestycje obejmują wdrażanie nowoczesnych systemów zarządzania systemami transportowymi.

W ramach inwestycji planowane jest m. in. wdrożenie kompleksowego systemu zakupu biletów w kolejowym transporcie pasażerskim do 30 czerwca 2026 r., instalacja systemów SDIP (Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej) w 55 obszarach związanych z informacją pasażerską, zarządzaniem ruchem, urządzeń zabezpieczających na przejazdach kolejowych. Ponadto przewidziana jest modernizacja kolejowych systemów przejazdowych, modernizacja lokalnych centrów sterowania i zarządzania ruchem. Przewidywane jest wdrażanie urządzeń pokładowych ECTS.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

PKP PLK S.A. przewiduje rozpoczęcie działań (ogłaszania postępowań przetargowych) w celu wywiązania się z założeń przewidzianych w ramach KPO, które zakładają w terminie do 31 marca 2024 r.:

- instalację systemów SDIP w 10 lokalizacjach,
- instalację w 15 lokalizacjach systemu automatycznego sterowania, umożliwiającego zarządzanie poszczególnymi obszarami kolejowymi z lokalnych centrów zarządzania ruchem,
- instalację na 30 przejazdach kolejowych automatycznych sterowanych urządzeń zabezpieczających (brama przejazdowa, sygnalizacja dźwiękowa i świetlna).

Czysta energia

Główne reformy – część grantowa

B1.1. Czyste powietrze i efektywność energetyczna MKiŚ/MRiT

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – II kwartał 2026 r.

Celem reformy jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, racjonalne wykorzystanie energii oraz poprawa jakości powietrza. Bedzie to możliwe dzięki poprawie efektywności energetycznej wybranych sektorów gospodarki i zastosowaniu niskoemisyjnych źródeł energii oraz eliminację głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza przyczyniających się do występowania zjawiska tzw. niskiej emisji.

Najważniejsze działania w ramach reformy obejmują m. in.: nowelizację ustawy o efektywności energetycznej; reformę systemu finansowania mieszkalnictwa (w zakresie Funduszu Dopłat oraz Funduszu Termomodernizacji i Remontów) w obszarze zwiększenia efektywności energetycznej

budynków mieszkalnych; w ustawie o efektywności energetycznej wprowadzono dodatkową możliwość realizacji obowiązku uzyskania oszczędności energii podmiotom zobowiązanym poprzez realizację programów bezzwrotnych dofinansowań, polegających na współfinansowaniu przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wartości referencyjnych oszczędności energii finalnej dla przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz w sprawie sposobu obliczania tych wartości określa wartości referencyjne oszczędności energii finalnej dla przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej polegających na wymianie w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych standardowych indywidualnych źródeł ciepła oraz dalszy rozwój Programu Priorytetowego NFOŚiGW „Czyste Powietrze” dedykowanego dla właścicieli budynków jednorodzinnych.

Przewidywane jest także dodatkowe wsparcie dla nowego budownictwa społecznego (realizowanego przez Towarzystwa Budownictwa Społecznego/Społeczne Inicjatywy Mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe) w przypadku zakupu i montażu instalacji OZE związanych z budynkiem już na etapie budowy.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Wprowadzenie możliwości agregacji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków lokalnych baz danych posiadanych przez instytucje i organy z zakresu urządzeń grzewczych i ich finansowania.

IV kwartał 2022 r.: Wejście w życie nowego rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych, zmieniającego wymagania jakościowe dla węgla. W 2021 r. międzyresortowy Zespół do spraw przeglądu wymagań jakościowych dla paliw stałych przedstawił MKiŚ rekomendacje dotyczące koniecznych lub zalecanych zmian legislacyjnych. W związku z tym przygotowano projekt nowego rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych, który został przekazany do opiniowania, konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych. W ramach konsultacji pozyskano opinie i stanowiska szerokiego grona zainteresowanych oraz podjęto rozmowy ze wszystkimi interesariuszami, w tym z przedstawicielami sektora wydobywczego, w celu wypracowania konsensu w zakresie wymagań jakościowych dla paliw stałych wprowadzonych do obrotu z przeznaczeniem do użycia w sektorze bytowo-komunalnym. Ze względu na obecną sytuację społeczno-gospodarczą w kraju w MKiŚ przeprowadzane są dodatkowe prace i analizy proponowanych rozwiązań. Wydanie nowego rozporządzenia powinno nastąpić do końca 2022 r.

B2.2. Poprawa warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii (MKiŚ/MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Celem reformy jest poprawa otoczenia regulacyjnego w zakresie energetyki rozproszonej i prosumenckiej, rozwój łańcucha dostaw dla morskiej energetyki wiatrowej, wzrost mocy zainstalowanej odnawialnych źródeł energii, a także wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w miksie energetycznym. Działania w ramach reformy to m. in.:

- nowelizacja ustawy o OZE w zakresie regulacji dotyczących prosumenta zbiorowego i wirtualnego oraz klastrów energii;
- nowelizacja ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, w celu ułatwienia realizacji inwestycji w zakresie lądowych elektrowni wiatrowych w gminach, które wyrażają wolę lokowania takiej infrastruktury (oddając władzom gmin większą władzę w zakresie określania lokalizacji poszczególnych inwestycji w postaci farm);
- wdrożenie do krajowych ram prawnych rozwiązań wspierających obecnie istniejące (m.in. planowana reforma klastrów energii i spółdzielni energetycznych) oraz nowe modele społeczności energetycznych (w ramach wdrożenia dyrektywy RED II).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Wejście w życie zmian w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Wejście w życie przepisów wykonawczych wynikających z ustawy z dnia 17 grudnia 2020

r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych: a) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wzoru sprawozdań dotyczących realizacji planu łańcucha dostaw materiałów i usług; b) Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie opłaty koncesyjnej.

II kwartał 2022: Wejście w życie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o OZE w zakresie spółdzielni energetycznych. (Rozporządzenie weszło w życie 1.04.2022 r.).

III kwartał 2022 r.: Publikacja rozporządzenia określającego minimalną ilość energii elektrycznej oraz jej minimalną wartość, która będzie dostępna w drodze aukcji konkurencyjnych w latach 2022-2027.

IV kwartał 2022 r.: Wejście w życie rozporządzenia w sprawie rodzajów przepływów pieniężnych uwzględnianych przy obliczaniu ceny skorygowanej oraz szczegółowego sposobu kalkulacji ceny skorygowanej. Rozporządzenie określi rodzaje przepływów pieniężnych uwzględnianych przy obliczaniu ceny skorygowanej oraz szczegółowy sposób obliczania ceny skorygowanej.

I kwartał 2023 r.: Wejście w życie zmian ram prawnych dla społeczności energetycznych oraz ram prawnych dla biometanu.

B2.2.2. Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne (MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 97 mln euro

Celem inwestycji jest rozwój lokalnych odnawialnych źródeł energii realizowanych przez społeczności energetyczne (w tym klastry energii, spółdzielnie energetyczne oraz inne społeczności energetyczne wynikające z wdrożenia Dyrektywy RED II), grupowo działających prosumentów (prosument zbiorowy i wirtualny) ze szczególnym uwzględnieniem roli JST (w szczególności gminy i związki gmin) tworzących tego typu lokalne społeczności i wspólnoty energetyczne.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

- Wsparcie horyzontalne realizowane na szczeblu centralnym, którego celem miałyby być skoordynowane wsparcie beneficjentów i wnioskodawców oraz Ministerstwa Rozwoju i Technologii jako Instytucji odpowiedzialnej za realizację inwestycji (IOI), realizowane poprzez przygotowywanie analiz, ekspertyz, opinii, przeprowadzanie konsultacji, warsztatów, wizyt studyjnych czy działań informacyjno-promocyjnych związanych z promocją najlepszych praktyk, a także ocenę wybranych części aplikacji wnioskodawców;
- Ogłoszenie pierwszego naboru w ramach działania pn. „Rozwój istniejących klastrów energii”.

Główne reformy – część pożyczkowa

B2.3 Wsparcie inwestycji morskich farm wiatrowych (MKiŚ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – IV kwartał 2025 r.

Celem reformy jest stworzenie ram prawnych do budowy i rozwoju morskiej energetyki wiatrowej. Konieczne jest także stworzenie jednolitych wymagań technicznych dla urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej oraz dla elementów stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu w celu zapewnienia bezpieczeństwa konstrukcji oraz użytkowania tych urządzeń.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: projekt rozporządzenia w sprawie wymagań technicznych dla elementów zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz dla elementów stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu został skierowany do notyfikacji technicznej, która zakończy się 17 maja 2022 r.

B3.5. Reforma budownictwa mieszkaniowego (MRiT)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2022 r. – II kwartał 2026 r.

Reforma ma na celu wprowadzenie odpowiednich zmian prawnych w istniejących instrumentach wsparcia umożliwiających zwiększenie udziału mieszkań o podwyższonym standardzie efektywności energetycznej w zasobie mieszkań zaspokajających potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: Wejście w życie znowelizowanej ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń oraz wynikające z niej zmiany w innych ustawach. Nowelizacja przewiduje zwiększenie wsparcia dla inwestycji w zakresie budowy budynków o standardzie energetycznym wyższym o 20% od standardu NZEB (budynki o niemal zerowym zapotrzebowaniu na energię). Wsparcie zostanie zwiększone w stosunku do standardowego budownictwa mieszkaniowego z 80% do 95% dla budynków dla gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz z 35% do 60% dla gospodarstw domowych o średnich dochodach.

Główne inwestycje – część grantowa

B1.1.2. Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (MKiŚ/MRiT)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2020 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 3 201 mln euro

Celem inwestycji jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków jedno- i wielorodzinnych i upowszechnianie niskoemisyjnych źródeł energii.

W ramach inwestycji będą realizowane działania polegające na:

- wymianie nieefektywnych źródeł służących do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- termomodernizacji budynków mieszkalnych;
- instalacji OZE (w tym przede wszystkim panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne);
- odejście od źródeł ciepła opalanych węglem.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Do najważniejszych działań zaliczać się będą:

- Nowelizacja ustaw:
  - z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków;
  - z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń;
  - z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.
- opracowanie przez BGK (jednostkę współpracującą) dokumentów umożliwiających inwestorom ubieganie się o nowe instrumenty wsparcia (grant termomodernizacyjny, grant OZE, grant MZG, dofinansowanie montażu instalacji OZE w budynkach społecznych, powiększone finansowe wsparcie udzielane z Funduszu Dopłat);
- nabór wniosków.

B2.1.1. Inwestycje w technologii wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru (MKiŚ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 800 mln euro

Celem inwestycji jest stworzenie w Polsce gospodarki wodorowej oraz wzrost wykorzystania odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru. Działania obejmą w szczególności scentralizowane i rozproszone systemy wytwarzania, magazynowania, transportu niskoemisyjnego, w tym odnawialnego wodoru z wykorzystaniem sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, jak i innych form transportu, a następnie wykorzystanie go jako produktu końcowego (transport, przemysł, ciepłownictwo i energetyka zawodowa, przemysłowa i rozproszona w układach wytwarzania energii elektrycznej).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Planowane jest wydanie rozporządzenia MKiŚ w sprawie wymagań technicznych dla stacji wodoru.

Planowana jest nowelizacja prawa energetycznego oraz niektórych innych ustaw w celu stworzenia regulacji prawnych koniecznych dla rozwoju gospodarki wodorowej.

We współpracy z partnerami biznesowymi procedowane będą projekty IPCEI – etap prenotyfikacji. Mechanizm opisany w Komunikacie Kryteria analizy zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (Dz. Urz. UE 2014/C 188/02).

B2.2.1. Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna (MKiŚ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 300 mln euro

Celem inwestycji jest umożliwienie odbioru mocy z odnawialnych źródeł energii z północy Polski (w tym z morskich farm wiatrowych) oraz dalsza cyfryzacja infrastruktury elektroenergetycznej, przez rozbudowę systemu monitorowania jakości energii elektrycznej oraz wdrożenie Operatora Informacji Rynku Energii.

Inwestycje obejmą rozbudowę przesyłowych sieci elektroenergetycznych na terenie Polski służących do wyprowadzenia mocy z OZE, w tym z morskich farm wiatrowych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Kontynuacja realizacji rozpoczętych projektów inwestycyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego. Procedowanie pozyskiwania pozwoleń wymaganych do prowadzenia robót budowlanych oraz przetargów dla projektów będących w fazie przygotowania inwestycji. W zakresie OIRE zakończenie 2 przetargów związanych z budową systemu i migracją danych oraz rozpoczęcie budowy systemu.

B2.2.3 Budowa infrastruktury terminalowej *offshore* (MI)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity: (RRF/KPO – część grantowa): 437 mln euro

Potrzeby w zakresie zapewnienia odpowiedniego zaplecza portowego pod obsługę instalacyjną i serwisową morskich farm wiatrowych, jakie planowane są na Bałtyku, w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej są bardzo duże, w związku z czym przewiduje się maksymalnie najszersze włączenie polskich portów morskich w projekt rozwoju morskiej energetyki wiatrowej z wykorzystaniem środków dostępnych w ramach KPO. Inwestycja ma na celu wsparcie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej, z uwzględnieniem stworzenia odpowiedniego zaplecza portowego (*offshore*) w Polsce, w zakresie instalacji i serwisu morskich farm wiatrowych. W celu właściwej obsługi i zapewnienia bezpieczeństwa morskich farm wiatrowych realizacja inwestycji zakłada budowę następujących terminali instalacyjnych i serwisowych:

- głębokowodnego terminala instalacyjnego,
- terminala instalacyjno-serwisowego w Ustce,
- terminala serwisowego w Łebie.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Podpisanie umów o udzielenie wsparcia finansowego na realizację przedsięwzięć w ramach KPO. Udzielenie wsparcia w trybie pozakonkursowym zostanie poprzedzone weryfikacją przedsięwzięć w zakresie ich zgodności z horyzontalnymi wytycznymi KPO. Oczekuje się, że odbiorcy pomocy w roku 2022 rozpoczną procedury udzielania zamówienia na wybór generalnych wykonawców robót w formule zaprojektuj i wybuduj, a w roku 2023 zostaną podpisane kontrakty.

Główne inwestycje – część pożyczkowa**B1.2.1. Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych (MAP)**

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – zwrotna część pożyczkowa): 300 mln euro

Celem inwestycji jest ograniczenie konsumpcji energii końcowej oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez zwiększanie efektywności energetycznej procesów przemysłowo-produkcyjnych przedsiębiorstw, obniżenie emisyjności przedsiębiorstw przemysłowych, w tym, przedsiębiorstw sektora energetycznego, wzrost udziału niskoemisyjnych źródeł wytwarzania energii w przedsiębiorstwach poprzez inwestycje w OZE oraz niskoemisyjne i wydajne wykorzystanie wytworzonej energii.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.: Przygotowanie instrukcji finansowania (w tym kryteria kwalifikowalności i wyboru) systemu wsparcia ukierunkowanego na efektywność energetyczną i OZE w przedsiębiorstwach, w tym objętych unijnym systemem handlu emisjami – EU ETS.

B2.3.1 Budowa morskich farm wiatrowych (MAP)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – zwrotna część pożyczkowa): 3 250 mln euro

Celem inwestycji jest zapewnienie większego udziału w miksie energetycznym Polski niskoemisyjnych źródeł wytwarzania energii, pochodzącej z morskich farm wiatrowych. Pozwoli to na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i CO₂ do atmosfery przy produkcji energii. W ramach inwestycji wsparcie uzyskają przedsięwzięcia związane z budową morskich farm wiatrowych, ze względu na strategiczny charakter morskiej energetyki wiatrowej w przyszłym miksie energetycznym Polski (ok. 8-11 GW w 2040 r.). Wsparcie obejmie budowę farm wiatrowych na morzu bez infrastruktury lądowej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: Wyniki wstępnego naboru fiszek na projekty morskich farm wiatrowych. Zostanie przeprowadzony otwarty, przejrzysty i niedyskryminujący wstępny nabór fiszek dostępny dla wszystkich projektów uczestniczących w Fazie I (wsparcie udzielone poza systemem aukcyjnym), które będą podlegały ocenie.

B3.5.1 Inwestycje w budowę mieszkań przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach, z uwzględnieniem efektywności energetycznej (MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r.- II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – bezzwrotna część pożyczkowa): 755 mln euro

Celem inwestycji jest zwiększenie dostępu do mieszkań na wynajem dla osób o niskich lub umiarkowanych dochodach. Budynki zrealizowane w ramach tych inwestycji będą musiały charakteryzować się podwyższonym standardem efektywności energetycznej (20% mniejsze zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną niż dla budynków standardowych). Działania w ramach tej inwestycji mogą się przyczynić do rozpowszechniania zalet wynikających z efektywnego energetycznie budownictwa mieszkaniowego na lokalnych rynkach budowlanych.

Z wykorzystaniem RRF dofinansowana zostanie część kosztów inwestycji polegającej na:

- budowie budynków przez samorządy w celu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach;
- pokrywanie wkładu samorządów w inwestycje podejmowane przez inne podmioty, w tym przez towarzystwa budownictwa społecznego/społeczne inicjatywy mieszkaniowe.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Do najważniejszych działań zaliczać się będą:

- nowelizacja ustaw:
  - z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń;
  - z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.
- opracowanie przez BGK (jednostkę współpracującą) dokumentów umożliwiających inwestorom ubieganie się o wsparcie na budowę mieszkań na wynajem dla osób o niskich lub umiarkowanych dochodach;
- nabór wniosków.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Zrównoważony transport

Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021–2025 (MI)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2025 r.

Koszt całkowity: 1 000,0 mln zł

Wydatki planowane do poniesienia w 2022 r.: 98,46 mln zł

Źródło finansowania: środki własne PKP PLK S.A. pochodzące z dokapitalizowania przez Skarb Państwa.

W dniu 19 maja 2021 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie ustanowienia Rządowego Programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025.

Przyjęty dokument jest programem wieloletnim obejmującym zadania z zakresu infrastruktury punktowej przy liniach kolejowych zarządzanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz zadania związane z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych.

Program realizuje założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. przez dążenie do zapewnienia zintegrowanego i nowoczesnego systemu transportowego na terenie całego kraju, który jest kluczowym ogniwem w budowaniu spójności ekonomicznej, terytorialnej oraz społecznej państwa.

Lista zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu (określona w Załączniku do Programu) stanowi zestawienie działań inwestycyjnych, których celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu.

Celem programu jest zwiększenie dostępu do transportu kolejowego, szczególnie na szczeblu lokalnych społeczności. Odbędzie się to poprzez wybudowanie lub zmodernizowanie przystanków kolejowych, a także sfinansowanie zadań związanych z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. Program powinien doprowadzić do ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego i umożliwi pasażerom dostęp do kolejowej komunikacji wojewódzkiej i międzywojewódzkiej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Podmiotem wskazanym do realizacji Programu jest spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., która od początku przyjęcia ww. dokumentu przez Radę Ministrów rozpoczęła działania dążące do jego realizacji. W 2021 r. Spółka ogłosiła już kilka przetargów na realizację zadań wskazanych na Liście zadań Programu, z których niektóre zostały rozstrzygnięte i są obecnie realizowane.

W roku 2022 kontynuowane będą przez PKP PLK S.A. postępowania przetargowe, realizowane kolejne zadania oraz rozpoczęte w 2021 r.

Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030 (MI)

Ogólny harmonogram: IV kwartał 2022 r. – IV kwartał 2030 r.

Koszt całkowity inwestycji: 1 348,70 mln zł (w tym środki UE: 1 146,40 mln zł, oraz środki krajowe 202,3 mln zł, w tym Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – 190,65 mln zł, budżet państwa - 11,65 mln zł). Nie przewiduje się wydatków w latach 2022 i 2023.

Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030 ma na celu utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego. Ma przyczynić się do wzmocnienia roli żeglugi śródlądowej i utrzymania możliwości transportowych najważniejszych dróg wodnych w Polsce. W dokumencie zaprojektowano interwencje zarówno o charakterze inwestycyjnym: działania na Odrzańskiej Drodze Wodnej i Drodze Wodnej Rzeki Wisły jak i sektorowym: wsparcie dla rozwoju rynku żeglugowego. Zakłada się, że podejmowane działania regulacyjne przyczynią się również do gospodarczej aktywizacji obszarów położonych nad drogami wodnymi.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W 2022 r. planowane jest przyjęcie uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu rozwoju pod nazwą „Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030”.

Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020–2023

Ogólny harmonogram: I kwartał 2020 r. – IV kwartał 2023 r.

Koszt całkowity: 12,8 mld zł.

Źródło finansowania: Źródłami finansowania programu inwestycyjnego będą środki Skarbu Państwa przeznaczone na podwyższenie kapitału zakładowego CPK Sp. z o.o., zabezpieczone w Programie Wieloletnim oraz środki z dotacji unijnych, w tym z KPO, CEF 2014-2020 i CEF 2021-2027, środki z Funduszy Spójności, programu FEnIKS oraz finansowanie komercyjne.

Dnia 28 października 2020 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę nr 156 ustanawiającą program wieloletni „Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020–2023”. Program zabezpiecza środki na prace przygotowawcze związane m.in. z komponentem kolejowym CPK, tj. liniowymi inwestycjami kolejowymi (w tym odcinkami kolei dużych prędkości), na których znajdują się projekty realizowane przez Spółkę CPK. Nakłady na lata 2020–2023 wydatkowane będą w ramach poszczególnych projektów na realizację zadań związanych z uzyskaniem dokumentacji przedprojektowej i projektowej wraz z decyzjami i pozwoleniami.

Zakres rzeczowy programu obejmuje przede wszystkim 1) port lotniczy wraz ze zintegrowaną z nim stacją i dworcem kolejowym i tzw. *airport city* oraz 2) tzw. kolejowe inwestycje towarzyszące.

Efektom inwestycji realizowanych w ramach Programu będzie ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego w transporcie kolejowym i poprawa powiązań o zasięgu regionalnym. Większość planowanych linii zostanie zbudowana od podstaw, zatem ich konstrukcja będzie zgodna ze wszystkimi obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi bezpieczeństwa, efektywności i wymogów środowiskowych. Na etapie prac przedprojektowych i projektowych, parametry nowej infrastruktury będą uwzględniały środki zapewniające jej odporność na zmiany klimatu.

Program jest zgodny z założeniami przyjętymi w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. oraz Koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność - Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Podmiotem realizującym Program jest spółka Centralny Port Komunikacyjny Sp. z o.o. W 2022 r. CPK Sp. z o.o. będzie kontynuować działania w zakresie realizacji prac na podstawie już rozstrzygniętych przetargów oraz prowadzić kolejne postępowania przetargowe celem realizacji zaplanowanych zadań.

Czysta energia

Zmiana ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach (MKiŚ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 – I kwartał 2023

Celem reformy jest wprowadzenie systemu kaucyjnego, obejmującego obszar całego kraju. Przy sprzedaży napojów w określonych rodzajach opakowań pobierana będzie opłata, która zostanie zwrócona w momencie zwrotu opakowań lub odpadów opakowaniowych bez konieczności okazania paragonu potwierdzającego wcześniejsze uiszczenie kaucji. Sklepy o powierzchni handlowej powyżej 100 m² będą zobowiązane do pobierania kaucji, odbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań objętych systemem kaucyjnym oraz do zwrotu kaucji. Pozostałe jednostki handlowe zostaną zobowiązane do pobierania kaucji, natomiast będą mogły uczestniczyć w systemie w pozostałym zakresie na zasadzie dobrowolności.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

w 2022 r.:

- przekazanie projektu do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania (zrealizowano);
- przekazanie projektu na Komitet do Spraw Europejskich, Stały Komitet Rady Ministrów, komisję prawniczą, Radę Ministrów, do notyfikacji oraz do Sejmu RP (zaplanowane na kolejne miesiące).

Wejście w życie reformy planowane jest na 1 stycznia 2023 r.

Rozwój programu Mój Prąd (MKiŚ)

Ogólny harmonogram: czwarty (IV) nabór wniosków planowany na II kwartał 2022 r.

Przewidywane jest rozwinięcie wsparcia w ramach programu o ładowarki samochodów elektrycznych, magazyny energii lub ciepła/chłodu, a także inteligentne systemy zarządzania energią w domu.

Koszt całkowity: 2,1 mld zł (na lata 2019 – 2023)

Koszt w 2022 r.: ok. 350 mln zł

Źródło finansowania:

- I i II nabór finansowany z rachunku klimatycznego (przychody NFOŚiGW z tytułu systemu Europejskiego Systemu Handlu Emisjami – EU ETS) (1 159 mln zł) oraz ze środków zobowiązań wieloletniego NFOŚiGW „OZE i efektywność energetyczna” (120 mln zł).
- III i IV nabór finansowany z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 Działanie 11.1 – Program Mój Prąd (855mln zł).

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

- ogłoszenie IV naboru;
- ocena wniosków złożonych w ramach przeprowadzonych naborów;

- przygotowanie i zatwierdzenie zmienionych dokumentów programu, Regulaminu naboru wniosków, wzorów dokumentów stanowiących załączniki;
- przygotowanie i wdrożenie narzędzia informatycznego do składania wniosków;
- przygotowanie i wdrożenie aplikacji do procedowania wniosków od momentu ich rejestracji w systemie do wypłaty dotacji;
- przygotowanie materiałów pomocniczych dla Wnioskodawców: instrukcja składania wniosków, instrukcja składania korekt wniosków; przygotowanie strony internetowej i narzędzia do samodzielnego sprawdzania statusów wniosków przez Wnioskodawców;
- przygotowanie szkoleń w postaci webinarium z zakresie zmian w programie Mój Prąd;
- ogłoszenie o naborze wniosków;
- ocena wniosków w ramach przeprowadzonych naborów: w 2022 r. trwać będzie ocena wniosków złożonych w naborze II, w naborze III oraz w naborze IV;
- zakończenie procedowania wniosków złożonych w naborze II;
- przygotowanie i złożenie wniosków o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Priorytet XI REACT-EU, Działanie: 11.1 PROGRAM MÓJ PRĄD;
- promowanie nowego systemu rozliczeń net-billing.

Rozwój Programu polskiej energetyki jądrowej (MKiŚ):

Ogólny harmonogram: I kw. 2022 r. – IV kw. 2026 r.

Koszt całkowity: 277,1 mln zł (za lata 2022-26)

Koszt w 2022 r.: 42,8 mln zł – zgodnie z Programem PEJ

Źródło finansowania: Źródłem finansowania programu są środki budżetu państwa zabezpieczone na realizację programu wieloletniego pn. „Program polskiej energetyki jądrowej”.

Celem reformy jest wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej jako zeroemisyjnego i stabilnego źródła energii, zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne i niskie koszty energii elektrycznej. Podstawowym celem Programu polskiej energetyki jądrowej (Program PEJ) jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od ok. 6 do ok. 9 GWe w oparciu o sprawdzone, wielkoskalowe, wodne ciśnieniowe reaktory jądrowe generacji III(+). Wdrożenie energetyki jądrowej w Polsce przyczyni się znacząco do podniesienia poziomu bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz da możliwość zastąpienia starzejących się wysokoemisyjnych bloków węglowych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.:

- przyjęcie przez Radę Ministrów projektu nowelizacji ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej i inwestycji towarzyszących (nr w wykazie prac legislacyjnych RM: UD200);
- uzyskanie decyzji środowiskowej i lokalizacyjnej dla pierwszej elektrowni jądrowej (zatwierdzenie wyboru lokalizacji);
- podpisanie umowy z dostawcą technologii i głównym wykonawcą EPC.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: – wsparcie miast w procesie wymiany taboru	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji:
--	--

na niskoemisyjny – zwiększenie dostępności transportu kolejowego – zwiększenie potencjału produkcji energii, co może wpłynąć na spadek jej cen.	n/d
---	-----

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019	
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020	CSR 4/2020

Wyzwanie: Poprawa opieki zdrowotnej. Zapewnienie wystarczających zasobów. Przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.

1. Analiza sytuacji w obrębie wyzwania.

Bazując na zapisach *Sprawozdania krajowego – Polska 2019*, w ocenie KE, dostęp do opieki zdrowotnej pozostaje dla Polski nadal wyzwaniem, co wynika z niezaspokojonych potrzeb w zakresie świadczeń medycznych ze względu na koszty, odległość albo czas oczekiwania.

System ochrony zdrowia jest niedofinansowany, co negatywnie wpływa na funkcjonowanie systemu, decyzje inwestycyjne i podział zasobów. Zasadne wydaje się bardziej efektywne wykorzystanie zasobów w sektorze szpitalnym, w tym wykonywanie części zabiegów medycznych z zakresu m.in. diagnostyki, opieki specjalistycznej medycznej i rehabilitacji w opiece ambulatoryjnej, poza szpitalem, co będzie skutkowało obniżeniem ich kosztów.

Polskę dotyka również problem znacznego niedoboru lekarzy i pracowników opieki zdrowotnej, co wynika z podejmowania przez lekarzy i pielęgniarki zatrudnienia za granicą, oraz problem starzejącego się personelu medycznego (szczególnie lekarskiego i pielęgniarskiego). W 2020 r. liczba lekarzy (bez lekarzy dentyków) na 100 tys. ludności w Polsce wynosiła 346,1 (w 2019 r. 341,8). Średni wiek lekarza w Polsce (bez lekarzy dentyków) w 2019 r. i 2020 r. wynosił 49,54 lat¹⁴.

2. Reformy i inwestycje z KPO w obszarze wyzwania (2022 r. - pierwszy kwartał 2023 r.)

Zapewnienie wystarczających zasobów

Główne reformy – część grantowa

D1.1. Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – I kwartał 2026 r.

¹⁴ Baza Analiz Systemowych i Wdrożeniowych, <https://basiw.mz.gov.pl/>

Celem reformy jest zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych i rozwój e-zdrowia jako rezultat działań optymalizacyjnych podejmowanych w ramach całościowej reformy systemu ochrony zdrowia.

W ramach działań związanych z zapewnieniem pacjentom równego dostępu do wysokospecjalistycznych świadczeń, realizowane są m.in. reformy i reorganizacje oparte na 3 wymiarach:

1. reforma i restrukturyzacja sektora szpitalnictwa w Polsce;
2. reforma opieki onkologicznej i kardiologicznej w Polsce;
3. reorganizacja infrastruktury strategicznej w ochronie zdrowia i podmiotów leczniczych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2022 r.: wejście w życie ustawy o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa.

III kwartał 2022 r.: wejście w życie zarządzenia Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) o wzmocnieniu podstawowej opieki zdrowotnej i opieki koordynowanej, a następnie przepisów finansowych (w tym zmian w umowach), pozwalających na wdrożenie zmian w całym kraju.

III kwartał 2022 r.: wejście w życie ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej ustanawiającej zasady funkcjonowania sieci poprzez wprowadzenie nowej struktury i nowego modelu zarządzania opieką onkologiczną w Polsce.

III kwartał 2022 r.: wejście w życie ustawy o jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwie pacjenta wraz z niezbędnymi przepisami wykonawczymi.

I kwartał 2023 r.: wejście w życie rozporządzenia w sprawie wykazu Wojewódzkich Ośrodków Monitorujących dla sieci onkologicznej.

D2.1. Stworzenie odpowiednich warunków dla zwiększenia liczebności kadry medycznej (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Celem reformy jest zwiększenie liczby personelu medycznego (pielęgniarek, lekarzy i innych) oraz zwiększenie potencjału uczelni medycznych, czego skutkiem będzie kształcenie większej liczby studentów wszystkich kierunków medycznych, ze szczególnym uwzględnieniem lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek, położnych, ratowników medycznych, farmaceutów, diagnostów laboratoryjnych i fizjoterapeutów. Pomimo realizacji szeregu interwencji mających na celu rozwój kadr medycznych, w dalszym ciągu istnieje potrzeba wzmocnienia działań ukierunkowanych na kadry medyczne poprzez m.in. zapewnienie odpowiedniej liczby osób kształcących się na kierunkach medycznych, co przełoży się na zwiększenie liczby personelu medycznego w przyszłości i zapewni wymianę pokoleniową.

W celu stworzenia odpowiednich warunków dla zwiększenia liczby personelu medycznego realizowane będą poniższe reformy:

- 1) zmiana ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz o zawodach lekarza i lekarza dentyisty;
- 2) wejście w życie ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych;
- 3) przygotowanie planów rozwoju bazy dydaktycznej i bazy klinicznej (konsolidacja klinik na bazie innych podmiotów leczniczych z centralnymi szpitalami klinicznymi);
- 4) wprowadzenie przepisów mających na celu poprawę atrakcyjności zawodów medycznych i warunków pracy pracowników medycznych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2021 r.: nowelizacja ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz zawodach lekarza i lekarza dentyisty, mająca na celu stworzenie podstawy prawnej do wsparcia finansowego od roku akademickiego 2021/2022 dla studentów kierunków medycznych w Polsce (w tym studentów, którzy

rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2021/2022), co przyczyni się do zwiększenia liczby lekarzy w Polsce.

III kwartał 2022 r.: wejście w życie ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, która wprowadzi możliwość tworzenia studiów II stopnia w zakresie przygotowania do zawodu ratownika medycznego.

IV kwartał 2022 r.: wejście w życie pakietu legislacyjnego, mającego na celu poprawę atrakcyjności zawodów medycznych i warunków pracy pracowników medycznych.

D3.1. Podniesienie efektywności i jakości systemu ochrony zdrowia poprzez wsparcie polskiego potencjału badawczo-rozwojowego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu (MZ)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2022 r.

Celem reformy jest utworzenie odpowiedniego zaplecza do prac badawczo-rozwojowych, dzięki któremu możliwe będzie lepsze wykorzystanie potencjału istniejącego w obrębie sektora biomedycznego oraz zwiększenie stabilności i odporności polskiego sektora farmaceutycznego i biomedycznego. Możliwe to będzie poprzez:

- usprawnienie otoczenia prawnego regulującego badania kliniczne;
- usprawnienie finansowania innowacyjnych projektów B+R oraz ich wdrażania do systemu ochrony zdrowia;
- utworzenie i budowę Centrum Badawczo-Analitycznego Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego. Centrum będzie wspierać bezpieczeństwo zdrowotne Polaków w dobie zagrożeń epidemicznych. Działanie to wpisuje się w obszar wsparcia profilaktyki, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

- opracowanie i wdrożenie nowych regulacji prawnych w obszarze badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi prowadzących do zwiększenia atrakcyjności prowadzenia badań klinicznych w Polsce;
- opracowanie i wdrożenie dokumentu strategicznego pn. *Rządowy Plan Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031*, którego przedmiotem będzie szczegółowa analiza polskiego sektora biomedycznego identyfikująca zarówno bariery rozwoju polskiego sektora biomedycznego, jak i jego potrzeby. Realizacja zidentyfikowanych potrzeb stanowić będzie niezbędny krok w rozwoju działalności oraz transferze technologii sektora biomedycznego.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.: wejście w życie lub realizacja kluczowych działań określonych w Rządowym Planie Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031, zgodnie z harmonogramem określonym w *Planie Strategicznym*.

IV kwartał 2022 r.: wejście w życie ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi.

Główne reformy – część pożyczkowa

D1.2. Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości usług opieki długoterminowej świadczeniodawców opieki zdrowotnej na poziomie powiatowym (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – III kwartał 2022 r.

Celem reformy jest zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych jako rezultat działań optymalizacyjnych podejmowanych w ramach całościowej reformy systemu ochrony zdrowia.

W ramach działań związanych z zapewnieniem pacjentom równego dostępu do wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych, realizowane są reformy i reorganizacje oparte o reformę i restrukturyzację sektora szpitalnictwa w Polsce, w tym szpitali powiatowych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: przegląd możliwości tworzenia oddziałów/ośrodków opieki długoterminowej i geriatrycznej w szpitalach powiatowych w Polsce.

III kwartał 2022 r.: wejście w życie aktu prawnego dotyczącego wsparcia tworzenia w szpitalach powiatowych oddziałów/ośrodków opieki długoterminowej i geriatrycznej w oparciu o wyniki przeglądu.

D3.2. Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju sektora leków i wyrobów medycznych (MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2023 r.

Celem reformy jest poprawa zdolności do samodzielnego, niezależnego od zewnętrznych (w szczególności pozaeuropejskich) dostawców i podwykonawców, rozwoju oraz wytwarzania na terenie kraju API (Active Pharmaceutical Ingredient) oraz leków, oferowanych na warunkach zapewniających ich masową dostępność. W tym celu planowane jest stworzenie w Polsce odpowiednich warunków dla przemysłu farmaceutycznego, aby zachęcić firmy do zainwestowania w produkcję substancji czynnych, półproduktów i gotowych leków, zwłaszcza generycznych oraz biopodobnych oraz wyrobów medycznych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2023 r.: wejście w życie aktu prawnego w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw leków, w tym rozwiązania problemu niedoborów leków i najważniejszych słabych punktów w łańcuchach dostaw.

Główne inwestycje – część grantowa

D1.1.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 2 119 mln euro

Celem inwestycji jest poprawa efektywności funkcjonowania centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych, w tym podmiotów udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzdrowiskowego, poprzez istotne polepszenie stanu posiadanej przez nie infrastruktury w obszarach priorytetowych, w szczególności w zakresie chorób zakaźnych, onkologii, kardiologii, psychiatrii, pediatrii i innych dziedzin medycyny związanych z leczeniem dzieci, geriatry, opieki długoterminowej, chorób układu oddechowego, rehabilitacji, a także anestezjologii i intensywnej terapii. Powyższe działanie to element szeroko zakrojonych zmian w ramach kompleksowej reformy systemu zmierzającej w konsekwencji do zwiększenia efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia oraz poprawy dostępności i jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych ochrony zdrowia.

Wsparcie inwestycyjne kierowane będzie na:

- przebudowę, rozbudowę, modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych, w tym podmiotów realizujących świadczenia z zakresu leczenia uzdrowiskowego, zapewniającą bezpieczną obsługę pacjentów lub budowę nowej infrastruktury podmiotów leczniczych;
- doposażenie w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną z uwagi na ciągły rozwój technologii medycznych oraz utrzymujący się deficyt zarówno w jakości, jak i liczbie wykorzystywanej aparatury specjalistycznej;

- wsparcie zmian jakościowych w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych, w tym podmiotów realizujących świadczenia z zakresu leczenia uzdrowiskowego poprzez realizację niezbędnych działań infrastrukturalnych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

IV kwartał 2022 r.: wejście w życie podstawowego aktu prawnego/rozporządzenia/przepisu prawnego w sprawie wykazu dokładnych kryteriów kwalifikujących szpitale do poszczególnych kategorii, aby pomóc w określeniu potrzeb inwestycyjnych wynikających z reformy.

I kwartał 2023 r.: pierwszy nabór wniosków dla szpitali ubiegających się o dofinansowanie.

D2.1.1. Inwestycje związane z modernizacją i doposażeniem obiektów dydaktycznych w związku ze zwiększeniem limitów przyjęć na studia medyczne (MZ)

Ogólny harmonogram: II kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 700 mln euro

Celem inwestycji jest zwiększenie liczby personelu medycznego (pielęgniarek, lekarzy i innych) oraz zwiększenie potencjału uczelni medycznych, czego skutkiem będzie kształcenie większej liczby studentów wszystkich kierunków medycznych, ze szczególnym uwzględnieniem lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek, położnych, ratowników medycznych, farmaceutów, diagnostów laboratoryjnych i fizjoterapeutów oraz innych zawodów, które nie są związane bezpośrednio z wykonywaniem czynności medycznych. Zwiększenie potencjału uczelni pozwoli na zapewnienie odpowiednich warunków do kształcenia większej liczby studentów kierunków medycznych, co będzie miało również wpływ na jakość kształcenia. Ponadto, nowoczesna baza dydaktyczna i kliniczna przyczyni się do rozwoju naukowego zarówno studentów, jak i kadry akademickiej.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: wejście w życie systemu zachęt do podejmowania i kontynuowania studiów na wybranych kierunkach medycznych poprzez stypendia, finansowanie studiów i opiekę mentorską.

D3.1.1. Kompleksowy rozwój badań w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – II kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 273 mln euro

Celem inwestycji jest stworzenie odpowiedniego zaplecza naukowego, w tym infrastrukturalnego, dzięki któremu możliwy będzie rozwój badań w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Usprawnienie i koordynacja przepływu informacji w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia, w tym naukowym. Zapewnienie gotowości sektora biomedycznego do podjęcia działań zapobiegających powstaniu kryzysu medycznego poprzez utworzenie ekosystemu wspierającego innowacje, wykrywanie, analizowanie i monitorowanie potencjalnych zagrożeń epidemiologicznych, skoncentrowane na pacjencie uwzględniające dynamikę środowiska cyfrowego i technologicznego.

W ramach tej inwestycji realizowane będą zapisy Rządowego *Planu Rozwoju Sektora Biomedycznego* na lata 2022-2031 w następujących obszarach:

- system zarządzania,
- innowacyjne terapie i leki przyszłości,
- wyroby medyczne i zdrowie cyfrowe,
- rozwój potencjału sektora biomedycznego.

Wsparcie sektora biomedycznego będzie odbywało się przede wszystkim w ramach konkursów grantowych skierowanych do szerokiego grona beneficjentów, zarówno do jednostek naukowych, jak i przedsiębiorców. Środki alokowane w ramach konkursów będą przeznaczone na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w tym na poszukiwanie innowacji.

Z kolei utworzenie nowoczesnego Centrum Badawczo-Analitycznego zapewni zasoby umożliwiające zarządzanie zdrowiem społeczeństwa w oparciu o racjonalne przesłanki wynikające zarówno z badań naukowych, jak i wiedzy eksperckiej w obszarze zdrowia publicznego.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

W ramach realizacji zapisów Rządowego Planu Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031:

IV kwartał 2022 r.: uruchomienie elektronicznej platformy komunikacyjnej dla Polskiej Sieci Ośrodków Badań Klinicznych.

W ramach utworzenia specjalistycznego Centrum Badawczo-Analitycznego (w tym około 41 laboratoriów bezpieczeństwa biologicznego oraz części szkoleniowej wraz z kampusem o powierzchni około 3000 m²) do II kw. 2026 r., harmonogram realizacji obejmuje:

I-III kwartał 2022 r.: wykonanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej i Programu Funkcjonalno-Użytkowego.

Główne inwestycje – część pożyczkowa

D3.2.1. Rozwój potencjału sektora leków i wyrobów medycznych – inwestycje związane z produkcją w Polsce API (MRiT)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 r. – IV kwartał 2023 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – zwrotna część pożyczkowa): 139,5 mln euro

Celem inwestycji jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju produkcji API, leków (generycznych i biopodobnych) oraz wyrobów medycznych.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

III kwartał 2023 r.: Wybór projektów prac produkcyjnych API do wsparcia. Kryteria wyboru zawarte w zaproszeniu do składania wniosków muszą być niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz zostaną określone w ramach reformy. Projekty powinny przyczyniać się do tworzenia krytycznych interfejsów API. W tym celu przed ogłoszeniem konkursu zostanie sporządzona lista krytycznych API w oparciu o ramy analityczne identyfikacji luk i podatności w dostawie krytycznych API w Polsce.

Przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia

Główne inwestycje – część grantowa

D1.1.2. Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w ochronie zdrowia (MZ)

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 r. – I kwartał 2026 r.

Koszt całkowity (RRF/KPO – część grantowa): 1 mld euro

Celem inwestycji jest kontynuacja procesu budowy systemu e-zdrowia w Polsce, który istotnie poprawi odporność systemu opieki zdrowotnej na przyszłe kryzysy poprzez zwiększenie udziału pacjentów w procesie leczenia oraz poszerzenie oferty publicznych usług cyfrowych oraz zdalnych sposobów udzielania świadczeń medycznych.

Rozwój e-zdrowia, szczególnie w trwającym trudnym okresie, jakim jest dla systemu ochrony zdrowia pandemia COVID-19, może stać się źródłem wzmoczonych ataków ze strony cyberprzestępców. Dlatego ważne jest to, aby wzmocnić działania na rzecz ochrony i obrony systemów teleinformatycznych oraz zwalczanie źródeł zagrożeń.

Do projektowanych w ramach reformy działań należą:

1. wdrożenie trzech centralnych usług cyfrowych: narzędzia wspomagającego analizę stanu zdrowia pacjenta, rozwój algorytmów sztucznej inteligencji, budowa centralnego repozytorium danych medycznych;

2. cyfryzacja dokumentacji medycznej i dalszy rozwój usługi jej wymiany – kluczowym elementem wsparcia w zakresie jakości i efektywności systemu opieki zdrowotnej jest wdrożenie e-dokumentacji medycznej, zarówno na poziomie rozwiązań centralnych, jak i dostosowanie podmiotów leczniczych do wdrożenia w praktyce elektronicznej dokumentacji medycznej;
3. wzmocnienie cyberbezpieczeństwa w ochronie zdrowia – istotny element wzmocnienia odporności sektora ochrony zdrowia, szczególnie w kontekście wzmożonej liczby incydentów bezpieczeństwa notowanych w okresie pandemii COVID-19. Działanie w ramach reformy będzie miało na celu wzmocnienie zasobów informatycznych Centrum e-Zdrowia i dostosowanie ich do rosnących potrzeb w zakresie cyberbezpieczeństwa m.in. poprzez: wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem, rozbudowę systemów bezpieczeństwa, wdrożenie programu bezpieczeństwa prac projektowo-rozwojowych w obszarze systemów IT, budowę Centrum Operacji Bezpieczeństwa w CeZ.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

Podjęcie działań mających na celu rozpoczęcie wdrażania projektów w ramach inwestycji D.1.1.2 KPO (uwarunkowane uruchomieniem KPO):

- Wdrożenie centralnych usług cyfrowych – działania przewidziane do realizacji w perspektywie kilkuletniej do 2026 r.;
- Cyfryzacja dokumentacji medycznej i dalszy rozwój usługi jej wymiany – działania przewidziane do realizacji w perspektywie kilkuletniej do 2026 r.;
- Wzmocnienie cyberbezpieczeństwa w ochronie zdrowia (wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem, rozbudowa systemów bezpieczeństwa, wdrożenie programu bezpieczeństwa prac projektowo-rozwojowych w obszarze systemów IT, budowa Centrum Operacji Bezpieczeństwa w CeZ) – działania przewidziane do realizacji w perspektywie kilkuletniej do 2026 r.

3. Charakterystyka reform i inwestycji w obszarze wyzwania realizowanych poza KPO

Elektroniczna karta zgonu i urodzenia

Ogólny harmonogram: I kwartał 2021 – I kwartał 2023

Wydatki planowane do poniesienia w 2022 r. – 6,2 mln zł

Źródło finansowania – budżet państwa, część 46 – zdrowie.

W I kwartale 2021 r. podjęto prace nad Elektroniczną kartą zgonu i urodzenia, w tym martwego urodzenia. Od marca 2021 r., Centrum e-Zdrowia rozpoczęło prace nad nowym obszarem planowanym do udostępnienia. Przedmiotowy obszar dotyczy funkcjonalności związanej z wytworzeniem i przechowywaniem w systemie P1 elektronicznych Kart zgonu oraz elektronicznych Kart urodzenia (w tym z adnotacją o martwym urodzeniu). Funkcjonalności realizowane w ramach projektu zostaną w pełni produkcyjnie udostępnione w I kwartale 2023 r.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

II kwartał 2022 r.: środowisko integracyjne i gotowość do rozpoczęcia testów z KPRM i pozostałymi interesariuszami.

III kwartał 2022 r.: prace w obszarze walidacji.

I kwartał 2023 r.: zakończenie testów wraz z potwierdzeniem gotowości systemów do obsługi procesów biznesowych e-KZ. Nieprzekraczalny termin wdrożenia produkcyjnego to 1.03.2023 r.

E-rejestracja i teleporady

Ogólny harmonogram: I kwartał 2022 – II kwartał 2022

Wydatki planowane do poniesienia w 2022 r. w zakresie wytworzenia oprogramowania i świadczenia usług informatycznych – 12,8 mln zł

Źródło finansowania: budżet państwa (część 46 - zdrowie) oraz środki europejskie w ramach POPC.

Usługi e-rejestracji i teleporad pozwalają na załatwienie kluczowych dla pacjenta spraw online, bez konieczności kontaktu osobistego z personelem administracyjnym i medycznym. Rozwiązanie to przyczyni się do bardziej efektywnego udzielania świadczeń zdrowotnych, poprawy ich jakości, dostępności. Tym samym będzie zwiększona dostępność do świadczeń, między innymi na terenach wiejskich oraz w sytuacjach wymagających ograniczenia kontaktów osobistych, co jest szczególnie istotne w stanach zagrożenie epidemicznego lub epidemii.

W ramach realizacji usługi zostaną zrealizowane następujące korzyści:

- integracja z e-rejestracją – wybrane świadczenie będą mogły odbywać się w formie teleporad (wideorozmowa lub rozmowa telefoniczna dla pacjentów nie posiadających komputera). Po zarejestrowaniu się na teleporadę pacjent otrzyma link oraz numer telefonu celem nawiązania komunikacji w terminie, na który się umówił,
- pozyskanie narzędzia, które umożliwi zestawianie połączeń telefonicznych oraz video między pacjentem a profesjonalistą medycznym,
- potwierdzanie przy wykorzystaniu internetowego konta pacjenta (IKP) tożsamości przez pacjenta, któremu udzielana jest teleporada oraz jego prawa do świadczeń,
- wystawienie – w trakcie teleporady – dokumentów medycznych np. e-recepty, e-skierowania,
- potwierdzanie przez pacjenta w IKP realizacji świadczeń w formie teleporady.

Funkcjonalności te zostaną produkcyjnie udostępnione do 30 czerwca 2022 r.

Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania):

I kwartał 2022 r. - otwarcie ofert na usługę teleporad, uzgodnienie zapisów rozporządzenia ws. pilotażu e-rejestracji.

II kwartał 2022 r. - zakończenie realizacji funkcjonalności e-rejestracji i teleporad, pilotaż e-rejestracji: Etap I i II - rozpoczęcie realizacji pilotażu w trybie F&F dla wybranych usług biznesowych.

4. Informacje dodatkowe w ramach wyzwania: powiązanie z priorytetami ASGS 2022, zieloną i cyfrową transformacją, zasadami EFPS, CSRs.

Zrównoważenie środowiskowe	Wydajność	Sprawiedliwość	Stabilność makroekonomiczna
----------------------------	-----------	----------------	-----------------------------

Elementy sprawiedliwej zielonej transformacji: n/d	Elementy sprawiedliwej cyfrowej transformacji: - wdrożenie trzech centralnych usług cyfrowych - cyfryzacja dokumentacji medycznej i dalszy rozwój usługi jej wymiany, - wzmocnienie cyberbezpieczeństwa w ochronie zdrowia.
---	--

Zgodność z zasadami EFPS (według numeracji zasad):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Zgodność z Celami zrównoważonego rozwoju (według numeracji celów):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	

Powiązanie z CSR 2019 i 2020:

CSR 1/2019	CSR 2/2019	CSR 3/2019	
CSR 1/2020	CSR 2/2020	CSR 3/2020	CSR 4/2020

Ramka nr 1: Odpowiedź na wyzwania związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie.

Agresywne działania Federacji Rosyjskiej względem Ukrainy przekształcone 24 lutego 2022 r. w otwarty konflikt zbrojny spowodowały konsekwencje dla państw sąsiadujących. Polska jako największy z krajów sąsiadujących z Ukrainą na kierunku zachodnim, jest celem nasilonej migracji osób uciekających z terenów Ukrainy, ogarniętych działaniami zbrojnymi.

Ostateczna skala tej migracji jest trudna do oszacowania, ze względu na charakter konfliktu i brak możliwości określenia momentu oraz warunków zakończenia działań zbrojnych (na początku kwietnia 2022 r. liczba uchodźców, którzy przekroczyli polską granicę przekroczyła 2,5 mln osób).

Konflikt w Ukrainie **negatywnie oddziałuje na polską gospodarkę** poprzez **zaburzenia w handlu zagranicznym** oraz **podwyższoną zmienność cen surowców na rynkach światowych**. Stopniowo **wzrasta napływ uchodźców z Ukrainy do Polski**. Wzrost popytu z tego tytułu w ujęciu makroekonomicznym w poszczególnych składowych PKB nie zdoła jednak zrekomensować wpływu pozostałych czynników, które oddziałują w kierunku ograniczenia dynamiki PKB. W rezultacie **trzeba liczyć się ze spowolnieniem tempa wzrostu gospodarczego w relacji do pierwotnych oczekiwań**.

Z tytułu redukcji wymiany handlowej PKB może obniżyć się aż o ok. 1,5 pp. Uwzględniając jednak pozostałe czynniki (np. wzrost popytu) **szacuje się, że skala redukcji naszej pierwotnej prognozy wyniesie 0,5 pp**. Skumulowane efekty dla Polski będą widoczne **w II poł. 2022 r.**, szczególnie w IV kw.

Udział **eksportu** do Rosji, Ukrainy i na Białoruś w PKB Polski jest relatywnie nieduży (całkowity nasz eksport na te trzy rynki to ok. 16 mld euro, tj. 2,9% PKB). Udział **importu** jest nieco większy (import Polski z tych rynków w 2021 r. wyniósł niemal 23 mld euro, tj. 4% PKB). Sankcje, zerwane łańcuchy dostaw – zwiększą jeszcze te skutki.

Efekty dla rynku pracy w najbliższym okresie są niejednoznaczne, co jest związane ze strukturą migracji z Ukrainy. Równoległe do znaczącej fali uchodźców z Ukrainy, ma miejsce odpływ Ukraińców (głównie mężczyzn) obecnych dotychczas na polskim rynku pracy. Wg szacunków nawet 100 tys. mężczyzn – obywateli Ukrainy zrezygnowało (lub wystąpiło o urlop) z zatrudnienia w Polsce (głównie w transporcie i gospodarce magazynowej, budownictwie, handlu, hotelarstwie, gastronomii). Napływ kobiet z dziećmi oraz osób starszych będzie zwiększać podaż pracy stopniowo (wraz ze wzrostem znajomości języka, koniecznością/chęcią podjęcia pracy, postępowaniem w integracji uchodźców/opieka zdrowotna i edukacyjna), choć struktura przyjezdnych (wiekowa, wg płci) nie zapewni właściwego wpasowania się w polski rynek pracy. Wpływ będzie miało zainteresowanie aktywnymi formami wsparcia z urzędów pracy oraz stopnia wydolności urzędów w związku z natężeniem rejestracji.

Należy zakładać, że wojna w Ukrainie i związana z nią migracja wpłynie na nasiloną obecność obywateli Ukrainy na polskim rynku pracy. Wpływ nasilonej migracji obywateli Ukrainy do Polski będzie widoczny w wielu aspektach, jednym z nich jest aspekt gospodarczy. Obok rynku pracy i sfery socjalnej, także sytuacja w obszarze współpracy przedsiębiorstw pozostaje pod wpływem wojny w Ukrainie.

Wpływ horyzontalny na firmy dotyczy przede wszystkim wzrostu ich kosztów. **Pogorszenie notowań złotego oraz wzrost cen** jest problem szczególnie dla mikro i małych firm.

W badaniu BIG InfoMonitor ponad połowa (56%) firm wyraziła opinię, że wojna będzie negatywnie wpływać na ich kondycję finansową, a co piąte przedsiębiorstwo już deklarowało ograniczenie działalności. **Zdecydowana większość firm (76%) wskazała na wzrost cen paliw i energii jako kanał wpływu.** Dalej były: problemy z dostępnością surowców i półproduktów(38%); droższe finansowanie i wzrost kosztów podwykonawców (31%), czy problemy z transportem (25%).

Przykładowe rozwiązania na rzecz wsparcia obywateli Ukrainy, którzy w wyniku rosyjskiej agresji znaleźli się w Polsce:

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583, z późn. zm.).

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (dalej: specustawa), ma na celu stworzenie szczególnej regulacji prawnej zapewniającej doraźną podstawę prawną do legalnego pobytu obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju i wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadając stosowne uprawnienie wjazdowe.

- Prawo do legalnego pobytu (art. 2 ust. 1, art. 4, art. 38)

W myśl ustawy jeśli obywatele Ukrainy, którzy wjechali legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa w okresie od 24 lutego 2022 r. deklarują zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od 24 lutego 2022 r. Osoby te, na podstawie wniosku złożonego w dowolnym organie wykonawczym gminy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będą miały nadany nr PESEL oraz będą mogły korzystać z profilu zaufanego. Mogą też mieć udzielone, na ich wniosek, zezwolenie na pobyt czasowy.

- Wsparcie doraźne (art. 28, art. 29)

Wprowadzane przepisy pozwalają na niezwłoczne udzielenie uchodźcom z Ukrainy doraźnego wsparcia przez wojewodę w zakresie zakwaterowania; zapewnienia całodziennego wyżywienia zbiorowego; zapewnieniu transportu do miejsc zakwaterowania; finansowaniu przejazdów środkami transportu publicznego do miejsc zakwaterowania. Uzupełnieniem tego wsparcia jest pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Gminy otrzymują dotację celową z budżetu państwa na finansowanie wypłat jednorazowego świadczenia pieniężnego. Dostępna jest także bezpłatna pomoc psychologiczna organizowana przez władze gminy w ramach zadań własnych, z możliwością dofinansowania z budżetu państwa.

- Dostęp do opieki zdrowotnej (art. 37)

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, są uprawnieni do opieki medycznej udzielanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej na zasadach i w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

- Dostęp do rynku pracy (art. 19)

Obywatel Ukrainy przebywający legalnie na terenie Polski (w tym na podstawie przepisów art. 2, ust. 1 specustawy) jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Polski, na podstawie powiadomienia przez pracodawcę PUP w terminie 7 dni od momentu podjęcia pracy.

Jest też możliwość rejestracji w powiatowym urzędzie pracy i uzyskania statusu osoby bezrobotnej albo poszukującej pracy.

Obywatele Ukrainy, których pobyt w Polsce uznaje się za legalny mogą także podejmować i

wykonywać działalność gospodarczą w Polsce na takich samych zasadach jak obywatele polscy, pod warunkiem uzyskania numeru PESEL.

Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Polski bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

- Dostęp do świadczeń społecznych (art. 26, 29, 30)

Obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Polski, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy, mają prawo do świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych; świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (program „Rodzina 500+”); świadczenia dobrego start, rodzinnego kapitału opiekuńczego; dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna; świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, przyznawanych na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

- Dostęp do kształcenia (art. 47)

Przewidywana jest możliwość zwiększenia ze środków budżetu państwa, rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, w celu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem i wychowaniem dzieci i uczniów będących uchodźcami z Ukrainy.

- Dostęp do studiów

W celu łatwiejszego dostępu do polskich uczelni możliwe jest uznanie, w drodze weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, okresów studiów obywatelom Ukrainy którzy w dniu 24 lutego 2022 r. byli studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy.

Konieczne jest oświadczenie, że w tym dniu studiowali na określonym roku studiów na danym kierunku i poziomie studiów w uczelni działającej na terytorium Ukrainy i nie dysponują dokumentami poświadczającymi okresy studiów, zdane egzaminy, etc. wydanymi przez tę uczelnię.

Każda uczelnia przeprowadza weryfikację osiągniętych efektów uczenia się zgodnie z ustalonymi przez siebie zasadami.

- Wsparcie dla osób udzielających pomocy (art. 10)

Wszystkim podmiotom, w tym osobom prowadzącym gospodarstwo domowe, zapewniającym wyżywienie i zakwaterowanie uchodźcom z Ukrainy może być przyznane świadczenie pieniężne z tego tytułu na podstawie umowy zawartej z gminą nie dłużej niż za okres 60 dni. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres wypłaty świadczenia może być przedłużony. Maksymalną wysokość świadczenia pieniężnego oraz warunki jego przyznawania i przedłużania jego wypłaty określi Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia.

Finansowanie

Źródłem finansowania rozwiązań zawartych w ustawie jest budżet państwa w ramach kwoty wydatków budżetu państwa określonej w ustawie budżetowej a także budżet Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżet Funduszu Pracy oraz Funduszu Solidarnościowego.

W Banku Gospodarstwa Krajowego tworzy się Fundusz Pomocy, zwany dalej „Funduszem”, w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy, dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nim. Wydatki na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nim, w roku 2022, określone są na 11,318 mld zł.

Resortowy Program Aktywizacyjny dla Cudzoziemców (2022-2025)

- Cel i zakres podmiotowy Programu

Celem Programu jest wsparcie szeroko rozumianej zawodowej i społecznej integracji cudzoziemców w Polsce. Założeniem Programu jest uzupełnienie instrumentów wsparcia cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce.

Program jest skierowany do cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce, wymagających wsparcia. W sposób szczególny uwzględnieni są cudzoziemcy, którzy przyjechali do Polski z państw znajdujących się w sytuacji kryzysowej, np. z krajów, gdzie prowadzone są działania zbrojne.

Realizatorami programu będą jednostki samorządu terytorialnego, instytucje rynku pracy, organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Za prowadzenie oraz koordynację Programu odpowiedzialne jest Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

- Obszary priorytetowe

Pierwszym obszarem priorytetowym, określonym w Programie, jest **integracja cudzoziemców na rynku pracy** poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości.

Założeniem jest niwelowanie zjawisk takich jak praca poniżej swoich kwalifikacji, bariera językowa czy brak realnych możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji. Dlatego w tym obszarze istotne będą działania nakierowane na:

- profilowanie potrzeb i potencjału cudzoziemca,
- organizowanie albo pomoc w znalezieniu i finansowaniu kursów, szkoleń lub innych form kształcenia,
- wsparcie w niezbędnych formalnościach związanych z uznawaniem wykształcenia i kwalifikacji,
- profesjonalne doradztwo zawodowe i wsparcie w procesie aktywizacji zawodowej, a także w zakresie zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce,
- wsparcie w procesie pośrednictwa pracy (świadczonego przez publiczne służby zatrudnienia i inne instytucje rynku pracy) i w kontaktach z pracodawcami.

Drugim obszarem priorytetowym jest **integracja w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego cudzoziemców**.

Założeniem w tym obszarze jest określenie i eliminowanie trudności, z którymi spotyka się cudzoziemiec w codziennym życiu, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak również w kontekście funkcjonowania w społeczeństwie i państwie, np. różnice kulturowych, brak nieformalnych sieci społecznych. W tym obszarze działania koncentrują się na:

- zapewnieniu wsparcia asystenta integracyjnego opracowującego indywidualną ścieżkę integracji społecznej dla dorosłych oraz wspierającego w kontaktach z instytucjami i sytuacjach życia codziennego,
- zapewnieniu pomocy prawnej, psychologicznej i psychoterapeutycznej, związanej ze zdrowiem psychiczno-fizycznym – również w odniesieniu do doświadczenia migracji, a także doświadczania różnic kulturowych czy wynikających ze zmiany dotychczasowego otoczenia cudzoziemca i jego rodziny,
- nauce języka polskiego, kursach i szkoleniach w obszarach przydatnych z punktu widzenia integracji społecznej,
- zapewnieniu niezbędnego tłumaczenia oraz wsparcia w kontaktach z instytucjami publicznymi, jak i prywatnymi (np. zakładanie konta bankowego, nabywanie nieruchomości, spełnianie obowiązków obywatelskich, korzystania z transportu publicznego lub uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami, korzystania z oferty pomocowej (m.in. socjalnej i mieszkaniowej, edukacyjnej, rozwojowej oraz rozrywkowo-kulturalnej)),
- wsparciu integracyjnym w wymiarze bytowym, tj. asysta w poszukiwaniu miejsca zamieszkania, zaproponowanie programu częściowo finansującego najważniejsze opłaty na start, m.in. czynszowe np. w postaci bonów,

- wsparciu integracji cudzoziemców w szkołach i specjalistycznych działaniach dla małoletnich cudzoziemców.

- **Realizacja i finansowanie**

Program będzie realizowany od dnia ogłoszenia do 31 grudnia 2025 r. Wybór realizatorów odbędzie się w drodze przeprowadzenia konkursu ofert ogłaszanego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Źródłem finansowania Programu są środki rezerwy Funduszu Pracy, dysponentem jest Minister Rodziny i Polityki Społecznej. Wysokość kwoty finansowania Programu będzie zależna od sytuacji finansowej Funduszu Pracy na dany rok budżetowy.

Działania Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAiH)

W PAiH powołane zostały dwa zespoły robocze:

- Zespół do spraw relokacji firm z Ukrainy (relokacja tymczasowa – z komunikacją na zewnątrz o programie) i Rosji (działania skierowane bezpośrednio do firm zagranicznych wycofujących się z Rosji – bez szerokiej komunikacji).
- Zespół do spraw zmian łańcuchów dostaw, w tym przede wszystkim związanych z tym szans dla Polskich firm.

W ramach relokacji firm z Ukrainy PAiH podejmuje następujące działania:

- udostępni bezpłatną przestrzeń co-workingową w centrum Warszawy (przy ul. Bagatela 12, kontakt: coworking-ukraina@paih.gov.pl,
- wprowadza stałą obsługę w języku ukraińskim,
- prowadzi bazę dostępnych natychmiast powierzchni logistycznych i produkcyjnych,
- udziela wszelkich informacji niezbędnych do szybkiego rozpoczęcia działalności.

Wszyscy zainteresowani otrzymają pełne, bezpłatne wsparcie specjalistów PAiH w zakresie m.in.:

- wyszukania odpowiedniej nieruchomości do prowadzenia działalności (działki, hale, biura),
- doradztwa w zakresie możliwej pomocy publicznej (granty, zwolnienia podatkowe),
- pomocy w kontaktach z administracją centralną i lokalną oraz informacji na temat warunków prowadzenia działalności w Polsce (kontakt: Ukraina@paih.gov.pl).

Ułatwienie zakładania działalności przez obywateli Ukrainy

- obowiązuje od dnia 12 marca 2022 r.
- celem jest ułatwienie obywatelom Ukrainy podjęcia i wykonywania w Polsce działalności gospodarczej w wybranej formie prawnej.
- przepisy skierowane są zarówno do obywateli Ukrainy, którzy przyjeżdżają do Polski w związku z działaniami wojennymi, które rozpoczęły się w dniu 24 lutego 2022 r. oraz obywateli Ukrainy, którzy przyjechali do Polski przed tym dniem i przebywają na terytorium Polski legalnie na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.
- daje też prawo zakładania spółki jawnej i partnerskiej.
- warunkiem jest posiadanie numeru PESEL.

Strona biznes.gov.pl w języku ukraińskim

- informacje nt. obowiązujących procedur, prowadzenia działalności gospodarczej, zatrudnienia obywateli Ukrainy.
- podcast dotyczący zatrudniania osób z Ukrainy w serwisie.
- Informacje o zmianach w systemie CEIDG dla obywateli UA.

Obok wyżej wymienionych działań podejmowane są takie, które mają złagodzić wpływ wojny w Ukrainie na polską gospodarkę.

Działania w obszarze budownictwa, mieszkalnictwa i planowania przestrzennego, m.in. **przygotowanie projektu ustawy zakładający wprowadzenie czasowych ułatwień w zakresie zmiany sposobu użytkowania budynków biurowych i handlowych na cele mieszkalne** (aktualnie procedowany jest wniosek o wpis projektu ustawy do Wykazu prac Rady Ministrów). W kontekście konieczności udostępnienia i rozbudowy bazy mieszkaniowej, jak i infrastruktury społecznej w formie usług publicznych znaczenie mają również już **podjęte oraz planowane prace z zakresu planowania przestrzennego a także rewitalizacji**. Kluczowe są również **działania wspierające samorządy gminne w realizacji komunalnych inwestycji mieszkaniowych oraz społecznego budownictwa czynszowego**, przede wszystkim poprzez rządowe programy: wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego (finansowanego ze środków Funduszu Dopłat) oraz preferencyjnych kredytów na społeczne budownictwo czynszowe udzielanych przez BGK.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie sposobu finansowania programów mieszkaniowych (UD 231).

- przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 marca 2022 r.
- jest kontynuacją społecznego pakietu mieszkaniowego z przełomu 2020/21 - pakiet okazał się przełomem dla rządowego programu wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego (BSK) oraz dla programu preferencyjnych kredytów dla inwestorów społecznego budownictwa czynszowego (SBC).

Wśród najistotniejszych należy wymienić:

- uruchomienie dodatkowego 1,2 mld zł z Funduszu Dopłat;
- wskazanie dodatkowego źródła finansowania programów mieszkaniowych – sprzedaż skarbowych papierów wartościowych;
- uporządkowanie zasad udzielania wsparcia z rządowych programów mieszkaniowych, m.in. 1) wprowadzenie trybu postępowania ze środkami niewykorzystanymi przez beneficjentów wsparcia z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa; 2) umożliwienie aktualizacji kwoty udzielonego wsparcia w ramach programu BSK w przypadku wyższych niż zakładane kosztów realizacji inwestycji.

Zamówienia publiczne:

- w umowach są już klauzule dotyczące waloryzacji umów,
- możliwe jest zawieranie porozumienia – Urząd Zamówień Publicznych (UZP) opublikował opinię dotyczącą tego, w jakich przypadkach dopuszczalne są zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego, bez konieczności przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia. UZP wskazał art. 455 ust.1 pkt 1 i 4 ustawy Prawo zamówień publicznych (Pzp), a także przepis art. 455 ust. 2 Pzp oraz możliwość zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw.

4. Realizacja celów zrównoważonego rozwoju

W zestawieniu państw realizujących 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (Global SDG Index, Sustainable Development Solutions Network i Bertelsmann Stiftung) z 2021 r. Polska zajęła wysokie 15. miejsce z wynikiem 80,2% (na 165 państwach poddanych ocenie). Biorąc pod uwagę status realizacji poszczególnych SDGs, Polska osiąga najlepsze wyniki w zakresie wyeliminowania ubóstwa (SDG 1), dostępu do wysokiej jakości edukacji (SDG 4) oraz ochrony zrównoważonych ekosystemów lądowych (SDG 15). Jednak dużym wyzwaniem dla naszego kraju pozostają cele związane z zapewnieniem ochrony zasobów morskich (SDG 14), globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju (SDG 17), a także taniej i dostępnej energii (SDG 7) oraz ochrony klimatu (SDG13). W zakresie większości celów Polska notuje postępy w zakresie ich realizacji, mimo istotnych wyzwań. W zakresie żadnego celu w przypadku Polski nie jest notowany regres.

W rozdziale przedstawiono działania w odniesieniu do wybranych celów zrównoważonego rozwoju, adresując zapisy rekomendacji sformułowanych w Zaleceniu Rady z dnia 20 lipca 2020 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r., zawierającym opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. (2020/C 282/21).

W ostatnich latach Polska poczyniła istotne postępy w realizacji społecznego wymiaru Agendy 2030, w tym zwłaszcza w ograniczaniu ubóstwa i nierówności (SDG 1, SDG 10). Systematycznie poprawia się sytuacja materialna gospodarstw domowych, mierzona poziomem realnego dochodu do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (w 2020 r. był on prawie o 50% wyższy niż w 2008 r.). Pandemia nie zatrzymała ogólnie rzecz ujmując trendu ograniczania stopy ubóstwa relatywnego, która w porównaniu z 2015 r. obniżyła się w 2020 r. o ok. 4 pkt. proc. Jedynie w 2018 r. odnotowano wzrost o niecały 1 pkt. proc. zasięgu ubóstwa relatywnego w porównaniu z rokiem 2017 (z ok. 13% do ok. 14%). W 2020 r. wartość odsetka osób doświadczających ubóstwa skrajnego (ponad 5%) była nieco mniejsza (o ponad 1 pkt. proc.) niż w 2015 roku (6,5%). Z drugiej strony należy zaznaczyć, że rok 2020 przyniósł wzrost zasięgu ubóstwa skrajnego o 1 pkt. proc. w porównaniu z 2019 r. Pogorszenie się sytuacji materialnej części gospodarstw domowych i wzrost rok do roku ubóstwa skrajnego w Polsce było związane m.in. z ograniczeniem (a często nawet zamrożeniem) aktywności wielu branż gospodarki w 2020 r. w konsekwencji pandemii COVID-19.

Poprawia się sytuacja materialna osób starszych. W 2022 r. najniższa emerytura i renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz renta rodzinna zostały podwyższone do kwoty 1338,44 zł brutto, tj. wzrosły o 87,56 zł w stosunku do 2021 r. w wyniku corocznej waloryzacji. W odniesieniu do 2015 r. najniższe gwarantowane świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o ok. 52%. Ponadto, od 2019 r. wypłacana jest tzw. 13 emerytura, czyli dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów w wysokości równej najniższej emeryturze obowiązującej w roku wypłaty tego świadczenia. W listopadzie 2021 r. wypłacono także 14 emeryturę. Od marca 2019 r. w ramach Programu Mama 4+ wprowadzono rodzicielskie świadczenie uzupełniające (RSU), które jest wypłacane matkom (w niektórych przypadkach ojcom), które wychowały przynajmniej 4 dzieci i jednocześnie w związku z ich wychowaniem nie podjęły bądź zrezygnowały z zatrudnienia (bardzo często z przyczyn niezależnych od siebie) i z tego powodu nie nabyły prawa do emerytury lub nie wypracowały emerytury w wysokości najniższej. Wprowadzone świadczenie ma na celu zapewnienie minimalnego dochodu. W przypadku osoby niemającej prawa do żadnego świadczenia, wysokość RSU odpowiada najniższej emeryturze – od 1 marca 2022 r. - 1338,44 zł brutto. W przypadku gdy osoba zainteresowana pobiera już świadczenie niższe od najniższej emerytury, RSU będzie uzupełniać pobierane świadczenie do tej kwoty.

W celu osiągnięcia postępów w obszarze ochrony zdrowia (SDG 3), realizowane są działania ściśle korespondujące z priorytetami w następujących obszarach: zmniejszenie zapadalności na choroby cywilizacyjne i umieralności z ich powodu, badania przesiewowe, informatyzacja systemu zdrowia oraz rozwój telemedycyny, zwiększanie świadomości zdrowotnej i promocja aktywności fizycznej w społeczeństwie. Istotną rolę w realizacji tych działań odgrywa między innymi Narodowy Program

Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ), który co do zasady jest kontynuacją Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Celem strategicznym NPZ jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu. Cele operacyjne obejmują: profilaktykę nadwagi i otyłości, profilaktykę uzależnień, promocję zdrowia psychicznego, zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne, wyzwania demograficzne. Poprawę odporności, dostępności i skuteczności systemu ochrony zdrowia zapewniono w postaci zabezpieczania odpowiednich zasobów i przyspieszenia wdrażania usług e-zdrowia, co było szczególnie istotne w czasie pandemii. Warto przy tym podkreślić, iż systematycznie zwiększa się odsetek podmiotów leczniczych posiadających rozwiązania informatyczne umożliwiające prowadzenie dokumentacji medycznej w postaci elektronicznej. W 2021 r. wyniósł on 68,4% i był prawie trzykrotnie wyższy w porównaniu z 2014 r. W związku z pandemią COVID-19 profilaktyka chorób znacznie spadła z powodu m.in. obniżonej zgłaszalności do lekarzy w 2020 r., dlatego od 1 lipca 2021 r. realizowany jest program Profilaktyka 40 PLUS. Program ten jest istotnym wkładem w ramach badań profilaktycznych osób po 40. roku życia. Głównym celem programu „Profilaktyka 40 PLUS” jest ocena organizacji i efektywności objęcia świadczeniobiorców od 40. roku życia profilaktyczną diagnostyką w zakresie najczęściej występujących problemów zdrowotnych. Program będzie realizowany do końca czerwca 2022 r.

Polska notuje postępy w zakresie realizacji SDG 8. Tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w ostatnich latach wypada korzystnie na tle całej Unii Europejskiej. W 2021 r. PKB wzrósł o 5,7% r/r po spadku o 2,5% w 2020 r. W bardzo dobrej kondycji jest rynek pracy. W IV kwartale 2021 r. wskaźnik zatrudnienia w Polsce, w grupie wieku 15-64 lata utrzymał osiągnięty w III kwartale 2021 r. rekordowy poziom 71%. W styczniu 2022 r. zharmonizowana stopa bezrobocia wyniosła 2,8%. Jest to drugi najlepszy wynik w UE. W ciągu ostatnich 20 lat wskaźnik na tym poziomie odnotowano w Polsce tylko raz, w marcu 2020 r. Adresowane są wyzwania związane z dążeniem do zapewnienia odpowiednich regulacji dotyczących zwiększenia elastyczności pracy wykonywanej poza zakładem pracy – obecnie trwają prace nad projektem nowelizacji Kodeksu pracy, mające na celu zastąpienie telepracy pracą zdalną oraz uregulowanie praw i obowiązków pracodawcy i pracownika w tym zakresie.

Dobra kondycja polskiej gospodarki to przede wszystkim efekt wielomiliardowego wsparcia, które w okresie pandemii trafiło do przedsiębiorców i pracowników w ramach tarczy antykrzysowej. Dzięki temu możliwe było uchronienie kilku milionów miejsc pracy przed negatywnymi skutkami pandemii. Wprowadzono szereg ułatwień, żeby firmy mogły funkcjonować w tym trudnym okresie. **W ramach przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom inflacji, która jest nie tylko problemem polskiej gospodarki, rząd Polski wprowadził rozwiązania wspierające miliony Polaków, których dotyczą skutki inflacji w ramach tzw. tarczy antyinflacyjnej.** Działania wdrażane przez rząd obejmują czasowe obniżki podatków (VAT, akcyzy oraz podatku od sprzedaży detalicznej), a także polegają na wprowadzeniu dodatku osłonowego oraz specjalnej taryfy gazowej dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, a także szpitali, szkół itp.¹⁵. Większość obniżek podatkowych obowiązuje do lipca br. Z kolei dodatek osłonowy w 2022 r. trafić ma do ponad 5 mln gospodarstw domowych o najniższych dochodach.

---

¹⁵ Od 1 stycznia 2022 r. obniżono stawki VAT dla: gazu ziemnego (CN 2711 11 00 albo 2711 21 00) i energii cieplnej – z 23% do 8% oraz energii elektrycznej (CN 2716 00 00) – z 23% do 5%. Od 1 lutego 2022 r. wprowadzono dalsze obniżki stawki VAT do wysokości:

- 0% dla następujących towarów:
  - 1) towarów spożywczych – objętych stawką 5%,
  - 2) środków poprawiających właściwości gleby, stymulatorów wzrostu oraz podłoży do upraw, o których mowa w ustawie z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76), z wyłączeniem podłoży mineralnych,
  - 3) nawozów i środków ochrony roślin, zwykle przeznaczonych do wykorzystania w produkcji rolnej, wymienionych w poz. 10 załącznika nr 3 do ustawy o VAT,
  - 4) ziemi ogrodniczej wymienionej w poz. 12 załącznika nr 3 do ustawy o VAT,
  - 5) gazu ziemnego (CN 2711 11 00 albo 2711 21 00),
- 5% dla energii cieplnej,
- 8% dla określonych paliw silnikowych.

Polska podejmuje szereg działań mających na celu wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn (SDG 5), w szczególności na rynku pracy. Działania na rzecz zwiększenia uczestnictwa kobiet w rynku pracy (w tym ich powrotu na rynek pracy) koncentrują się na kontynuowaniu realizacji programu MALUCH+, który umożliwi dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki dla dzieci do lat 3. W ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowane są działania mające na celu upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 jako instrumentu oddziałującego na sytuację zawodową rodziców i opiekunów.

Polska włącza także zasadę równego traktowania, w tym równego traktowania kobiet i mężczyzn, do polityki na poziomie ogólnokrajowym. Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 obejmie następujące kwestie: podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania, współpraca z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania. Program ma charakter programu wieloletniego, który w strategiczny sposób wyznacza cele i priorytety działań na rzecz równego traktowania. Poszczególne priorytety tego dokumentu zostały zbudowane w oparciu o główne obszary życia społeczno-gospodarczego, a nie w oparciu o wyzwania dotyczące się przesłanek dyskryminacji. Dlatego też większość działań zaplanowanych w projekcie będzie adresowana do wszystkich grup narażonych na dyskryminację w danym obszarze życia społeczno-gospodarczego. W Krajowym Programie Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 przewidziane jest m. in. wypracowanie pakietu legislacyjnego, który wdroży zasadę transparentności płac jako środka walki z luką płacową oraz aktualizacja i dalsze upowszechnianie narzędzia do mierzenia luki płacowej (aplikacja „Równość płac”).

Dążąc do wprowadzenia nowych wzorców odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji (SDG 12), Polska systematycznie realizuje działania mające na celu stworzenie warunków do wdrożenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym określone w *Mapie drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym* z 2019 r. Z kolei 11 stycznia 2022 r. Rada Ministrów przyjęła nową Politykę zakupową państwa (na mocy nowego Prawa zamówień publicznych z 11 września 2021 r.), która ma na celu zwiększenie efektywności zamówień publicznych w Polsce, w tym m.in. identyfikację zamówień o charakterze strategicznym i innowacyjnym. Służyć ona będzie także odejściu od postrzegania zamówień publicznych wyłącznie w kategoriach ściśle sformalizowanych procedur, na rzecz efektywnych zakupów realizujących ideę zrównoważonego rozwoju. Realizacja SDG 12 w Polsce jest istotnym wyzwaniem, a do osiągnięcia celu należy podjąć wiele działań. Największym problemem w Polsce pozostają odpady elektroniczne, a także emisje gazów związane z produkcją czy importem. W obecnym projekcie ustawy o systemie kaucyjnym zakłada się, że system ten zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2023 r. System kaucyjny ma wspomagać selektywne zbieranie odpadów, ponowne wykorzystanie opakowań czy recykling – działania ogólnie wpisujące się w charakterystykę gospodarki o obiegu zamkniętym.

Dla osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych (SDG 7, SDG 13) w Polsce realizowane są na poziomie rządowym działania, dla których podstawę stanowią dokumenty strategiczne, przyjęte przez rząd w ostatnich latach: *Polityka ekologiczna państwa 2030* (z 2019 r.) i *Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.* (z 2021 r.). Polska dąży m.in. do poprawy efektywności energetycznej, czemu służy nowelizacja ustawy o efektywności energetycznej, która weszła w życie 22 maja 2021 r. Nowelizacja umożliwi zobowiązany podmiotom realizację obowiązku oszczędności energii w formie programów bezzwrotnych dofinansowań, polegających na realizacji przedsięwzięć u odbiorców końcowych. Polska dąży także do ograniczania oddziaływania energetyki na środowisko, stopniowo przechodząc z energetyki opartej na węglu w kierunku energetyki opartej o niskoemisyjne źródła energii, w szczególności energię jądrową i źródła odnawialne. W okresie przejściowym Polska będzie wykorzystywać również gaz ziemny, dlatego są podejmowane działania na rzecz gazyfikacji kraju. Polska ma na uwadze fakt, iż emisje gazów cieplarnianych przyczyniają się do pogłębiania kryzysu klimatycznego. Ten obszar jest jednym z priorytetów kształtowania przyszłych polityk. Priorytetowo

traktujemy dążenie do efektywnego zmniejszania koncentracji CO₂ w atmosferze oraz wprowadzenia innowacyjnych technologii wykorzystania dostępnych źródeł energii, w tym rozwój geotermii.

W 2019 r. Polska odnotowała spadek emisji CO₂ w porównaniu do roku bazowego (2010), tj. 95,4/100, jak również spadek dynamiki emisji gazów cieplarnianych: 94,5/100. Można to odczytywać jako wymierny efekt funkcjonującego od 2018 r. programu „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza w Polsce poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz termomodernizację budynków¹⁶. W 2020 r. udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Polsce wyniósł 16,1%, a tym samym Polska przekroczyła cel 15% wyznaczony do końca 2020 r. zgodnie z pakietem klimatyczno-energetycznym UE. Jest to wymierny efekt zarówno programu „Czyste Powietrze”, jak również programu „Mój prąd”, który jest realizowany od 2019 r. Dzięki programowi następuje rozwój energetyki rozproszonej. Obecnie na polskim rynku funkcjonuje 800 tys. prosumentów. W 2022 r. ruszy czwarta edycja programu¹⁷.

Polska podejmuje stałe działania, które mają na celu głównie zmianę otoczenia prawnego w sektorze OZE, np. poprzez wdrożenie rozwiązań wynikających z nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii z dnia 29 października 2021 r. Na mocy nowelizacji od 1 kwietnia 2022 r. zostanie wprowadzony wymóg net-billingu, czyli systemu wartościowego rozliczenia nadwyżki energii wyprodukowanej przez prosumenta, co ma umożliwić dalszy, zrównoważony rozwój prosumentyzmu w Polsce. Wzrasta też pozyskiwanie energii geotermalnej (1050 TJ w 2019 r. wobec 563 TJ w 2010 r.) oraz moc instalacji w ramach OZE.

Polska dąży do zwiększenia inwestycji ukierunkowanych na zieloną transformację. W szczególności będą podejmowane dalsze działania na rzecz rozwoju programu energetyki jądrowej, całkowitego odejścia od finansowania nowych kotłów węglowych, wsparcia dla powszechnego stosowania pomp ciepła, dopłat do autobusów i samochodów elektrycznych i wodorowych oraz powiązanej infrastruktury ładowania i tankowania, wsparcia dla rozwoju polskiego przemysłu samochodów elektrycznych czy zazieleniania obszarów miejskich. W zakresie podatku akcyzowego obowiązują preferencje podatkowe dla samochodów osobowych elektrycznych, hybrydowych i pojazdów napędzanych wodorem. Bezterminowo od akcyzy zwolnione są pojazdy elektryczne i z napędem wodorowym, natomiast dla pojazdów hybrydowych „z wtyczką” o pojemności silnika spalinowego równej 2000 cm³ lub niższej, zwolnienie obowiązuje do 31 grudnia 2022 r. Natomiast dla pozostałych samochodów hybrydowych, których nie dotyczy ww. zwolnienie obowiązują obniżone stawki podatku akcyzowego, tj. w wysokości 50% stawek akcyzy, które są stosowane wobec samochodów osobowych zasilanych wyłącznie silnikami spalinowymi.

Wybuch pandemii COVID-19 poważnie wpłynął na warunki pracy przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz mikroprzedsiębiorstw. Oferowanie rozwiązań w zakresie pracy zdalnej stanowi wyzwanie – tylko w co dziesiątym polskim przedsiębiorstwie poziom transformacji cyfrowej jest na tyle zaawansowany, że umożliwia szybkie dostosowanie się do nowych warunków. W przypadku MŚP jedną z głównych przeszkód utrudniających tego rodzaju transformację jest niski poziom umiejętności cyfrowych wśród właścicieli, kadry kierowniczej i pracowników. Warte zauważenia i dalszego wsparcia są także równoległe **wysiłki na rzecz wyposażenia członków korpusu służby cywilnej w innowacyjne umiejętności i nowe kompetencje.** Wykorzystanie technologii cyfrowych w administracji publicznej jest kluczem do tego, by zapewnić świadczenie usług

¹⁶ Do 31 grudnia 2021 r. w ramach programu podpisano prawie 300 tys. umów na dofinansowanie w wysokości 4,91 mld zł, zaś dotychczas wypłacono 2,3 mld zł środków na konta beneficjentów. Trzecia odsłona programu ruszyła 25 stycznia 2022 r. i jest skierowana do osób w trudnej sytuacji finansowej, która nie pozwala na przeprowadzenie termomodernizacji i wymianę pieca. Dofinansowanie może sięgnąć maksymalnie do 69 tys. zł przy dochodzie na członka gospodarstwa domowego 900 zł lub 1260 zł (dot. odpowiednio gospodarstw wieloosobowych i jednoosobowych) oraz dla osób z ustalonym prawem do zasiłku.

¹⁷ W ramach tej edycji będzie można otrzymać dofinansowanie na mikroinstalacje fotowoltaiczne w wysokości 3 tys. zł., a sama dotacja może być wyższa pod warunkiem, że beneficjent zdecyduje się na zainstalowanie dodatkowego urządzenia, jak np. magazyn energii.

administracji publicznej oraz sterować środkami niezbędnymi do monitorowania kryzysu i zarządzania nim. Wydajne cyfrowe usługi publiczne prowadzą do zmniejszenia niepotrzebnych obciążeń regulacyjnych i administracyjnych, co może mieć zasadnicze znaczenie na etapie odbudowy gospodarki. W Polsce zauważalne jest także rosnące zainteresowanie osób korzystających z usług administracji publicznej za pośrednictwem Internetu – w 2021 r. odsetek ten wyniósł 47,5%, wobec 41,9% rok wcześniej.

Polska podejmuje wysiłki na rzecz realizacji SDG 9 (innowacyjność, przemysł i infrastruktura).

Pandemia przyspieszyła procesy automatyzacji i transformacji cyfrowej na rynku pracy. W 2021 r. dostęp do Internetu w Polsce posiadało 92,4% gospodarstw domowych, co stanowi poprawę w tym zakresie na przestrzeni ostatnich lat – w 2015 r. odsetek ten wynosił 75,8%, a jeszcze w 2006 r. jedynie 35,9%. Z kolei 98,6% przedsiębiorstw w Polsce dysponowało dostępem do szerokopasmowego Internetu w 2020 r. Rosną systematycznie nakłady krajowe brutto na badania i rozwój (B+R). W 2020 r. wyniosły one 32,4 mld zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 7,0%. Wskaźnik intensywności prac B+R, stanowiący udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w PKB, wyniósł 1,39% (w 2019 r. – 1,32%).

Kompetencje cyfrowe społeczeństwa stanowią tak samo ważny element jak podstawowe umiejętności – czytanie czy pisanie. W 2020 r. odnotowano w ujęciu rocznym wzrost wskaźnika określającego odsetek osób w Polsce, które posiadają ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe o 5 pp. do poziomu 26%. Dalszej poprawie w tym zakresie może w przyszłości służyć opracowywany Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych do 2030 r. Jego celem jest podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych wszystkich osób w Polsce oraz zapewnienie możliwości ich stałego rozwoju, w zależności od potrzeb indywidualnych, we wszystkich grupach społecznych. W realizację cyfrowej transformacji wpisywać się będzie także program „Cyber Poland 2025” poprzez takie działania jak: upowszechnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu i sieci 5G, pełną cyfryzację usług publicznych (m.in. w ramach e-doręczeń pism urzędowych), ujednolicenie cyfrowej tożsamości, wsparcie dla MŚP oraz instytucji publicznych chcących wdrażać technologie chmurowe, jak również wdrożenie narzędzi e-partycypacji.

Ponadto, od 1 stycznia 2022 r. została wprowadzona ulga na robotyzację w latach podatkowych 2022-2026, która ma na celu zachęcenie polskich przedsiębiorstw do unowocześnienia procesów produkcyjnych, promocję rozwoju robotyzacji i wsparcie transformacji cyfrowej. Ulga na robotyzację stanowi jedną z kilku preferencji fiskalnych (poza ulgą B+R, IP Box, ulgą na prototyp i zatrudnienie innowacyjnych pracowników) mających na celu podatkowe wsparcie innowacji.

Biorąc pod uwagę potrzebę intensyfikacji działań i złożonej materii równoważenia celów krótkookresowych z długoterminowymi SDGs, skoordynowanych działań w ramach polityk sektorowych, jak również między różnymi szczeblami administracji, kluczowe jest również wdrożenie programu wspierającego potencjał administracji w tym obszarze. Warte podkreślenia są także równoległe wysiłki na rzecz wyposażenia członków korpusu służby cywilnej w innowacyjne umiejętności i nowe kompetencje m.in. poprzez realizowany dla Polski przez OECD, w ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych, projekt pn. *Program rozwijania potencjału administracji publicznej w celu wspierania realizacji działań na rzecz SDGs i zrównoważonego rozwoju w Polsce.*

5. Komplementarność z funduszami UE

Działania odpowiadające wyzwaniom przedstawionym w KPR 2022/2023 będą finansowane m.in. poprzez środki KPO więc, ze względu na charakter i wymogi co do KPR 2022/2023, instrumenty KPO są w nim dominujące. Ujęte w KPR 2022/2023 działania będą finansowane również w ramach instrumentów polityki spójności na lata 2021-2027, które będą wynikać z Umowy Partnerstwa i realizujących ją programów. Zapewnienie komplementarności jest jednym z głównych warunków sukcesu w realizacji celów rozwojowych. Konieczne jest wzmocnienie efektów interwencji, a także unikanie konkurowania o środki oraz podwójnego finansowania. W szczególności dotyczy to działań na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji, a także działań na rynku pracy i w sferze społecznej.

W czasie projektowania wsparcia w ramach KPO oparto się na kilku ramowych założeniach.

W ramach KPO finansowane będą przede wszystkim inwestycje niezbędne do realizacji reform związanych z minimalizowaniem skutków pandemii COVID-19 oraz przyspieszeniem transformacji klimatycznej i cyfrowej. W przypadku KPO finansowaniem zostaną objęte inwestycje gotowe do relatywnie szybkiej realizacji i finansowania, ze względu na krótszy okres rozliczeniowy (do 31.08.2026 r.).

Umowa Partnerstwa obejmuje inwestycje podejmowane z poziomu krajowego i regionalnego, które mają w dłuższej perspektywie wzmocnić proces konwergencji, zbudować odporność państwa na sytuacje kryzysowe i uczynić gospodarkę konkurencyjną na arenie międzynarodowej. W przypadku inwestycji finansowanych w ramach programów realizujących Umowę Partnerstwa okres rozliczeniowy jest dłuższy (do 31.12.2029 r.), co pozwala również na bardziej elastyczne programowanie wsparcia. Ponadto w ramach programów realizujących Umowę Partnerstwa finansowane będą tylko te inwestycje, które będą mogły być realizowane w reżimie prawnym polityki spójności (np. zasada konieczności zapewnienia współfinansowania krajowego).

Biorąc pod uwagę duże potrzeby inwestycyjne w obszarach związanych z najważniejszymi wyzwaniami stojącymi przed polską gospodarką, w wielu obszarach stosowane będzie finansowanie zarówno z środków KPO, jak i polityki spójności. Finansowanie to nie będzie się pokrywać, a wzajemnie uzupełniać i wzmacniać siłę oddziaływania.

Kolejne mechanizmy demarkacji stosowane będą na etapie realizacji. W przypadku inwestycji o zbliżonym, uzupełniającym zakresie wsparcia, zapewnione zostaną odpowiednie mechanizmy w celu uniknięcia występowania podwójnego finansowania, w tym w procesie selekcji i oceny projektów, systemie kompleksowych kontroli krzyżowych, czy stosowania oświadczeń o niefinansowaniu inwestycji z innych środków pomocowych.

Przykłady zapewnienia demarkacji i synergii finansowania w obszarach wynikających z kluczowych wyzwań KPR

W przypadku reform i inwestycji dotyczących rynku pracy ze środków KPO pokryte zostaną koszty cyfryzacji nowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych i proceduralnych, koszty szkoleń dla pracowników PSZ z obsługi nowego systemu IT, współpracy międzyinstytucjonalnej, oraz koszty działań komunikacyjnych. Z środków EFS+ sfinansowane zostanie przygotowanie standardów działań PSZ i OHP dotyczących obsługi grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników PSZ i OHP w obszarach dotyczących pomocy tym grupom oraz stosowania nowych standardów obsługi klientów; opracowanie standardu obsługi cudzoziemców przez PSZ.

Praktyczna realizacja aktywnych polityk rynku pracy (dotarcie do grup klientów, formy wsparcia) finansowana będzie ze środków krajowych (głównie Fundusz Pracy) i środków EFS+. Działania z zakresu wsparcia cudzoziemców będą również realizowane w ramach Programu FAMI.

W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 planuje się, że ze środków KPO finansowane będą działania inwestycyjne w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki (tj. tworzenie i rozwój infrastruktury w

zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 – budowa, rozbudowa, zakup lub adaptacja budynków). Z KPO zostanie również sfinansowany system IT (na potrzeby aplikowania o środki z Programu MALUCH+, rozliczania i monitorowania jego realizacji) oraz uniwersalny projekt budowlany żłobka lub klubu dziecięcego, zawierający technologie minimalizujące zużycie zasobów i energii. Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) finansowane będą natomiast działania w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki niewymagających tzw. twardej infrastruktury (w przypadku, gdy podmiot nie korzystał ze środków KPO) oraz zapewnienia ich dofinansowania w początkowym okresie funkcjonowania. Dodatkowo, ze środków EFS+ finansowane będą również szkolenia z zakresu nabywania/podnoszenia kompetencji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli innych podmiotów tworzących i prowadzących miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz kadry sprawującej opiekę nad dziećmi.

Z kolei środki krajowe przeznaczone będą w szczególności na dofinansowanie istniejących już miejsc opieki w celu obniżenia opłat ponoszonych przez rodziców.

W przypadku realizacji działań w obszarze ekonomii społecznej zapewniona jest demarkacja z planowaną interwencją z EFS+. Ponadto wdrożenie w ramach KPO rozwiązań regulacyjnych zapewni ramy dla realizowanych z wykorzystaniem tego funduszu działań. Inwestycja przewidziana w KPO koncentruje się w szczególności na wsparciu bezzwrotnym nowych rozwiązań wdrażanych w ramach reformy (wsparcie przedsiębiorstw społecznych, podmiotów zatrudnienia socjalnego, podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych), podczas gdy EFS+ koncentruje się m.in. na wsparciu bezpośrednim, w tym bezzwrotnym wsparciu finansowym na utworzenie i utrzymanie nowych miejsc pracy dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, zapewnieniu systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, oraz dostępie do wsparcia zwrotnego. Dodatkowo wiele form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i starszych, wspierających wzrost aktywności społecznej tych grup jest i nadal będzie realizowane w ramach rządowego Programu Dostępność Plus 2018-2025.

W zakresie poprawy kształcenia i jego dostosowania do potrzeb rynku pracy, większość działań inwestycyjnych finansowanych będzie ze środków polityki spójności. Działania w ramach KPO będą skoncentrowane na wdrożeniu mechanizmów współpracy (branżowe centra umiejętności) oraz transferu wiedzy.

W przypadku projektów inwestycyjnych wspierających innowacyjność przyjęto demarkację terytorialną – jeśli projekt inwestycyjny będzie realizowany przez podmioty sektora nauki wchodzące w skład Sieci Badawczej Łukasiewicz oraz Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej (zlokalizowane w regionie stołecznym warszawskim), będzie on finansowany w ramach KPO. W innych przypadkach domyślnym źródłem finansowania będą mechanizmy polityki spójności. W przypadku wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach wsparcie z KPO będzie skierowane do dużych firm. W ramach polityki spójności będzie skoncentrowane w dużej mierze na sektorze MŚP.

Planowane inwestycje związane z budową potencjału laboratoryjnego w jednostkach podległych lub nadzorowanych przez MRiRW będą finansowane w ramach KPO. W ramach PROW 2014-2020 i Planie Strategicznym dla WPR instytucje nadzorowane przez MRiRW będą mogły uzyskać wsparcie na utworzenie i funkcjonowanie grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI) oraz realizację przez te grupy projektów. Ponadto będą mogły uzyskać również wsparcie w ramach PO IR przeznaczonego na finansowanie badań i rozwoju realizowanych przez konsorcja, a w ramach PO PC wsparcie na inwestycje związane z infrastrukturą cyfrową.

Działania związane z wdrożeniem reformy planowania przestrzennego, poprawy jakości rządzenia i stosowania prawa, zgodnie z planami, finansowane będą wyłącznie w ramach KPO. W przypadku wsparcia terenów inwestycyjnych, uzupełniająco do działań KPO, planowane jest również wsparcie w ramach polityki spójności na poziomie regionalnym, ukierunkowane przede wszystkim na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gmin, jedynie jako element wdrażania strategii terytorialnej. W ramach

KPO będą realizowane inwestycje związane z dużymi terenami inwestycyjnymi, które występują na terenie gmin.

Inwestycje umożliwiające dostęp do szerokopasmowego Internetu współfinansowane będą w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 oraz KPO (inwestycja C1.1.1). Zakłada się, że demarkacja interwencji pomiędzy wymienionymi instrumentami wsparcia będzie mieć charakter terytorialny i zostanie określona na etapie wdrożeniowym.

W zakresie transformacji cyfrowej administracji i przedsiębiorstw elementem demarkacji jest zakres tematyczny planowanych interwencji – w KPO jest to komponent C: e-administracja, e-finanse (Krajowa Administracja Skarbowa), e-rolnictwo, proces inwestycyjny i zagospodarowania przestrzennego oraz dodatkowo w komponencie D e-zdrowie. W związku z tym z pozostałych źródeł finansowania UE priorytetowo będą traktowane interwencje w innych obszarach sfery publicznej.

Ze środków KPO będą finansowane szkolenia podnoszące **kompetencje w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych** (e-urząd, e-zdrowie, e-finanse, e-bezpieczeństwo, e-usługi) dla obywateli, pracowników administracji rządowej i samorządowej, nauczycieli przedszkoli, szkół, uczniów i rodziców realizujących i wspomagających naukę zdalną (podstawowe umiejętności cyfrowe). Ze środków polityki spójności będzie wspierany rozwój kompetencji cyfrowych m.in. partnerów społecznych, MŚP, w obszarze edukacji i kształcenia.

W zakresie wsparcia transformacji cyfrowej placówek oświatowych środki KPO, Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, regionalnych programów operacyjnych oraz środki krajowe (kontynuacja programu „Aktywna Tablica”) będą się wzajemnie uzupełniać. Wspierane będzie uzupełnianie cyfrowej infrastruktury szkół (domyślnie z środków KPO, uzupełniająco polityka spójności na podstawie diagnozy sytuacji w danej szkole) oraz podnoszenie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.

W zakresie cyberbezpieczeństwa KPO jest komplementarny z programem Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027. Program cyberbezpieczeństwa w ramach KPO skupia się na podniesieniu skuteczności funkcjonowania krajowego systemu cyberbezpieczeństwa. Ze środków polityki spójności będą finansowane projekty o ogólnokrajowym zasięgu wynikające z realizacji Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2019-2024, projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez budowę lub modernizację istniejących systemów o zasięgu regionalnym i lokalnym.

W zakresie zielonej transformacji środki KPO i polityki spójności będą się uzupełniać. W kilku obszarach finansowanie przewidziane jest z obu źródeł. **Inwestycje w zakresie efektywności energetycznej** w budynkach publicznych co do zasady będą wspierane z polityki spójności, z wyjątkiem budynków oświatowych oraz budynków lokalnej aktywności społecznej. Budynki oświatowe, biblioteki i domy kultury będą mogły uzyskać wsparcie, jeśli znajdują się na obszarach nieobjętych wsparciem KPO lub w sytuacji, gdy nie otrzymały wsparcia z KPO z uwagi na brak środków. **Wsparcie w źródła ciepła** planowane jest ze środków z Funduszu Modernizacyjnego (inwestycje w jednostki o mocy powyżej 50 MW) i RRF (inwestycje w jednostki poniżej 50 MW mocy zainstalowanej). Komplementarnie do ww. obszarów wsparcie będzie oferowane w ramach polityki spójności. **W ramach Programu „Czyste Powietrze”** w KPO przewidywane jest m. in. poszerzenie kręgu odbiorców Programu np. o osoby o najniższych dochodach. Właściciele jednorodzinnych budynków mieszkalnych będą mogli uzyskać wsparcie ze środków polityki spójności w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-27 jako uzupełnienie wsparcia z KPO. Inwestycje w zakresie efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych i przedsiębiorstw będą wspierane zarówno w ramach KPO, jak i w polityce spójności.

Działania w zakresie inteligentnej przesyłowej infrastruktury elektroenergetycznej, na potrzeby wyprowadzenia mocy z odnawialnych źródeł energii z północy Polski (w tym morskich elektrowni wiatrowych) oraz wdrożenie Operatora Informacji Rynku Energii (OIRE), planowane są do wsparcia w pierwszej kolejności ze środków KPO.

W zakresie OZE wsparcie inwestycyjne w ramach KPO obejmie ograniczoną liczbę modelowych instalacji OZE o charakterze demonstracyjnym, realizowanych przez najbardziej rozwinięte społeczności energetyczne. Planowane jest również wsparcie wczesnego etapu rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Wdrażanie OZE będzie szeroko wspierane w ramach polityki spójności.

Zero i nisko emisyjne inwestycje w obszarze transportu zbiorowego, inwestycje w obszarze kolei oraz transportu intermodalnego finansowane będą z różnych źródeł. Zważywszy na skalę potrzeb w sektorze transportu oraz znaczne koszty ich realizacji w ramach komponentu transportowego nie wdrożono sztywnej demarkacji pomiędzy RRF a innymi unijnymi źródłami wsparcia projektów (np. polityką spójności). Co do zasady, podobny typ przedsięwzięć będzie mógł być finansowany zarówno w ramach KPO jak i w ramach programów krajowych i regionalnych polityki spójności. Zarówno w KPO, jak i w PS projekty w tym obszarze realizowane będą w większości w trybie indywidualnym, co ma zapewnić właściwą demarkację. **W przypadku inwestycji drogowych** ze środków KPO będą finansowane projekty inwestycyjne, które obejmują krótkie odcinki infrastruktury liniowej (obwodnice dróg na drogach krajowych) pozwalające na wyprowadzenie ruchu z terenów zurbanizowanych i zmniejszenie negatywnego wpływu kongestii na otoczenie. Projekty inwestycyjne skupione na budowie drogowej sieci TEN-T na terenie Polski będą finansowane z polityki spójności. Mechanizmem zabezpieczającym przed podwójnym finansowaniem w odniesieniu do projektów transportowych jest system kontroli krzyżowych oraz stosowanie oświadczeń o niefinansowaniu inwestycji z innych środków pomocowych.

W zakresie inwestycji w obszarze zdrowia odpowiednie mechanizmy koordynujące wsparcie zapewni dokument *Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027*, z perspektywą do 2030 r. Dodatkowo wdrożone zostaną mechanizmy m.in. w procesie selekcji i oceny projektów, zabezpieczające przed ryzykiem podwójnego finansowania inwestycji. W KPO wsparcie będzie kierowane do podmiotów leczniczych udzielających głównie świadczeń w zakresie leczenia szpitalnego. Działania mające na celu wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) będą finansowane ze środków krajowych. Planowane jest również wsparcie POZ ze środków w ramach REACT-EU oraz polityki spójności na lata 2021-2027, a także KPO. W ramach polityki spójności planuje się również działania na rzecz rozwoju i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia, w tym w szczególności sprzętu i aparatury medycznej zapewniającej dostęp do usług dostarczanych w zgodzie z mapami potrzeb zdrowotnych. Inwestycje będą miały charakter długofalowy.

Transformacja cyfrowa w obszarze zdrowia będzie wspierana zarówno z środków KPO, jak i polityki spójności, budżetu państwa oraz innych instrumentów (REACT-EU). W celu osiągnięcia maksymalnej wartości dodanej i uniknięcia dublowania działań wprowadzony zostanie mechanizm koordynacji i opiniowania zgłaszanych inicjatyw.

Działania związane z zapewnieniem przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności w związku ze skutkami wystąpienia pandemii COVID-19 finansowane będą z środków KPO, polityki spójności, a także w ramach REACT-EU. W przypadku KPO, środki mogą być przeznaczone na wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw, a realizacja inwestycji planowana jest w perspektywie średniookresowej.

6. Instytucjonalny proces opracowania KPR oraz zaangażowanie interesariuszy

Rytm procesu przygotowania KPR wyznaczany jest z jednej strony przez harmonogram Semestru Europejskiego, a z drugiej strony – przez reguły obowiązujące przy opracowywaniu dokumentów programowych. Projekt dokumentu przechodzi fazę uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji i opiniowania, a następnie jest rozpatrywany na forum odpowiednich komitetów Rady Ministrów, aż po przyjęcie przez Radę Ministrów.

Mając na względzie zarówno zapewnienie trafności działań proponowanych do realizacji w kolejnej aktualizacji KPR, jak i pozyskanie dla nich możliwie szerokiej aprobaty, strona rządowa zaprasza do udziału w pracach nad tworzeniem, wdrażaniem i monitorowaniem KPR szerokie grono interesariuszy ze świata gospodarki, nauki i społeczeństwa obywatelskiego. W proces przygotowania KPR oraz realizacji Semestru Europejskiego włączany jest także polski parlament.

Zaangażowanie parlamentu ma miejsce w kluczowych momentach Semestru Europejskiego, gdy Rada UE na zakończenie jego cyklu przyjmuje zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich (CSRs) oraz gdy Komisja Europejska rozpoczyna nowy cykl, publikując Roczną Analizę Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego (ASGS). W szczególności, w okresie od poprzedniej aktualizacji KPR w 2020 r., przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu RP były: 22 lipca 2020 r. zalecenia Rady UE dla Polski i stanowisko do nich Rządu RP, a 26 stycznia 2021 r. i 8 lutego 2022 r. odpowiednio stanowiska Rządu RP do ASGS 2021 i ASGS 2022.

Włączeniu partnerów społeczno-gospodarczych w proces przygotowania i wdrażania KPR służył dotychczas działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw gospodarki (tj. Ministra Rozwoju i Technologii) **Międzyresortowy Zespół ds. Strategii „Europa 2020”**. Ten organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów grupuje nie tylko przedstawicieli organów administracji rządowej, ale także szerokie grono przedstawicieli organów samorządu terytorialnego, organizacji przedsiębiorców, związków zawodowych, izb gospodarczych i rolniczych, organizacji pozarządowych oraz jednostek naukowo-badawczych. Obecnie, w związku z upływem horyzontu Strategii „Europa 2020”, trwają prace nad przekształceniem tego zespołu w Zespół do spraw Semestru Europejskiego.

Do zadań Zespołu należy m.in. opiniowanie projektów KPR oraz innych dokumentów przygotowywanych w związku z realizacją procesu Semestru Europejskiego. Zespół bierze także udział w monitorowaniu i ewaluacji wdrażania reform strukturalnych opisanych w KPR. Dzięki takiej szerokiej formule uczestnictwa, Zespół stanowi przestrzeń zetknięcia się różnych perspektyw widzenia istotnych problemów społeczno-gospodarczych. Pozwala to na lepsze zrozumienie celów strategii gospodarczej UE, efektywniejszą ich implementację i sprawniejszy monitoring, a także poszerzanie wiedzy na temat Semestru Europejskiego.

Spotykając się co do zasady co najmniej raz na kwartał, Zespół ds. Strategii „Europa 2020” omawia dokumenty i projekty pojawiające się na kolejnych etapach Semestru Europejskiego, od zaleceń dla państw członkowskich poczynając, przez Roczną Analizę Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego, Sprawozdanie krajowe, aż po poszczególne etapy przygotowania kolejnej aktualizacji KPR. W szczególności na forum Zespołu partnerzy społeczno-gospodarczy mają możliwość wskazania istotnych dla nich problemów, które w ich opinii powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zadaniach proponowanych do realizacji w aktualizowanym dokumencie.

W okresie od poprzedniej aktualizacji KPR w 2020 r., ze względu na panującą pandemię COVID-19, nie udało się utrzymać normalnego rytmu pracy Zespołu. Niemniej jednak odbyło się kilka spotkań w formie wideokonferencji. Podczas spotkania 6 lipca 2020 r. omówiono projekt zaleceń Rady UE dla Polski na lata 2020-2021 oraz dyskutowano na temat ewentualnej roli Semestru Europejskiego w kontekście Planu Odbudowy dla Europy. Na spotkaniu 24 marca 2021 r., obok omówienia najważniejszych wydarzeń Semestru, głównym tematem było omówienie projektu Krajowego Planu Odbudowy. Dnia 6 września 2021 r. miało miejsce wirtualne robocze spotkanie Zespołu poświęcone

omówieniu głównych celów krajowych do osiągnięcia w 2030 r. w związku z wdrażaniem Europejskiego Filara Praw Socjalnych. Wreszcie, podczas wirtualnego spotkania 17 lutego 2022 r. omówiono najważniejsze elementy Semestru Europejskiego 2022, założenia do przygotowania KPR oraz założenia projektu zarządzenia ws. powołania Zespołu do spraw Semestru Europejskiego.

Opiniowanie projektu KPR 2022/2023 – główne uwagi partnerów społecznych i społeczno-gospodarczych skupionych w Zespole ds. Strategii „Europa 2020”

Projekt KPR 2022/2023 został przekazany do konsultacji organizacjom, których przedstawiciele są członkami Zespołu ds. Strategii „Europa 2020”. W ramach konsultacji wpłynęły opinie od Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Konfederacji Lewiatan, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Federacji Przedsiębiorców Polskich, Związku Rzemiosła Polskiego, Związku Województw RP, Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk, Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciw Ubóstwu (EAPN) oraz Krajowej Rady Izb Rolniczych.

Opinie partnerów zostały szczegółowo przeanalizowane przez właściwe resorty. Kluczowe wątki zostały omówione na posiedzeniu Zespołu ds. Strategii „Europa 2020” 7 kwietnia 2022 r.

W przekazanych opiniach większość partnerów wskazywała na potrzebę szerszego uwzględnienia w projektowanych działaniach zmienionych uwarunkowań i sytuacji geopolitycznej w związku z toczącą się wojną w Ukrainie.

[Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”](#) zwrócił uwagę, że wybór działań z KPO do uwzględnienia w KPR musi być na tyle precyzyjny, aby odzwierciedlał wyzwania społeczne, gospodarcze czy środowiskowe w perspektywie rocznej. Odnosząc się do wybranych zagadnień - Związek wskazał, że zapewnienie stabilności finansów publicznych powinno być powiązane z transparentnością budżetu państwa – w tym kontekście negatywnie ocenił tworzenie poza budżetem państwa funduszy, agencji i innych jednostek, które nie są włączane do monitorowanego przez parlament zakresu finansów publicznych (podobne oceny w tej sprawie wyrazili też inni partnerzy społeczni). W odniesieniu do planowanych reform instytucji rynku pracy, Związek oczekuje, że reforma funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia zostanie poprzedzona przeprowadzeniem procesu konsultacji z partnerami społecznymi zarówno założeń, jak i projektu odpowiedniej ustawy; oczekuje też od państwa promocji układów zbiorowych. Natomiast wyraził obawy co do potencjalnej roli jednolitej umowy o pracę jako instrumentu zwiększenia elastyczności i bezpieczeństwa na polskim rynku pracy, zaznaczając, że elastyczne zatrudnienie nie gwarantuje odpowiedniej ochrony zatrudnionym. Pozytywnie oceniając zawarte w projekcie KPR działania dotyczące zapewnienia skutecznych konsultacji publicznych w procesie kształtowania polityki, Związek zaznaczył, że skupienie się na technicznym aspekcie dostępu do projektów ustaw wraz z uzasadnieniami i oceną skutków regulacji na specjalistycznym portalu nie rozwiąże problemu przeprowadzania konsultacji publicznych na odpowiednim poziomie. Pozytywnie zastało ocenione utworzenie Centrum Kompetencji Cyfrowych, przy czym zgłoszono postulat by partnerzy społeczni byli włączeni w ocenę programu. Związek pozytywnie ocenił też dostrzeżenie potrzeby tworzenia miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej, wyraził jednak wątpliwość czy szpitale powiatowe są właściwym miejscem koncentracji tej opieki. W kontekście odpowiedzi na wyzwania związane z napływem uchodźców z Ukrainy, poważne wątpliwości Związku budzi finansowanie resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców z rezerw Funduszu Pracy, aczkolwiek założenia i cele programu uznaje za jak najbardziej słuszne – zdaniem związku, program powinien być finansowany ze środków unijnych.

[Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych](#) w pierwszej kolejności wyraziło pogląd, że działania przedstawiane w KPO i KPR wprawdzie powinny być wobec siebie komplementarne, nie powinno to jednak oznaczać tożsamości działań. KPR powinien przedstawiać informację o działaniach podejmowanych na rzecz realizacji wszystkich SDGs, w przeciwnym razie na poziomie krajowym nie będziemy posiadać narzędzia raportowania działań wypełniających cele Agendy 2030 ONZ i włączania

partnerów społecznych w ten proces. W szczególności KPR nie przedstawia działań w zakresie systemu wynagradzania pracowników, którego efektywne wykorzystanie jest w ocenie Związku kluczowe dla osiągnięcia przez Polskę zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz odporności gospodarczej i społecznej. W związku z tym postuluje wprowadzenie przepisów ustanawiających stały mechanizm ustalania wskaźnika przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców na dany rok, wypracowanie systemowego rozwiązania w zakresie kształtowania płac w sektorze publicznym, szybszy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę i poparcie na forum unijnym będącej obecnie przedmiotem prac Komisji Europejskiej dyrektywy w sprawie adekwatnych płac minimalnych w UE. W ocenie Związku, konieczna jest zmiana zasad dotyczących mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz ich egzekwowania, w tym zwłaszcza z punktu widzenia likwidacji luki płacowej w wynagrodzeniach między kobietami i mężczyznami. W tym kontekście, Związek wskazuje na potrzebę wzmocnienia Państwowej Inspekcji Pracy. Postuluje też dokonanie zmian w systemie podatkowym mających na celu promocję zatrudnienia na umowę o pracę. Jako niewystarczające potrzebom ocenia Związek przedstawione w KPR działania dla wsparcia budowy mieszkań przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach. W obszarze ochrony zdrowia wskazano m.in. na potrzebę uwzględnienia w KPR najważniejszych w perspektywie roku działań reformatorskich w zakresie zdrowia psychicznego oraz przygotowania systemu reagowania w przypadku wystąpienia stanów nagłych w rodzaju epidemii COVID-19.

Konfederacja Lewiatan, obok szeregu propozycji udoskonalenia dokumentu, m.in. krytycznie odniosła się do zapisów o objęciu wszystkich umów zlecenia składkami na ubezpieczenia społeczne, niezależnie od osiąganych przychodów, uważając to za działanie, którego niezamierzone negatywne skutki będą bardziej znaczące niż zakładane korzyści. Zmniejszy ono i tak zbyt małą podaż pracy na polskim rynku, a ponadto pogorszy również sytuację osób dorabiających w okresie sprawowania opieki nad dziećmi (np. podczas urlopu rodzicielskiego czy wychowawczego). Ponadto może to doprowadzić do wzrostu liczby umów nierejestrowanych, co przełoży się negatywnie na wpływy do budżetu.

Federacja Przedsiębiorców Polskich odniosła się głównie do kwestii poprawy regulacji oraz zwiększenia roli konsultacji społecznych. Wskazując podobnie jak inni partnerzy społeczni na przykłady złych praktyk w tym zakresie, FPP zaznacza, że wykorzystanie przez stronę rządową RDS do dyskusji o projektach wpływających na kwestie społeczne i gospodarcze powinno stanowić punkt wyjścia do poprawy jakości konsultacji oraz zwiększenia zaangażowania partnerów w proces kształtowania polityki. Podkreśla przy tym znaczenie przestrzegania już obowiązujących przepisów dotyczących kolejnych etapów procesu legislacyjnego, w tym też rzetelnego udostępnienia informacji o projektach aktów prawnych i kolejnych etapach procesu legislacyjnego na już funkcjonującej witrynie Rządowego Procesu Legislacyjnego (legislacja.gov.pl). FPP wyraziła też poparcie dla propozycji wprowadzenia obowiązku ogłaszania ujednoliconego tekstu aktu prawnego niezwłocznie po jego nowelizacji. Przypomniała też o postulacie elektronizacji w obszarze prawa pracy, w szczególności zawierania umów o pracę na odległość i dalszej elektronizacji akt pracowniczych.

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej uznali, że projekt KPR w niedostateczny sposób odpowiada obecnym realiom gospodarczym i geopolitycznym. Wyrażono też pogląd, że ze względu na spadek poziomu inwestycji niezbędne jest wprowadzenie skutecznych instrumentów proinwestycyjnych w celu pobudzenia gospodarki. Pojawił się również postulat rewizji projektu pod kątem nadzwyczajnej sytuacji geopolitycznej, wynikającej ze zbrojnej agresji na Ukrainę i przekazania go do ponownych konsultacji. Równolegle zaproponowano włączenie do KPR szeregu działań z zakresu polityki gospodarczej, które podniosłyby zdolność adaptacji gospodarki do nowych warunków wobec szoku wywołanego wojną w Ukrainie (m.in.: rozszerzenie programu gwarancji dla kredytów płynnościowych zaciąganych przez przedsiębiorstwa, uruchomienie czasowego finansowania firm dotychczas eksportujących dobra lub usługi na rynki wschodnie, uruchomienie programu wspierającego inwestycje niezależniące gospodarkę polską od relacji handlowych z Rosją, udrożnienie operacji czasowego przeniesienia ukraińskiej firmy do Polski). Podobnie jak inni partnerzy społeczni,

Pracodawcy RP wyrazili pogląd, iż standardy tworzenia dobrego prawa będą skrupulatnie przestrzegane. W przypadku ustaw systemowych bądź gruntownych nowelizacji postulują przeprowadzenie pre-konsultacji z interesariuszami danego projektu, jeszcze zanim powstaną kierunkowe rozwiązania prawne.

W konsultacjach projektu Krajowego Programu Reform 2022/2023 wzięły udział również [Związek Rzemiosła Polskiego](#), który w swoich uwagach podniósł problem nieadekwatności definicji innowacji stosowanej w ramach programów operacyjnych (zwłaszcza regionalnych) do specyfiki małych i średnich przedsiębiorstw. ZRP podkreślił też rolę, jaką w procesie selekcji i oceny projektów finansowanych w ramach polityki spójności, powinny odegrać organizacje partnerów społecznych, posiadające bogaty potencjał ekspercki.

Opinia [Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk](#) skoncentrowała się na wskazaniu wyzwań związanych z obecnością w Polsce bardzo licznej grupy uchodźców. Za kluczowe w tym kontekście uznał uwzględnienie w dokumencie m.in. następujących kwestii: wsparcie finansowe tworzenia miejsc czasowego pobytu imigrantów; stworzenie systemu grantów dla organizacji pozarządowych na prowadzoną przez nich działalność; wsparcie pieczy zastępczej poprzez dofinansowanie utrzymania dzieci z Ukrainy; pokrycie kosztów zatrudnienia oraz szkolenia dla osób, które docelowo stanowiąby korpus wsparcia dla Ukraińców w urzędach gmin; zapewnienie środków na wynagrodzenie dla dotychczasowych wolontariuszy oraz pracowników organizacji pozarządowych, których pomoc będzie potrzebna w długiej perspektywie czasowej; indywidualna pomoc finansowa na zagospodarowanie się dla uchodźców; koszty zorganizowania pomocy doraźnej dla osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami; wsparcie dla polskiego systemu ochrony zdrowia, który stanie przed wyzwaniem zwiększenia liczby osób z niego korzystających; opracowanie i wdrożenie dedykowanego systemu włączania Ukraińców do polskiego rynku pracy, szczególnie w zakresie monitorowania przepływów pomiędzy zawodami deficytowymi i nadwyżkowymi.

[Krajowa Rada Izb Rolniczych](#) oczekiwałaby, aby w przyszłych projektach KPR położony został większy nacisk na kwestie związane z rolnictwem. Przemawia za tym m.in. strategiczne znaczenie tego sektora w obliczu ostatnich wydarzeń w Ukrainie, jego rola w polskim eksporcie oraz wyzwania związane z wdrażanymi przez Komisję Europejską reformami Zielonego Ładu.

[Związek Województw RP](#) przekazał opinie z sześciu urzędów marszałkowskich. W tych opiniach, obok szeregu propozycji doprecyzowujących zapisy projektu, zawarto wątpliwości dotyczące realizacji reform i inwestycji ujętych w KPO i wskazanych w KPR w sytuacji braku formalnej akceptacji KPO przez KE. Wskazano również, że przyjęcie przez UE strategicznego podejścia w realizacji polityki spójności nowej perspektywy finansowej stwarza potrzebę większej integracji dokumentacji planistycznej na krajowym i samorządowym poziomie zarządzania. Obecnie dokumentacja przygotowana dla potrzeb systemu wdrażania polityki spójności na szczeblu unijnym i krajowym nie uwzględnia szczebla samorządowego a tym samym jego potrzeb.

[Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciw Ubóstwu \(EAPN\)](#) w swoich uwagach w pierwszej kolejności stwierdził, że oparcie struktury KPR na wyzwaniach określonych w zaleceniach Rady UE dla Polski z lat 2019 oraz 2020 nie uwzględnia kilku kluczowych wyzwań, które pojawiły się w 2021 i 2022 r.: wzrostu ubóstwa skrajnego w 2020 r., wzrostu inflacji w 2021 r. oraz wojny w Ukrainie i jej konsekwencji w 2022 r. W swoich szczegółowych propozycjach postulował by spośród czterech wymiarów określonych w ASGS, w KPR podkreślić znaczenie sprawiedliwości społecznej, która jest horyzontalnie ważna dla transformacji klimatycznej, poprawy produktywności gospodarczej oraz stabilności makroekonomicznej. Jej znaczenie jest też kluczowe wobec wyzwania jakim jest integracja zawodowa i społeczna bardzo dużej liczby uchodźców (głównie kobiet i dzieci) z Ukrainy. Postulował też zadeklarowanie w KPR ambicji co do poziomu realizacji przez Polskę w 2030 r. wiodących celów Europejskiego Filara Praw Socjalnych, tj. stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata, uczestnictwa osób dorosłych w szkoleniach, zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Realizacja tych celów byłaby następnie monitorowana w kolejnych KPR.

CeSaR

Załącznik 1. Wkład Polski w ocenę zaleceń dla poszczególnych krajów

Semestr Europejski 2022

CSR.2020.1

CSR 1 Część 2: Poprawa odporności, dostępności i skuteczności systemu ochrony zdrowia, m.in. przez zapewnienie wystarczających zasobów i przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: niezdefiniowany</p> <p>Internetowe Konto Pacjenta – rozbudowa o nowe funkcjonalności. IKP umożliwia pacjentowi elektroniczny dostęp do historii leczenia i elektronicznej dokumentacji medycznej oraz umożliwia upoważnienie do dostępu również inne osoby, w tym kadrę medyczną, jak również pozwala na zrealizowanie podstawowych spraw, takich złożenie deklaracji wyboru lekarza POZ czy wniosku o EKUZ. W 2021 r. w IKP dodano funkcjonalności związane z obsługą szczepień przeciw COVID-19, HPV i grypie. Od 1 marca 2022 r. formuła została rozszerzona do wszystkich szczepień ochronnych wykonywanych u pacjentów na terenie Polski na zasadzie fakultatywności. Od 2023 r. planowane jest przejście na obowiązkowe raportowanie szczepień w e-Karcie Szczepień.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Udostępnienie aplikacji mobilnej – moje IKP. W maju 2021 r. udostępniona została bezpłatna aplikacja mobilna na smartfony z systemami Android i iOS. Umożliwia ona dostęp do wybranych funkcjonalności IKP m.in. e-recept i e-skierowań, pozwala na rejestrację na szczepienie przeciw COVID-19, a także wykupienie leków poprzez kod QR. Aplikacja umożliwia również szeroki zakres dostępu do informacji związanych z COVID-19 (m.in. certyfikat, kwarantanna i izolacja czy wyniki testów).</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Wdrożenie e-skierowania. Elektroniczna forma realizacji skierowania na wybrane świadczenia zaczęła obowiązywać od 8 stycznia 2021 r. Od tego dnia placówki medyczne mają ustawowy obowiązek wystawiania i obsługi elektronicznych skierowań dla zdefiniowanego katalogu usług.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Mapa Potrzeb Zdrowotnych. Projekt Mapy potrzeb zdrowotnych – Baza Analiz Systemowych i Wdrożeniowych jest odpowiedzią na potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami systemu ochrony zdrowia, w oparciu o rzeczywiste dane. W ramach projektu tworzone są dokumenty – mapy potrzeb zdrowotnych, które zawierają dane demograficzne i epidemiologiczne, dane dotyczące realizowanych świadczeń, a także wykorzystania zasobów kadrowych i sprzętowych.</p>
5	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p>

	Krajowy Plan Transformacji. KPT jest dokumentem wdrożeniowym, który określa konkretne działania jakie należy podjąć, aby zapewnić dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych. Działania te wynikają zaś z rekomendacji zawartych m.in. w mapach potrzeb zdrowotnych, jako dokumentów o charakterze diagnostycznym, zawierających informacje o dostępności do świadczeń w całym kraju oraz diagnozę systemu ochrony zdrowia.
6	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Uchwała nr 196/2021 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r., w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r.” (dalej: Zdrowa przyszłość). Celem przedstawionych w nim działań jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system. Oczekiwanym efektem implementacji zmian wskazanych w Zdrowej Przyszłości jest wydłużenie trwania życia w zdrowiu i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. Dokument jest nakierowany na działania mające na celu poprawę sytuacji w polskim systemie ochrony zdrowia, które ujęto w cztery główne obszary: pacjent, procesy, rozwój i finanse. Zdrowa Przyszłość to także dokładnie określona strategia na rzecz deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej.</p>
7	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Reforma zwiększająca efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych i rozwój e-zdrowia. Na III kwartał 2022 r. zaplanowano wejście w życie Zarządzenia Prezesa NFZ w sprawie wzmocnienia podstawowej opieki zdrowotnej i opieki koordynowanej, a następnie zapisów finansowych (w tym zmian w umowach), pozwalających na wdrożenie zmian w całym kraju.</p>
8	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Zmiana sposobu naliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne przez osoby prowadzące działalność gospodarczą, wprowadzone w ramach „Polskiego Ładu”, prowadząca do zwiększenia finansowania służby zdrowia.</p>
Komentarze	

CSR.2020.2

CSR 2 Część 1: Łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie, w szczególności przez udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w obniżonym wymiarze czasu.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA : ogłoszony</p> <p>Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (projekt UC118). Ustawa ma wdrożyć do polskiego porządku prawnego m.in. postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/U. W efekcie wprowadzenia regulacji wynikających z ww. projektu oczekuje się poprawy dostępu do rozwiązań w zakresie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (projekt UD318). Projekt</p>

przewiduje m.in. wprowadzenie pracy zdalnej na stałe do przepisów Kodeksu pracy. Celem ww. nowelizacji jest zwiększenie elastyczności wykonywania pracy w stosunku do obecnie funkcjonującej telepracy (praca zdalna zastąpi telepracę).

Komentarze

CSR 2 Część 2: Lepsze ukierunkowanie świadczeń społecznych i zapewnienie dostępu do tych świadczeń osobom potrzebującym.

Środki

1	STATUS ŚRODKA: wdrożony Rząd w ramach tzw. tarczy antykryzysowej przyjętej w związku z pandemią COVID-19 wprowadził świadczenie postojowe dla osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych oraz osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.
2	STATUS ŚRODKA: ogłoszony 30 listopada 2021 r. na podstawie ustawy o Funduszu Solidarnościowym ogłoszono Roczny Plan Działań na rzecz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na 2022 r.
3	STATUS ŚRODKA: wdrożony Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), nakłada na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Dzięki temu również publiczne placówki ochrony zdrowia i systemu opieki społecznej są zobowiązane do zapewniania świadczeń osobom ze szczególnymi potrzebami.

Komentarze

CSR 2 Część 3: Podnoszenie umiejętności cyfrowych.

Środki

1	STATUS ŚRODKA: wdrożony W lutym 2019 r. została udostępniona Zintegrowana Platforma Edukacyjna (dalej: ZPE) www.epodreczniki.pl. Strukturę klas i oddziałów wszystkich szkół odwzorowano na ZPE. Platforma ta pozwala planować proces nauki zdalnej i monitorować postępy uczniów, a dzięki wbudowanym modułom komunikacyjnym umożliwia komunikację między nauczycielami a uczniami oraz między uczniami.
2	STATUS ŚRODKA: wdrożony Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica”. Program był realizowany w latach 2017-2019 i jego zadaniem było zapewnienie szkołom niezbędnej infrastruktury w zakresie TIK w postaci nowoczesnych pomocy. W nowej edycji Programu na lata 2020–2024 planuje się modyfikowanie i modernizację zasobów rzeczowych szkół oraz wykorzystanie potencjału nauczycieli.

3	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Cyfryzacja edukacji. Celem reformy jest zapewnienie młodym ludziom rozwoju kompetencji cyfrowych oraz zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich uczących się (edukacja włączająca) przez czerpanie korzyści, jakie technologia może wnieść do procesu nauczania i uczenia się. Ramy reformy, jej cele, sposób wdrażania i monitorowania będą określone w dokumencie strategicznym pn. Polityka cyfryzacji obszaru edukacji, która ma zostać przyjęta w III kwartale 2022 r.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Strategia podnoszenia umiejętności cyfrowych. Trwały prace nad ustanowienie wieloletniego programu rządowego pod nazwą Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (PRKC). PRKC zostanie przyjęty uchwałą Rady Ministrów – planowany termin to III kwartał 2022 r.</p>
Komentarze	

CSR 2 Część 4: Dalsze promowanie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: niezdefiniowany</p> <p>Rozwój ekosystemu usług cyfrowych. W 2021 r. w ramach ekosystemu usług cyfrowych tworzony jest generator formularzy jako podstawowe narzędzie realizacji i kreowania usług online. Na tej podstawie wytworzono kilka usług centralnych i przeszło 40 usług lokalnych mających swoje źródło w systemach regionalnych – śląskim i podlaskim. 2021 r. to kontynuacja rozwoju portalu samorząd.gov.pl, migracji JST oraz ich jednostek podległych.</p>
	<p>STATUS ŚRODKU: ogłoszony</p> <p>Ustawa o niektórych umowach zawieranych elektronicznie (projekt – UD 230). Głównym założeniem ustawy jest rozbudowa istniejącego już systemu teleinformatycznego na portalu praca.gov.pl o nowe funkcjonalności. Projektowana ustawa przyczyni się do znacznego zmniejszenia obciążeń dla mikroprzedsiębiorców, rolników oraz osób fizycznych w tym rodziców związanych z obowiązkami administracyjnymi przy powierzaniu pracy.</p>
Komentarze	

CSR.2020.3

CSR 3 Część 1: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zapewnienia przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Program Rządowy „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Firm”. 348 tys. mikrofirm (zatrudniających co najmniej 1 pracownika) oraz małych, średnich firm otrzymało częściowo bezzwrotne subwencje finansowe na łączną kwotę prawie 61 mld zł.</p>

2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Program Rządowy "Tarcza Finansowa 2.0 Polskiego Funduszu Rozwoju dla Mikro, Małych i Średnich Firm". W ramach programu wsparciem objęte są firmy z branż, które musiały ograniczyć lub zawiesić działalność w związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19. Wartość pomocy dla mikro, małych i średnich firm udzielonej do 15 sierpnia 2021 r. wyniosła ponad 7 mld zł.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Program Rządowy „Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm”. Dla dużych przedsiębiorstw ze wszystkich branż wymagających wsparcia w związku z pandemią przeznaczona została pomoc o wartości 25 miliardów zł. Do tej pory udzielono wsparcia w wysokości 3,7 mld zł.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Polityka zakupowa państwa. Jednym z najważniejszych celów Polityki Zakupowej Państwa jest rozwój potencjału małych i średnich przedsiębiorstw poprzez szersze otwarcie dla nich rynku zamówień publicznych. Założeniem polityki zakupowej państwa jest powiązanie zamówień publicznych z celami strategicznymi państwa, tak aby służyły one nie tylko zakupowi usług, dostaw czy robót budowlanych, ale także realizacji polityki gospodarczej i społecznej państwa.</p>
Komentarze	

CSR 3 Część 2: Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: niezdefiniowany</p> <p>Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla polskiej gospodarki na lata 2011-2030. Program wspiera projekty inwestycyjne mające na celu zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. Inwestor może uzyskać dotację na realizację swojego projektu, który zgodnie z obowiązującymi kryteriami powinien uzyskać status projektu o istotnym znaczeniu dla polskiej gospodarki. W związku z trwającą epidemią w dniu 25 marca 2021 r. dokonano zmian w Programie, w tym obniżono progi dla inwestycji produkcyjnych; wprowadzono niższe progi dla MŚP; wymagania dotyczące pracy zostały zmniejszone o 50%.</p>
Komentarze	

CSR 3 Część 3: Promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać odbudowę gospodarki.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>W ramach prac nad nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zostały ogłoszone zmiany w zakresie wprowadzenia instrumentu zintegrowanego planu inwestycyjnego, dzięki któremu inwestorzy będą mogli zawrzeć z gminami umowę urbanistyczną na realizację kompleksowych zamierzeń budowlanych. Zaproponowano, aby zintegrowany plan inwestycyjny był przyjmowany przez radę gminy po przeprowadzeniu negocjacji i konsultacji społecznych.</p>

2	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 zmieniła ustawę z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji. W szczególności: wprowadzono możliwość skorzystania z pomocy publicznej przy realizacji inwestycji polegających na przejściu upadłego zakładu przez potencjalnego inwestora.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105, z późn. zm.), wprowadziła tzw. ulgę na ekspansję. Ulga na ekspansję polega na możliwości odliczenia od podstawy opodatkowania kosztów uzyskania przychodów poniesionych w celu zwiększenia przychodów ze sprzedaży produktów, do wysokości dochodu uzyskanego przez podatnika w roku podatkowym z przychodów innych niż przychody z zysków kapitałowych (w CIT)/z pozarolniczej działalności gospodarczej (w PIT), nie więcej jednak niż 1 mln zł w roku podatkowym. Ulga na ekspansję daje możliwość dodatkowego odliczenia wartości wydatków, które są związane ze zwiększeniem przychodów ze sprzedaży produktów. Stanowi to zachętę do rozszerzania działalności nie tylko na rynek krajowy, ale także na zagraniczne rynki zbytu.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, zwana dalej: „Polski Łód”, wprowadziła szereg zachęt podatkowych dla przedsiębiorców. W Polskim Ładzie wdrożone zostały rozwiązania polegające m.in. na: 1) obniżeniu niektórych stawek ryczałtu, np. obniżeniu uległy stawki ryczałtowe za usługi w zakresie ochrony zdrowia czy usługi inżynierskie; 2) wprowadzeniu m.in. ulgi sponsoringowej, która przyniesie korzyści podmiotom działającym w sferze kultury, sportu, nauki i szkolnictwa wyższego. Sponsor (przedsiębiorca), który zainwestuje np. 1 mln zł na cel wskazany w tej uldze i będą to wydatki, które stanowią w jego prowadzonej działalności gospodarczej koszty uzyskania przychodów, może dodatkowo odliczyć 50% tych kosztów od podstawy obliczenia podatku.</p>
Komentarze	

CSR 3 Część 4: Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na infrastrukturę cyfrową.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej. Celem reformy jest dostosowanie krajowego otoczenia legislacyjnego do wyzwań związanych z wdrażaniem w gospodarce, społeczeństwie i usługach publicznych rozwiązań opartych o łączność w systemach 5G.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Wzrost liczby gospodarstw domowych objętych stacjonarną siecią szerokopasmową głównie na obszarach wykluczenia cyfrowego. Inwestycja obejmie 931 tys. gospodarstw domowych i będzie realizowana w trzech etapach. W wyniku tej inwestycji udział gospodarstw domowych objętych zasięgiem sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s przekroczy 80%.</p>

Komentarze

Patrz CSR2019.3 Część 4

CSR 3 Część 5: Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystanie energii.

Środki

1	STATUS ŚRODKA: przyjęty Ustawa z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 868). Ustawa wdraża przepis dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie efektywności energetycznej. Celem ustawy jest dostosowanie prawa polskiego do rozwiązań przewidzianych w znowelizowanej w 2018 r. dyrektywie, która nakłada na Polskę wyższe obowiązki w zakresie oszczędności energii finalnej na koniec 2030 r. w wysokości 5580 tys. toe.
2	STATUS ŚRODKA: wdrożony Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz.U. 2021 r. poz. 234, z późn. zm.). Celem wprowadzonych rozwiązań jest zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w krajowym miksie energetycznym, poprzez wprowadzenie systemu wsparcia oraz usprawnień administracyjnoprawnych, umożliwiających bardziej efektywne prowadzenie procesu inwestycyjnego w zakresie morskich farm wiatrowych.
3	STATUS ŚRODKA: ogłoszony Nowelizacja ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Nowelizacja odblokowuje możliwość budowy nowych farm wiatrowych oraz pozyskiwania „zielonej” i taniej energii na poziomie lokalnym. Przewidywane przyjęcie przez Radę Ministrów to I kwartał 2022 r.
4	STATUS ŚRODKA: przyjęty Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (M.P. 2021 r. poz. 264). Dokument ten wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce, a także zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. Poprzez realizację celów i działań wskazanych w PEP2040 przeprowadzona zostanie niskoemisyjna transformacja energetyczna przy aktywnej roli odbiorcy końcowego i zaangażowaniu krajowego przemysłu.
5	STATUS ŚRODKA: wdrożony Ustawa z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ma wprowadzić odpowiednie mechanizmy wspierające efektywność energetyczną, zapewniające osiągnięcie celów w zakresie efektywności energetycznej na rok 2030 oraz dalszą poprawę efektywności energetycznej po roku 2030. Ustawa weszła już w życie.

Komentarze

Patrz także CSR2019.3 Część 5 oraz CSR2019.3 Część 7

CSR 3 Część 6: Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na zrównoważony transport.

Środki

1	<p>STATUS ŚRODKA: niezdefiniowany</p> <p>Działania w zakresie promowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). Podjęto starania na rzecz promowania koncepcji SUMP jako narzędzia planistycznego odpowiadającego w bardziej zrównoważony i zintegrowany sposób na wyzwania i problemy związane z transportem w obszarach miejskich. Od 2019 r. prowadzony jest pilotaż SUMP (w ramach przygotowań do perspektywy finansowej 2021-2027). Dotychczasowe doświadczenia z pilotażu wskazują na szereg problemów wpływających na opracowanie SUMP przez miasta. W związku z powyższym, niezbędne jest dalsze wspieranie umiejętności systemowego planowania zrównoważonej mobilności.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Dnia 1 czerwca 2021 r. weszły w życie przepisy, mające na celu zwiększenie ochrony pieszych na przejściach drogowych. Od 1 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw wzmacniające penalizację wykroczeń drogowych.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Nałożenie obowiązku dotrzymania minimalnych udziałów pojazdów czystych (nisko- i zeroemisyjnych) w puli pojazdów drogowych objętych zamówieniami publicznymi poprzez postanowienia zmienionej 2 grudnia 2021 r. ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych implementującej wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Prace legislacyjne nad uchwałą Rady Ministrów w sprawie przyjęcia dokumentu „Kierunki rozwoju transportu intermodalnego do 2030 r. z perspektywą do 2040 r”. Dokument analizuje stan kolejowego transportu intermodalnego, w tym infrastruktury liniowej, infrastruktury punktowej oraz taboru kolejowego wykorzystywanego w przewozach intermodalnych.</p>
5	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Ustawa o portowych urządzeniach do odbioru odpadów ze statków (projekt UC75). Prowadzono prace legislacyjne nad ustawą o portowych urządzeniach do odbioru odpadów ze statków wdrażającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków, zmieniającą dyrektywę 2010/65/UE i uchylającą dyrektywę 2000/59/WE (tzw. „Dyrektywa w sprawie Portowych Urządzeń Odbiorczych”). Projekt znajduje się na etapie prac komitetów RM.</p>
6	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>„Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030”. Przyjęcie dokumentu strategicznego dla żeglugi śródlądowej przyczyni się do utworzenia spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego. Celem realizacji ujętych w dokumencie zadań jest wzmocnienie roli żeglugi śródlądowej i utrzymanie możliwości transportowych najważniejszych dróg wodnych w Polsce.</p>
7	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Budowa kolei dużych prędkości (HSR) w Polsce wpisuje się w transformację krajowego systemu transportowego w kierunku zrównoważonej i inteligentnej mobilności. Środki finansowe na prace przygotowawcze do realizacji tego zadania zostały zabezpieczone m.in. w uchwale nr 156 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego – „Program</p>

	Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego. Etap I 2020–2023.
8	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Projekt ustawy o usprawnieniu procesu inwestycyjnego Centralnego Portu Komunikacyjnego. Projekt zawiera m.in. rozwiązania upraszczające i przyspieszające realizację inwestycji kolejowych objętych Programem CPK. Jego celem jest zapewnienie realizacji uchwały Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego – „Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020-2023”.</p>
Komentarze	
Patrz także CSR.2019.3 Część 3	

CSR 3 Część 7: Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, co będzie przyczyniać się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki, m.in. w regionach górniczych.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Terytorialne plany sprawiedliwej transformacji oraz Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji. Za przygotowanie TPST odpowiadają właściwe terytorialnie samorzady wojewódzkie. Ponieważ tempo prac w poszczególnych regionach było różne, jako datę ogłoszenia wskazano 31.12.2021 r. Na poziomie krajowym przygotowany jest również Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji, za co odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Przygotowanie TPST i KPST jest pierwszym etapem przygotowania dokumentów niezbędnych do zaprogramowania środków FST, które przyczynią się do transformacji ekologicznej w regionach górniczych.</p>
Komentarze	

CSR.2020.4

CSR 4 Część 1: Poprawę klimatu inwestycyjnego, w szczególności przez ochronę niezależności sądów.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Możliwość założenia tzw. prostej spółki akcyjnej, jako nowej formy działalności gospodarczej, przygotowanej przede wszystkim z myślą o start-upach. Celem nowelizacji było m. in. ograniczenie zakresu ryzyk związanych z rozporządzaniem papierami wartościowymi, istotne uproszczenie obrotu akcjami i zwiększenie bezpieczeństwa obrotu w zakresie przenoszenia akcji i ustanawiania na nich ograniczonych praw rzeczowych w związku z wprowadzeniem systemu rejestru akcjonariuszy, zwiększenie pewności stosunków w spółce, w tym w zakresie prawidłowej identyfikacji akcjonariusza, uproszczenie lub zniesienie konieczności funkcjonowania licznych instytucji prawa spółek związanych z istnieniem dokumentu akcji, ułatwienie, przyspieszenie, zmniejszenie kosztów i zwiększenie pewności procedur w zakresie komunikacji z akcjonariuszami oraz spełniania na rzecz akcjonariuszy świadczeń</p>

	przez spółkę np. z tytułu dywidendy.
2	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (projekt UD322). Celem projektowanej ustawy jest stworzenie, w ramach konstytucyjnych zasad ustrojowych, struktury sądów powszechnych zdolnych do sprawnego realizowania należących do nich zadań, w sposób adekwatny do potrzeb społecznych i gospodarczych Polski, przy jednoczesnej racjonalizacji kosztów sprawowanego przez sądy wymiaru sprawiedliwości. Do szczegółowych celów reformy należy m.in. zminimalizowanie zjawiska przewlekłości postępowań i naruszania standardów rzetelności i skuteczności postępowania oraz wzmocnienie niezawisłości sędziów, co zostanie osiągnięte poprzez eliminację instytucji „awansu” oraz wprowadzenie zasady, że powołanie do służby sędziowskiej odbywa się tylko raz w ramach sądownictwa powszechnego.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Od 1 stycznia 2022 r. do polskiego systemu podatkowego wprowadzono nową instytucję tj. porozumienie inwestycyjne. Porozumienie inwestycyjne obejmuje swoim zakresem określenie skutków podatkowych planowanej lub rozpoczętej inwestycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Inwestor uzyskuje możliwie pełne wyjaśnienie wszelkich skutków podatkowych planowanej inwestycji, ustalone w drodze wszczętego na wniosek inwestora (lub inwestorów) procesu uzgodnieniowego z organem podatkowym. Treść porozumienia ustalana jest w wyniku wypracowania wspólnego zgodnego stanowiska inwestora i organu podatkowego właściwego w sprawie porozumienia, z uwzględnieniem zasady legalizmu. Treść porozumienia jest wiążąca nie tylko dla podatnika, ale również dla każdego organu podatkowego załatwiającego sprawę inwestora.</p>
Komentarze	
1	Patrz także CSR.2019.3. Część 8

CSR 4 Część 2: Zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Prace nad nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W ramach prac nad nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapowiedziano zmiany w zakresie konsultacji społecznych aktów prawnych procedowanych przez samorządy lokalne i regionalne. Propozycja obejmuje wyodrębnienie zapisów dotyczących partycypacji społecznej jako osobnego rozdziału ustawy, unowocześnienie stosowanej terminologii, rozszerzenie katalogu dostępnych formularzy oraz wprowadzenie wyższych standardów prowadzenia konsultacji społecznych.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Zmiana regulaminów Sejmu, Senatu i Rady Ministrów mająca na celu zwiększenia wykorzystania konsultacji społecznych i ocen skutków regulacji w procesie stanowienia prawa, w tym wprowadzenie obowiązkowej oceny skutków regulacji i konsultacje publiczne projektów ustaw zgłaszanych przez posłów i senatorów. Dostęp do projektów wraz z uzasadnieniami oraz oceną skutków regulacji, a także udział w konsultacjach będzie ułatwiony dzięki uruchomieniu wspólnego portalu, na którym będą udostępniane wszystkie te dokumenty.</p>

Komentarze

Patrz także CSR2019.3 Część 8

CSR.2019.2

CSR 2 Część 1: Zapewnienie adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego przez podjęcie środków służących podwyższeniu rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i przez reformę preferencyjnych systemów emerytalno-rentowych.

Środki

1	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa zapewniła – od 1 marca 2021 r. – wzrost świadczeń emerytalnych i rentowych o ustawowy wskaźnik waloryzacji, nie mniej jednak niż o 50 zł. Wskaźnik indeksacji w 2021 r. wyniósł 104,24%, a świadczenia emerytalne i rentowe zostały podwyższone o wskaźnik waloryzacji. W 2022 r. waloryzacja świadczeń została przeprowadzona zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od 1 marca 2022 r. świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o 7%. Rozporządzeniem RM z dnia 11 lutego 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2022 r. zapewniono wyższy wzrost świadczeń poprzez zwiększenie realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia we wskaźniku waloryzacji (z 20% do 63,33%).</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Zwolnienie z podatku dochodowego dla osób uprawnionych do emerytur. Zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych dochodów z pracy etatowej, umów zlecenia i działalności gospodarczej do kwoty 85 528 zł rocznie dla osób, które ukończyły 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) oraz pozostają aktywni zawodowo, nie pobierając przy tym emerytury. Rozwiązanie wprowadzone w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Od 1 października 2019 r. osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji, w tym emeryci i renciści, otrzymują świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej 500 zł miesięcznie. Świadczenie uzupełniające oraz emerytura/renta nie mogą przekroczyć od 1 marca 2022 r. kwoty 1 896,13 zł brutto miesięcznie (od 1 marca 2021 r. 1 772,08 zł).</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów. Ustawa z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów wprowadziła coroczną wypłatę dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla wszystkich emerytów i rencistów (tzw. 13. emerytura) w wysokości najniższej emerytury. Od 2020 r. trzynasta emerytura jest wypłacana z mocy prawa co roku.</p>
5	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Kolejne w 2021 r. dodatkowe roczne świadczenie pieniężne. Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o</p>

kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów – wprowadziła jednorazową wypłatę – w listopadzie 2021 r. - tzw. 14 emeryturę (z kryterium dochodowym na poziomie 2900 zł brutto, zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”). Z 14-tki, w całości bądź w części, skorzystały osoby pobierające świadczenie w kwocie niższej niż 4150,88 zł brutto.

Komentarze

CSR 2 Część 2: Podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi i do opieki długoterminowej, oraz w celu likwidacji utrzymujących się przeszkód dla bardziej trwałych form zatrudnienia.

Środki

1	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Ustawa regulująca sferę ekonomii społecznej. Przyjęcie ustawy pozwoli na stworzenie kompleksowych ram prawnych dla funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych. Zakres ustawy o ekonomii społecznej będzie obejmował podstawowe definicje, kryteria uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz prawa i obowiązki podmiotów, które uzyskają taki status. W pierwszym kwartale 2022 r. projekt został przyjęty przez Komitet Społeczny Rady Ministrów.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. poz. 2270) znowelizowała ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Wprowadzono dofinansowanie, które ma obniżyć opłatę ponoszoną przez rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Dofinansowanie przysługuje rodzicom na dzieci uczęszczające do instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i niekorzystające z rodzinnego kapitału opiekuńczego (świadczenia na drugie i kolejne dzieci w rodzinie w wieku od 12 do 35 miesiąca życia). Przepisy weszły w życie 1 kwietnia 2022 r.</p> <p>W ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) realizowane będzie komplementarne w stosunku do KPO i środków krajowych wsparcie tworzenia miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3 oraz ich funkcjonowania w początkowym okresie (wsparcie funkcjonowania miejsc dotyczy także miejsc utworzonych ze środków KPO). Środki EFS+ będą przeznaczone na utworzenie miejsc, na które nie zostały przeznaczone środki KPO. Ponadto w ramach FERS wspierane będą szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia instytucji opieki dla dzieci w wieku do lat 3 dla podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki, a także szkolenia mające na celu zwiększenie kompetencji kadr instytucji opieki w zakresie realizacji opieki.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Tworzenie Centrów Usług Społecznych. Celem powołania Centrum jest koordynacja usług społecznych z różnych systemów – pomocy społecznej, polityki rodzinnej, promocji i ochrony zdrowia, kultury, edukacji publicznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób z niepełnosprawnościami. Pozwoli to gminom na dostosowanie świadczonych usług do potrzeb mieszkańców gminy oraz do własnych możliwości finansowych.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Program Opieka 75+. Kontynuowana jest realizacja programu Opieka 75+, którego celem jest poprawa dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, jak i przebywających w rodzinach – w wieku 75 lat i więcej. Adresowany</p>

jest do gmin miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich do 60 tys. mieszkańców. Program funkcjonuje od stycznia 2018 r. W grudniu 2021 r. przyjęto Program Opieka 75+ edycja 2022.

Komentarze

CSR 2 Część 3: Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych.

Środki

1	STATUS ŚRODKA: wdrożony Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica”. Program był realizowany w latach 2017-2019, a jego zadaniem było wyposażenie szkół w niezbędną infrastrukturę z zakresu TIK w postaci nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Oczekiwanym efektem interwencji jest rozwój kompetencji informatycznych, społecznych i twórczych uczniów i nauczycieli.

Komentarze

CSR.2019.3

CSR 3 Część 1: Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami.

Środki

1	STATUS ŚRODKA: wdrożony Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicza (Dz.U. z 2020 r. poz. 2098). Sieć Badawcza Łukasiewicza jest odpowiedzialna za prowadzenie badań istotnych dla polityki państwa oraz za komercjalizację badań. Głównym mechanizmem wzmacniania współpracy z biznesem jest system Wyzwania Łukasiewicza, w ramach którego przedsiębiorcy mogą zgłaszać swoje potrzeby technologiczne, a instytuty Łukasiewicza identyfikują rozwiązania, które na nie odpowiadają. W 2021 r. przeprowadzono pierwszą edycję programu Akcelerator Łukasiewicza, którego celem jest inkubacja start-upów opartych na wynikach prac badawczo-rozwojowych powstałych w Łukasiewiczu.
2	STATUS ŚRODKA: wdrożony Polska Mapa Infrastruktury Badawczej. W styczniu 2020 r. została opublikowana Polska Mapa Infrastruktury Badawczej (PMIB) – strategiczny dokument kształtujący politykę naukową państwa w zakresie infrastruktury badawczej. W PMIB wskazano 70 projektów o najwyższym poziomie doskonałości naukowej i istotnym znaczeniu społeczno-gospodarczym, wybranych w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury. Elementem wsparcia dla realizacji projektów strategicznych zamieszczanych na PMIB są konkursy realizowane w ramach Działania 4.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój – w okresie sprawozdawczym ogłoszono i rozstrzygnięto dwa konkursy na dofinansowanie projektów z PMIB.

3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Nauki Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1060, z późn. zm.). Ustawa o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Nauki Polskiej tworzy nowy mechanizm finansowania badań naukowych i prac rozwojowych oraz komercjalizacji – Fundusz Nauki Polskiej, w innowacyjnej formule – wirtualnych instytutów badawczych (WIB).</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła szereg rozwiązań dedykowanych przedsiębiorcom działającym w branży innowacyjnej: ulgę podatkową dla innowacyjnych pracowników, modernizację ulgi B+R poprzez znaczące zwiększenie wysokości przysługującego podatnikom odliczenia, możliwość jednoczesnego korzystania z preferencji IP Box i ulgi B+R, ulgę podatkową na prototypy, ulgę podatkową na robotyzację. Opisane powyżej zmiany w przepisach podatkowych (obowiązujące od 1 stycznia 2022 r.) mają na celu pobudzenie przedsiębiorczości w Polsce.</p>
Komentarze	
Patrz także CSR.2019.3 Część 2	

CSR 3 Część 2: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na innowacje.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: niezdefiniowany</p> <p>Współfinansowanie z budżetu państwa projektów w Regionalnych Programach Operacyjnych, w zakresie związanym z priorytetem inwestycyjnym 1a, obejmującym inwestycje w infrastrukturę naukowo-badawczą do 2023 r. Realizowany jest program dofinansowania z budżetu państwa projektów w Regionalnych Programach Operacyjnych w zakresie związanym z priorytetem inwestycyjnym 1a, obejmującym inwestycje w zakresie infrastruktury naukowo-badawczej. W latach 2018-2023 dofinansowaniem zostanie objętych ok. 30 projektów z 7 wojewódzkich Regionalnych Programów Operacyjnych na kwotę ok. 45 mln zł.</p>
Komentarze	
Patrz także CSR.2019.3 Część 1	

CSR 3 Część 3: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na transport, w szczególności jego zrównoważony charakter.

Środki	
5	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o inwestycjach w zakresie budowy portów zewnętrznych (Dz. U. 2021 poz. 1853, z późn. zm.). Celem ustawy jest uproszczenie oraz przyspieszenie prac związanych z przygotowaniem do realizacji inwestycji w zakresie budowy portów zewnętrznych.</p>

6	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (Dz.U. poz. 2303). Ustawa miała na celu implementację wymogów Międzynarodowej konwencji o kontroli i postępowaniu ze statkowymi wodami balastowymi i osadami (konwencja BWM), przyjętej w Londynie w dniu 13 lutego 2004 r.</p>
Komentarze	
Patrz także CSR.2030.3 Część 6	

CSR 3 Część 4: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na infrastrukturę cyfrową.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Nowelizacja Prawa Telekomunikacyjnego z 15 marca 2019 r. wprowadzająca m.in.: upoważnienie Ministra Cyfryzacji do określania rozkładów dystrybucji częstotliwości radiowych dla sieci 5G; uprawnienie do przyznania rekompensaty związanej z uwolnieniem pasma 700 MHz przez cyfrowych nadawców naziemnych; usprawnienia procedur selekcji dystrybucji częstotliwości radiowych dla sieci 5G.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, która zmieniła szereg ustaw regulujących tryb postępowania w procesie inwestycji telekomunikacyjnych (m.in. Prawo ochrony środowiska, Prawo budowlane) oraz zasady ponoszenia kosztów eksploatacji infrastruktury telekomunikacyjnej (m.in. ustawy o drogach publicznych czy ustawy o lasach).</p>
Komentarze	
Patrz także CSR2020.3. Część 4	

CSR 3 Część 5: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na infrastrukturę energetyczną.

Środki	
Komentarze	
Patrz CSR2020.3 Cześć 5	

CSR 3 Część 6: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na opiekę zdrowotną.

Środki	
---------------	--

1	<p>STATUS ŚRODKA niezdefiniowany</p> <p>Pilotażowe wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w ochronie zdrowia. Działania te zostały zrealizowane poprzez powołanie w styczniu 2021 r. w Ministerstwie Zdrowia Zespołu ds. Innowacji, którego zadaniem jest monitorowanie i analizowanie informacji o rozwoju nowoczesnych technologii w kraju i za granicą oraz prowadzenie na ich podstawie analiz w zakresie możliwych kierunków rozwoju zdrowia cyfrowego.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: Przyjęty</p> <p>Realizacja zadań Funduszu Medycznego, utworzonego na podstawie ustawy z dnia 7 października 2020 r. o Funduszu Medycznym (Dz. U. poz. 1875). Fundusz Medyczny jest mechanizmem finansowym mającym na celu poprawę zdrowia i jakości życia Polaków. Głównym celem Funduszu jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz bezpieczeństwa świadczeń opieki zdrowotnej poprzez inwestycje w strategiczną infrastrukturę ochrony zdrowia.</p>
3	<p>STATUS ŚRODKA: Przyjęty</p> <p>Realizacja Narodowej Strategii Onkologicznej, która została przyjęta przez Radę Ministrów 4 lutego 2020 roku. Strategia obejmuje lata 2020-2030. Głównym celem strategii jest zwiększenie odsetka osób przeżywających 5 lat od zakończenia terapii onkologicznej, zwiększenie wykrywalności nowotworów we wczesnych stadiach oraz poprawa jakości życia w trakcie i po leczeniu.</p>
Komentarze	

CSR 3 Część 7: Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na czystsza energię, z uwzględnieniem różnic regionalnych.

Środki
Komentarze
Patrz CSR2020.3 Część 5

CSR 3 Część 8: Poprawę otoczenia regulacyjnego, w szczególności poprzez zwiększenie roli konsultacji z partnerami społecznymi i konsultacji publicznych w procesie legislacyjnym.

Środki	
1	<p>STATUS ŚRODKA: przyjęty</p> <p>Regulamin pracy Rady Ministrów. Zmieniony Regulamin przewiduje możliwość zwrotu projektu wnioskodawcy (przez Przewodniczącego Stałego Komitetu RM) z powodu braku konsultacji społecznych lub ich niewłaściwego przeprowadzenia.</p>
2	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu zmniejszenia obciążeń regulacyjnych, znana jako pakiet „Przyjazne prawo”. Inicjatywa miała na celu zapewnienie lepszych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej poprzez zmniejszenie zbędnych i nadmiernych obciążeń regulacyjnych. Oczekiwane efekty to: szybsze i sprawniejsze procedury administracyjne oraz uwolnienie potencjału</p>

	do dalszego rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach.
3	<p>STATUS ŚRODKA: wdrożony</p> <p>Nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W dniu 13 listopada 2020 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Wprowadziła ona do planowania przestrzennego obowiązek przekazywania danych przestrzennych dotyczących aktów planistycznych przez organy sporządzające te dokumenty.</p>
4	<p>STATUS ŚRODKA: ogłoszony</p> <p>Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu likwidowania barier administracyjnych i prawnych mających wpływ na funkcjonowanie obywateli i przedsiębiorców (projekt – UD266). W projekcie zawarto rozwiązania uwzględniające m.in.: szerokie wykorzystanie postępowania uproszczonego i milczącego trybu załatwienia sprawy, ostrożnie wprowadzana jednoinstancyjność, elektronizacja procedur.</p>

Załącznik 2: Poszerzona analiza wybranych działań

Nr. CSR 2019/2020	Podkategoria CSR	Obszar interwencji	Elementy oddziaływania makro
CSR #2	<p>Podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy /łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie.</p> <p>Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na [...] infrastrukturę cyfrową/ Dalsze promowanie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej.</p>	Reforma instytucji rynku pracy	<p>Usprawnienie instytucji rynku pracy</p> <p>Działania podejmowane w ramach reformy instytucji rynku pracy (A.4.1) mają przyczynić się w szczególności do bardziej efektywnego wykorzystania potencjału publicznych służb zatrudnienia (PSZ), m.in. poprzez zapewnienie obsługi osób, które chcą pracować i w celu uzyskania realnej pomocy rejestrują się w urzędach pracy. Obecnie obowiązujący katalog instrumentów rynku pracy jest dedykowany konkretnym grupom bezrobotnych, przez co urzędy pracy nie mają możliwości optymalnego oddziaływania na potrzeby wszystkich swoich klientów. Na to nakłada się również kwestia występowania o otrzymanie statusu bezrobotnego w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego. W 2021 r. spośród ankietowanych osób bezrobotnych, taki główny powód swojej rejestracji w powiatowym urzędzie pracy (PUP) podało 38,7% bezrobotnych. W poprzednich latach taką odpowiedź wskazywało odpowiednio w 2020 r. – 57,6%, w 2019 r. – 43,1% osób oraz w 2018 r. – 45% osób.</p> <p>W związku z tym planuje się wprowadzenie zmian prowadzących m.in. do oddzielenia statusu bezrobotnego od ubezpieczenia zdrowotnego i wprowadzenie rozwiązania polegającego na dokonywaniu zgłoszenia do tego ubezpieczenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Ponadto rozważane jest wprowadzenie nowych instrumentów dla rodzin i dla kobiet powracających na rynek pracy oraz otwarcie urzędów pracy dla biernych zawodowo, a także rolników. Z drugiej strony przeprowadzona ma być optymalizacja stosowanych form pomocy poprzez pozostawienie instrumentów efektywnych i likwidację instrumentów nieefektywnych lub rzadko wykorzystywanych. Propozycje te mają być uzupełnione cyfryzacją procesu obsługi klientów PUP, a także uproszczeniem przepisów, co będzie skutkowało zmniejszeniem obciążeń dla bezrobotnych i pracodawców. Planowane jest również zniesienie właściwości miejscowej PUP ze względu na miejsce zameldowania stałego lub czasowego.</p> <p>Planowane zmiany odpowiadają na wyzwania sytuacji demograficznej oraz sytuacji na rynku pracy w Polsce. Działania skierowane na aktywizację zawodową rodziców, mających na wychowaniu dzieci, powinny zapewnić równowagę między życiem zawodowym i obowiązkami rodzinnymi, a tym samym służyć prawidłowemu rozwojowi dzieci. Aktywna polityka rodzinna powinna promować elastyczność rynku pracy. Dotarcie do biernych zawodowo oraz ich aktywizacja powinny przełożyć się na wzrost współczynnika aktywności zawodowej i zwiększenie wskaźnika zatrudnienia szczególnie osób w wieku produkcyjnym.</p> <p>Oddziaływanie reformy jest szerokie. Zakładane rozwiązania będą miały znaczenie dla prawie 900 tys. bezrobotnych oraz ok. 25 tys. osób poszukujących pracy. Będą również skierowane do osób biernych zawodowo w wieku produkcyjnym, których liczba szacowana jest w Polsce na ponad 4 mln osób. Umożliwią wszystkim zarejestrowanym w urzędach pracy, bez wskazywania grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenie dostępności do ofert pracy i usług publicznych służb zatrudnienia.</p> <p>Reforma będzie również oddziaływała na pracodawców i przedsiębiorców (podmioty gospodarki narodowej), których liczba w 2020 r. szacowana była na 4,66 mln. Będzie miała również istotne znaczenie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy, a także dla ich pracowników. Automatyzacja/cyfryzacja niektórych procesów umożliwi odciążenie pracowników od czynności techniczno-administracyjnych, co pozwoli przekierować ich do zadań związanych z obsługą klientów i zwiększy ich efektywność.</p> <p>e-Urząd Skarbowy</p> <p>Jednym z elementów cyfrowej transformacji administracji publicznej jest</p>

		Cyfryzacja Urzędów Skarbowych	<p>automatyzacja załatwiania niektórych spraw obsługiwanych przez Krajową Administrację Skarbową (KAS) przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych KAS. Narzędziem wykorzystywanym w kontaktach z organami KAS będzie system teleinformatyczny administracji skarbowej pn. e-Urząd Skarbowy, który będzie serwisem informacyjno-transakcyjnym dla pięciu grup interesariuszy: podatników, płatników, pełnomocników, komorników sądowych i notariuszy, za pośrednictwem którego będą mieli dostęp do informacji z obszaru podatków, jak i będzie gwarantować pełną transakcyjność, ponieważ za pomocą udostępnionych narzędzi i usług umożliwi załatwienie w sposób kompleksowy spraw podatkowych online.</p> <p>E-Urząd Skarbowy zapewni obywatelom i przedsiębiorcom pakiet spójnych i komplementarnych usług online do kompleksowego załatwiania spraw, głównie z zakresu VAT, PIT i CIT.</p> <p>Wprowadzane zmiany wyłączą koszty podatników związane z opłatą skarbową z tytułu wydawanych, poprzez e-Urząd Skarbowy, zaświadczeń. Ograniczą także koszty przekazów pocztowych zagranicznych dotyczących nadpłat podatku zwracanych podatnikom, którzy mają miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Zmiany te umożliwią Szefowi KAS i naczelnikom urzędów skarbowych m.in. aktualizowanie niektórych danych w Centralnym Rejestrze Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników (CRP KEP) na podstawie danych ujawnionych w CEIDG, co wpłynie na poprawę jakości i aktualności gromadzonych danych.</p> <p>Wprowadzenie systemu teleinformatycznego pn. „e-Koncesje” pozwoli na elektroniczną obsługę wydawania koncesji oraz zezwoleń, co wpłynie na usprawnienie tego procesu.</p> <p>Cyfryzacja urzędów skarbowych nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, gospodarstw domowych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.</p> <p>Działanie może, pośrednio, wpłynąć na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuację ekonomiczną podatników poprzez wyłączenie z obowiązku zapłaty opłaty skarbowej dla zaświadczeń wydanych przez organy KAS na wniosek złożony za pośrednictwem e-Urzędu Skarbowego; • sytuację ekonomiczną podatników, którzy mają miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nie będą musieli ponosić kosztów opłaty za przekaz pocztowy zagraniczny (zgodnie z cennikiem Poczty Polskiej 1% od wartości przekazu plus 23,00 zł). <p>W ramach wdrażania e-Urzędu Skarbowego przewidziano ułatwienia w zakresie dostępności dla klientów KAS: badania i audyty UX i WCAG zapewnią wysokiej jakości e-usługi, zgodne z potrzebami klientów KAS, w tym osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, docelowo przewiduje się udostępnienie serwisu e-Urząd Skarbowy również w językach obcych, oraz rozwiązania wspierające dla osób posługujących się językiem migowym.</p> <p>Wprowadzenie e-Urzędu Skarbowego spowoduje zwiększenie bezpieczeństwa danych osobowych, które obecnie są już wykorzystywane, na podstawie istniejących rozwiązań prawnych m.in. na potrzeby obsługi portalu podatkowego. Sposób identyfikacji użytkowników (interesariuszy) w e-Urzędzie Skarbowym będzie oparty na obowiązujących standardach i rozwiązaniach (węzeł krajowy, węzeł transgraniczny), co zapewni bezpieczeństwo, poufność i integralność danych oraz pewność w procesie identyfikacji.</p>
CSR #3	Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową,	Reforma budownictwa mieszkaniowego	Działania podejmowane w zakresie budownictwa mieszkaniowego o zwiększonej efektywności energetycznej mają na celu wsparcie procesu zielonej transformacji w okresie, w którym będą występowały poważne skutki społeczno-ekonomiczne związane z wpływem pandemii COVID-19 na polską gospodarkę. Cele polityki mieszkaniowej w zakresie

	<p>w szczególności na infrastrukturę cyfrową, czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystanie energii/Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na innowacje, transport, w szczególności jego zrównoważony charakter, na infrastrukturę energetyczną i cyfrową, opiekę zdrowotną oraz czystsza energię.</p>		<p>efektywnego energetycznie budownictwa mieszkaniowego mają na celu m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia skali realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych; – zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł (OZE) i rozwoju OZE w sektorze mieszkaniowym; – zmniejszenia emisyjności sektora mieszkaniowego; – zmniejszenia zapotrzebowania na energię w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych; – poprawy stanu technicznego budynków komunalnych; – propagowania wyższych standardów energetycznych w nowo budowanych budynkach społecznych i komunalnych. <p>Głównymi celami inwestycji jest zwiększenie dostępu do mieszkań na wynajem dla osób o niskich lub umiarkowanych dochodach, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału budynków o podwyższonych standardach energetycznych w zasobie mieszkań zaspokajających potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach.</p> <p>Bezpośrednim beneficjentem wsparcia na zasadach przewidzianych w reformie są samorządy, które z jednej strony pełnią funkcję bezpośredniego inwestora budującego mieszkania przewidziane dla gospodarstw domowych o niskich dochodach a z drugiej współpracują ze spółkami Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych (SIM) i Towarzystwami Budownictwa Społecznego (TBS) przy budowie mieszkań przeznaczonych dla gospodarstw domowych o dochodach umiarkowanych. Problemy mieszkaniowe i problemy związane z oczekiwaniem na najem mieszkania komunalnego są skoncentrowane na obszarach miejskich, dlatego potencjalnie beneficjentem wsparcia może być ok. 1 tys. gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Gminy wiejskie mogą się ubiegać o wsparcie na tożsamych zasadach.</p> <p>Efektem podejmowanej inwestycji będzie zmniejszenie liczby osób oczekujących na najem mieszkania komunalnego, obliczanej według stanu na koniec 2019 r. na ok. 150,6 tys. gospodarstw domowych.</p> <p>Realizacja reformy budownictwa ukierunkowana na budowę przystępnych cenowo mieszkań na wynajem pozwoli (w ramach KPO) na wybudowanie ok 12,3 tys. mieszkań.</p> <p>Oddziaływanie reformy jest szerokie – oprócz gmin, są to też gospodarstwa domowe, docelowo ok. 30 tys. rocznie – biorąc pod uwagę planowany wzrost liczby inwestycji termomodernizacyjnych i remontowych, przy założeniu, że w przeciętnym budynku znajduje się ok. 25 mieszkań.</p> <p>Wpływ na sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw dotyczy głównie firm z branży budowlanej/wykończeniowej. Firmy będą mogły ubiegać się o zlecenia od gestorów mieszkaniowych na wykonanie prac termomodernizacyjnych i remontowych oraz zakup i montaż OZE (np. paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła). Zakładane jest rozszerzenie portfela zamówień lokalnych firm budowlanych.</p> <p>Zwiększenie wsparcia na realizację termomodernizacji i remontów zasobów mieszkaniowych będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy poprzez stworzenie warunków do rozwoju działalności w branży producentów materiałów budowlanych oraz w budownictwie. Ze względu na specyfikę prac termomodernizacyjnych i remontowych dodatkowe zamówienia powinny trafić do sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które nie uczestniczą w realizacji np. dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych.</p> <p>Przewiduje się pozytywny wpływ proponowanych regulacji na rodziny, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym gospodarstwa, w których skład wchodzi seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami. Związane jest to ze zwiększeniem dostępności środków służących podwyższeniu standardu zamieszkania oraz zwiększeniu liczby dostępnych mieszkań spełniających współczesne standardy techniczne. Zmniejszenie zapotrzebowania na</p>
--	---	--	---

			<p>energię związaną z ogrzewaniem mieszkań pozwoli na złagodzenie wpływu przewidywanych wzrostów cen energii pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych. Skutkiem będzie także zwiększenie dostępności mieszkań dla osób o niskich i średnich dochodach i poprawa warunków mieszkaniowych społeczności lokalnych.</p> <p>Osoby starsze i z niepełnosprawnościami, jako grupy szczególnie narażone na ubóstwo energetyczne, będą beneficjentami projektowanych rozwiązań ze względu na zwiększenie komfortu cieplnego (co wpływa pozytywnie na zdrowie) oraz zmniejszenie opłat za ogrzewanie i podgrzewanie ciepłej wody. Opłaty te stanowią znaczny udział w budżetach osób starszych i osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Zmniejszenie zużycia energii cieplnej będzie prowadzić do zmniejszenia zapotrzebowania na paliwa kopalne. Priorytet dla wymiany/modernizacji źródeł ciepła lub podłączenia do scentralizowanych sieci ciepłowniczych dodatkowo będzie miał pozytywny wpływ na ilość generowanych do atmosfery zanieczyszczeń i ograniczenie zjawiska smogu.</p> <p>Poprawa komfortu cieplnego w budynkach poddanych termomodernizacji zwiększy się, co może przełożyć się na pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, szczególnie w okresie grzewczym. Pozytywny wpływ na zdrowie ogółu mieszkańców danego obszaru będzie miało ponadto ograniczenie zjawiska smogu.</p>
CSR #4	Poprawa klimatu inwestycyjnego	Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu likwidowania barier administracyjnych i prawnych mających wpływ na funkcjonowanie obywateli i przedsiębiorców	<p>Znaczna część rozwiązań przyjętych w ustawie nie generuje ubytku dochodów czy zwiększenia wydatków.</p> <p>Projekt nie będzie za sobą pociągał konieczności zwiększenia limitów wydatków w poszczególnych częściach budżetowych.</p> <p>Jednym z głównym efektów regulacji będzie ograniczenie i uproszczenie procedur administracyjnych, które zostały uznane za nadmierne, nieadekwatne do zakładanych celów i obecnych uwarunkowań, w tym rozszerzenie stosowania instytucji milczącego załatwienia sprawy (zarówno poprzez zastosowanie milczącej zgody organu jak i milczącego zakończenia postępowania), zmniejszenie liczby przedkładanych egzemplarzy papierowych dokumentów, zmniejszenie liczby procedur, zastosowanie postępowania uproszczonego, jak również rezygnację z zasady dwuinstancyjności w wybranych postępowaniach administracyjnych. W przypadku wielu procedur projekt przyczyni się przede wszystkim do usprawnienia realizacji procedur, zmniejszenia czasu potrzebnego na ich realizację.</p> <p>Wpływ na rynek pracy: Projekt powinien w sposób pośredni pozytywnie wpłynąć na rynek pracy, gdyż rozwój przedsiębiorczości w wyniku ograniczenia obciążeń administracyjnych powinien przełożyć się na wzrost zatrudnienia, jak również zachęcić poszczególne grupy branżowe do nabywania dodatkowych uprawnień w związku z wprowadzanymi ułatwieniami.</p> <p>Wpływ na informatyzację: Proponowane przepisy ustawy w wielu postępowaniach wprowadzają elektronizację, która m.in. przyczyni się do usprawnienia postępowań, jak również ma wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa poprzez zapewnienie dystansu społecznego, niezbędnego w okresie trwania epidemii COVID-19. Procedury podlegające informatyzacji to m.in. możliwość składania corocznych sprawozdań z działalności fundacji w postaci elektronicznej, możliwość składania sprawozdania z wykonywania operacji lotniczych w postaci elektronicznej czy wprowadzenie elektronizacji procedury składania deklaracji do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców.</p>

Załącznik 3. Działania KPR odnoszące się do zasad Europejskiego Filara Praw Socjalnych

Zasada EFPS	Najważniejsze działania	Zakładany wpływ jakościowy/ilościowy
1. Kształcenie i uczenie się przez całe życie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reforma podstaw cyfryzacji systemu oświaty i wychowania oraz wyposażenie szkół/institucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT. 2. Program E-kompetencje. 3. Utworzenie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji, koordynujących politykę w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie obejmie ponad 26 tys. jednostek systemu oświaty – w tym m.in. zakup 1,2 mln laptopów wraz z oprogramowaniem do użytku uczniów, zakup sprzętu do zajęć, wspierającego nauczanie zdalne, wyposażenie co najmniej 50% przedszkoli (tj. 7 750) w interaktywne tablice i monitory. 2. Przeszkolenie do 30 czerwca 2026 r. co najmniej 380 tys. osób (z tego 40% to obywatele potrzebujący podstawowych umiejętności cyfrowych, 20% to urzędnicy publiczni, 20% to osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem, a pozostałe 20% to edukatorzy i nauczyciele). 3. Wzmocnienie koordynacji na szczeblu regionalnym (wojewódzkim) w zakresie uczenia się przez całe życie poprzez utworzenie 14 Zespołów.
2. Równouprawnienie płci.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjęcie Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030. 2. Wypracowanie pakietu legislacyjnego, wdrażającego zasadę transparentności płac jako środka walki z luką płacową. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyeliminowanie w jak najwyższym możliwym stopniu dyskryminacji i wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn w życiu społecznym. 2. Ograniczenie występowania zjawiska luki płacowej wynikającej z nierówności wynagrodzeń kobiet i mężczyzn.
3. Równe szanse.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjęcie Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrównywanie szans w szczególności kobiet, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami w dziedzinie zatrudnienia, ochrony socjalnej, edukacji, zdrowia, dostępu do dóbr i usług.
4. Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reforma instytucjonalno-organizacyjna na rynku pracy. 2. Wdrożenie ram prawnych dla rozwoju ekonomii społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja PSZ oraz aktywnych polityk rynku pracy w celu bardziej efektywnego odpowiadania na potrzeby klientów PSZ. Ograniczenie barier adm. oraz usprawnienie procedur dot. zatrudniania cudzoziemców. Wprowadzenie możliwości elektronicznego zawierania umowy o pracę (w niektórych przypadkach). 2. Do polskiego porządku prawnego wprowadzone zostanie

		przedsiębiorstwo społeczne. Pracodawca, który uzyska taki status będzie mógł skorzystać ze środków publicznych m.in. na finansowanie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto przedsiębiorstwa społeczne będą prowadzić w stosunku do takich pracowników reintegrację społeczną i zawodową. Nowe rozwiązania prawne przyczynią się też do zwiększenia udziału podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych.
5. Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie.	<p>1. Nowelizacja Kodeksu pracy dot. wprowadzenia na stałe pracy zdalnej.</p> <p>2. Nowelizacja Kodeksu pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwiającą pracownikowi, który wykonywał pracę co najmniej 6 miesięcy prawo do wystąpienia (raz w roku kalendarzowym) o formę zatrudnienia z bardziej przewidywalnymi lub bezpieczniejszymi warunkami pracy oraz otrzymania pisemnej odpowiedzi na ten wniosek z uzasadnieniem; • wprowadzającą obowiązek uzasadnienia wypowiedzenia umowy o pracę na czas określony oraz konsultowania zamiaru wypowiedzenia takiej umowy ze związkami zawodowymi, a także umożliwiającą przywrócenie do pracy pracownika, którego umowa o pracę na czas określony została rozwiązana z naruszeniem przepisów prawa. 	<p>1. Wprowadzenie na stałe do Kodeksu pracy instytucji pracy zdalnej ułatwi godzenie życia zawodowego z prywatnym umożliwiając wykonywanie pracy w bardziej elastycznej formie, a także poprawi dostęp do zatrudnienia dla osób, wychowujących małe dzieci oraz osób z niepełnosprawnościami, jak również pracowników, którzy mają trudności związane z dojazdem do pracy w związku peryferyjnym miejscem zamieszkania.</p> <p>2. Nowelizacja Kodeksu pracy umożliwiającą pracownikowi występowanie o formę zatrudnienia z bardziej przewidywalnymi lub bezpieczniejszymi warunkami pracy oraz wprowadzającą zmiany w przepisach dotyczących wypowiedzania umów o pracę na czas określony wpłynie na zwiększanie się stabilności i bezpieczeństwa zatrudnienia.</p>
6. Wynagrodzenia.	Poza zakresem KPR 2022/2023	Poza zakresem KPR 2022/2023
7. Informacje o warunkach zatrudnienia i ochrona w przypadku zwolnień.	<p>1. Nowelizacja Kodeksu pracy zmierzająca do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenia zakresu informacji o warunkach zatrudnienia pracownika (m.in. o informację dotyczącą szkoleń zapewnianych przez pracodawcę, procedury rozwiązania stosunku pracy, wymiaru przysługującego pracownikowi płatnego urlopu a także procedury jego przyznawania i ustalania), które pracodawca będzie musiał przekazać pracownikowi co do zasady w ciągu 7 dni od dopuszczenia pracownika do pracy; pracodawca będzie miał także obowiązek przekazać rozszerzoną informację o warunkach 	<p>1. Rozszerzenie zakresu informacji o warunkach zatrudnienia pracownika przekazywanych pracownikowi oraz wprowadzenie obowiązku informowania o procedurach awansu oraz wolnych stanowiskach pracy wpłynie na większą dostępność dla pracowników w zakresie informacji dotyczących stosunku pracy (obecnego lub potencjalnego). Wprowadzenie zakazu prowadzenia przygotowań dotyczących zamiaru rozwiązania stosunku pracy oraz zakazu wypowiedzania i rozwiązania stosunku pracy z pracownikami od dnia złożenia wniosków o urlopy oraz elastyczną organizację pracy wpłyną na zwiększanie się stabilności zatrudnienia.</p>

	<p>zatrudniania pracownikom wysyłanym do pracy do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego oraz pracownika delegowanego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie dla pracodawcy obowiązku informowania pracowników o możliwościach awansu oraz rozszerzenie obowiązku informowania o wolnych stanowiskach pracy; • wprowadzenia zakazu prowadzenia przygotowań dotyczących zamiaru rozwiązania stosunku pracy oraz zakazu wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy (chyba, że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z jego winy i reprezentująca pracownika zakładowa organizacja związkowa wyraziła na to zgodę) już od dnia złożenia wniosku o płatne urlopy związane z urodzeniem dziecka i urlop opiekuńczy, z powodu wystąpienia z wnioskiem o elastyczną organizację pracy. 	
8. Dialog społeczny i społeczne zaangażowanie pracowników.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raport dot. roli i potencjału układów zbiorowych na polskim rynku pracy. Przeprowadzenie procesu konsultacji z partnerami społecznymi na temat potencjału układów zbiorowych. 2. Wprowadzi obowiązkowej oceny skutków regulacji i konsultacji publicznych projektów ustaw zgłaszanych przez posłów i senatorów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie roli i potencjału układów zbiorowych na polskim rynku pracy w celu zapewnienia nowych elastyczności zgodnie z nową i szybko zmieniającą się rzeczywistością. Raport z konsultacji może posłużyć do przeprowadzania ewentualnych zmian, w przypadku pojawienia się takich rekomendacji znajdujących akceptację wszystkich stron dialogu społecznego. Określenie potencjalnej roli jednolitej umowy o pracę. 2. Zwiększenie znaczenia konsultacji publicznych i poprawa jakości prawa.
9. Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowelizacja Kodeksu pracy w zakresie wprowadzenia elastycznych form organizacji pracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie do Kodeksu pracy na stałe pracy zdalnej, • rozszerzenie stosowania elastycznej organizacji pracy dla rodziców dzieci w wieku do 8 lat oraz osób opiekujących się np. krewnymi wymagającymi opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie możliwości elastycznego godzenia życia zawodowego z prywatnym. Szersze stosowanie elastycznej organizacji pracy, w tym telepracy (którą docelowo zastąpi praca zdalna), ruchomego czasu pracy, indywidualnego rozkładu czasu pracy oraz pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy.
10. Zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowisko pracy oraz ochrona danych.	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.

11. Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reforma na rzecz poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. 2. Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności cenowej i terytorialnej instytucji opieki nad dziećmi do lat 3.
12. Ochrona socjalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie świadczeniami społecznymi uchodźców z Ukrainy. 2. Świadczenie: Rodzinny kapitał Opiekuńczy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znaczące ułatwienie w przystosowaniu do życia w Polsce, wsparcie integracji. 2. Wsparcie rodzin i redukcja ubóstwa rodzin z dziećmi.
13. Świadczenia dla bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reforma instytucjonalno-organizacyjna na rynku pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udoskonalenie form pomocy dla bezrobotnych.
14. Minimalny dochód.	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.
15. Świadczenia emerytalne i renty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. 2. Nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obniżenie PIT dla podatników, którzy osiągnęli ustawowy wiek emerytalny i kontynuują pracę. W konsekwencji przyczyni się do wzrostu przyszłych emerytur, ze względu na opóźnienie przejścia na emeryturę oraz podwyższenie efektywnego wieku emerytalnego. 2. Zwiększenie ochrony socjalnej osób pracujących na podstawie kilku umów zleceń, czego efektem będzie podwyższenie przyszłych świadczeń krótko- i długoterminowych.
16. Ochrona zdrowia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wejście w życie rozporządzenia w sprawie wykazu Wojewódzkich Ośrodków Monitorujących sieci onkologicznej. 2. Wprowadzenie pakietu legislacyjnego, który ma na celu poprawę atrakcyjności zawodów medycznych i warunków pracy pracowników medycznych. 3. Wejście w życie lub realizacja kluczowych działań określonych w dokumencie strategicznym przyjętym przez Radę Ministrów – <i>Rządowym Planie Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031</i>. 4. Wejście w życie ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi. 5. Wejście w życie uchwały Rady Ministrów o wsparciu tworzenia w szpitalach powiatowych miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej na podstawie wyników przeglądu strategicznego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzone Wojewódzkie Ośrodki Monitorujące będą podmiotami leczniczymi wyłonionymi z sieci onkologicznej w każdym z 16 województw, specjalizującymi się w opiece onkologicznej, zapewniającymi kompleksowe leczenie i monitorowanie onkologiczne. 2. Działanie to przyczyni się do dalszego rozwoju kadr medycznych. 3. Przedmiotem <i>Rządowego Planu Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031</i>, będzie szczegółowa analiza polskiego sektora biomedycznego identyfikująca zarówno bariery rozwoju polskiego sektora biomedycznego, jak i jego potrzeby. Realizacja zidentyfikowanych potrzeb przyczyni się do rozwoju działalności oraz transferze technologii sektora biomedycznego. 4. Ustawa usprawni otoczenia prawne regulujące badania kliniczne. 5. Przygotowanie do inwestycji na rzecz tworzenia w szpitalach powiatowych miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej.

	<p>6. Wejście w życie aktu ustawodawczego dotyczącego poprawy bezpieczeństwa dostaw leków, w tym rozwiązania problemu niedoborów leków i najważniejszych słabych punktów w łańcuchach dostaw.</p> <p>7. Przygotowania do budowy Centrum Badawczo-Analitycznego.</p>	<p>Reorganizacja sektora szpitalnego ma na celu zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa Polski.</p> <p>6. Poprawa zdolności do samodzielnego, możliwie w pełni niezależnego od zewnętrznych dostawców i podwykonawców, rozwoju oraz wytwarzania na terenie kraju API oraz leków, oferowanych na warunkach zapewniających ich masową dostępność.</p> <p>7. Centrum będzie wspierać bezpieczeństwo zdrowotne Polaków w dobie zagrożeń epidemicznych. Działanie to wpisuje się w obszar wsparcia profilaktyki, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Ma ono charakter strategiczny – zapewni krajowi zasoby do zarządzania zdrowiem społeczeństwa w oparciu o racjonalne przesłanki wynikające z badań naukowych i wiedzy eksperckiej w obszarze zdrowia publicznego.</p>
17. Integracja osób z niepełnosprawnościami	1. Projektowane instrumenty instytucji rynku pracy pozwolą na m. in. możliwość refundacji kosztów opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami do 18 r.ż.	1. Zwiększenie aktywności zawodowej rodziców dzieci z niepełnosprawnością.
18. Opieka długoterminowa	<p>1. Działania legislacyjne na rzecz efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych podmiotów leczniczych na poziomie powiatowym.</p> <p>2. Rozwój i modernizacja infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych.</p>	<p>1. Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej na szczeblu lokalnym.</p> <p>2. Zapewnienie świadczeń lepszej jakości.</p>
19. Mieszkania i pomoc dla osób bezdomnych	<p>1. Reforma budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>2. Inwestycje w budowę mieszkań przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach.</p>	1. Wzbogacenie zasobu mieszkań na potrzeby gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach o lokale o podwyższonym standardzie efektywności energetycznej.
20. Dostęp do podstawowych usług	<p>1. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska.</p> <p>2. Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam.</p> <p>3. Zwiększenie skali zastosowań rozwiązań cyfrowych w sferze publicznej, gospodarce i społeczeństwie.</p> <p>4. Reforma planowania przestrzennego.</p>	<p>1. Modernizacja taboru kolejowego oraz komunikacji miejskiej (autobusy, tramwaje) przełoży się na lepsze warunki podróży i lepsze warunki życia w mieście.</p> <p>2. Inwestycja zapewni w perspektywie do 2026 r. dostęp do sieci szerokopasmowej 100 Mb/s dla 931 tys. gospodarstw domowych.</p> <p>3. Nastąpi zwiększenie liczby spraw możliwych do załatwienia drogą elektroniczną przy wykorzystaniu e-usług i procesów cyfrowych m.in. w takich obszarach, jak dostęp do danych</p>

		publicznych, podatki, proces inwestycyjno-budowlany, rozwiązania geopatyczne i monitoring satelitarny w rolnictwie. 4. Wprowadzone zostaną standardy urbanistyczne dostępu do szkół podstawowych i terenów zieleni.
--	--	--

Załącznik 4. Działania KPR odnoszące się do celów zrównoważonego rozwoju (SDGs)

SDG	Najważniejsze działania	Zakładany wpływ jakościowy/ilościowy
1. Koniec z ubóstwem	1. Nowe regulacje dotyczące ekonomii społecznej.	1. Wsparcie zatrudnienia i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zero głodu	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.
3. Dobre zdrowie i jakość życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wejście w życie rozporządzenia w sprawie wykazu Wojewódzkich Ośrodków Monitorujących sieci onkologicznej. 2. Wprowadzenie pakietu legislacyjnego, który ma na celu poprawę atrakcyjności zawodów medycznych i warunków pracy pracowników medycznych. 3. Wejście w życie lub realizacja kluczowych działań określonych w dokumencie strategicznym przyjętym przez Radę Ministrów – <i>Rządowym Planie Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031</i>. 4. Wejście w życie ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi. 5. Wejście w życie uchwały Rady Ministrów o wsparciu tworzenia w szpitalach powiatowych miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej na podstawie wyników przeglądu strategicznego. 6. Wejście w życie aktu ustawodawczego dotyczącego poprawy bezpieczeństwa dostaw leków, w tym rozwiązania problemu niedoborów leków i najważniejszych słabych punktów w łańcuchach dostaw. 7. Przygotowania do budowy Centrum Badawczo-Analitycznego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzone Wojewódzkie Ośrodki Monitorujące będą podmiotami leczniczymi wyłonionymi z sieci onkologicznej w każdym z 16 województw, specjalizującymi się w opiece onkologicznej, zapewniającymi kompleksowe leczenie i monitorowanie onkologiczne. 2. Działanie to przyczyni się do dalszego rozwoju kadr medycznych. 3. Przedmiotem <i>Rządowego Planu Rozwoju Sektora Biomedycznego na lata 2022-2031</i>, będzie szczegółowa analiza polskiego sektora biomedycznego identyfikująca zarówno bariery rozwoju polskiego sektora biomedycznego, jak i jego potrzeby. Realizacja zidentyfikowanych potrzeb przyczyni się do rozwoju działalności oraz transferu technologii sektora biomedycznego. 4. Ustawa usprawni otoczenia prawne regulujące badania kliniczne. 5. Przygotowanie do inwestycji na rzecz tworzenia w szpitalach powiatowych miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej. Reorganizacja sektora szpitalnego ma na celu zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa Polski. 6. Poprawa zdolności do samodzielnego, możliwie w pełni niezależnego od zewnętrznych dostawców i podwykonawców, rozwoju oraz wytwarzania na terenie kraju API oraz leków, oferowanych na warunkach zapewniających ich masową dostępność. 7. Centrum będzie wspierać bezpieczeństwo zdrowotne Polaków w dobie zagrożeń epidemicznych. Działanie to wpisuje się w obszar wsparcia profilaktyki, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Ma ono charakter strategiczny – zapewni krajowi zasoby do

		zarządzania zdrowiem społeczeństwa w oparciu o racjonalne przesłanki wynikające z badań naukowych i wiedzy eksperckiej w obszarze zdrowia publicznego.
4. Dobra jakość edukacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reforma podstaw cyfryzacji systemu oświaty i wychowania oraz wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT. 2. Utworzenie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji, koordynujących politykę w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie młodym ludziom rozwoju kompetencji cyfrowych oraz zwiększenie efektywności procesu nauczania szkolnego. 2. Wzmocnienie koordynacji na szczeblu regionalnym (wojewódzkim) w zakresie uczenia się przez całe życie poprzez utworzenie 14 Zespołów.
5. Równość płci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+. 2. Przyjęcie Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030. 3. Wypracowanie pakietu legislacyjnego, wdrażającego zasadę transparentności płac jako środka walki z luką płacową. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost aktywności zawodowej rodziców poprzez zwiększenie dostępności terytorialnej i cenowej instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobków i klubów dziecięcych). 2. Wylimitowanie w jak najwyższym możliwym stopniu dyskryminacji i wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn w życiu społecznym. 3. Ograniczenie występowania zjawiska luki płacowej wynikającej z nierówności wynagrodzeń kobiet i mężczyzn.
6. Czysta woda i warunki sanitarne	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.
7. Czysta i dostępna energia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój energetyki prosumenckiej. 2. Realizacja Programu polskiej energetyki jądrowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie udziału fotowoltaiki w procesie produkcji energii i ułatwienie prywatnym podmiotom dostępu do czystej energii. 2. Zapewnienie gospodarce dostępu do zeroemisyjnej, stabilnej (niezależnej od warunków pogodowych) i taniej energii, wsparcie dekarbonizacji polskiego przemysłu i transportu.
8. Wzrost gospodarczy i godna praca	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach. 2. Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki a przemysłem. 3. Zwiększenie skali zastosowań rozwiązań cyfrowych w sferze publicznej, gospodarce i społeczeństwie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie poziomu robotyzacji, wykorzystania AI i technologii cyfrowych dzięki wdrożonym projektom. 2. Zwiększenie poziomu innowacyjności dzięki skomercjalizowaniu projektów B+R i usieciowieniu instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW. 3. Zmniejszenie zasobochłonności gospodarki, poprawa wydajności i warunków wykonywania pracy.
9. Innowacyjność, przemysł, infrastruktura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach. 2. Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki a przemysłem. 3. Zaproponowanie nowych rozwiązań i uproszczenie procedur 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie poziomu robotyzacji, wykorzystania AI i technologii cyfrowych dzięki wdrożonym projektom. 2. Zwiększenie poziomu innowacyjności dzięki skomercjalizowaniu projektów B+R i usieciowieniu instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW.

	<p>umożliwiających ochronę praw wyłącznych.</p> <p>4. Propozycja wprowadzenia depozytu informacji technicznych i technologicznych.</p>	<p>3. Uproszczenie i skrócenie postępowań, w tym skrócenie czasu udzielania ochrony na przedmioty własności przemysłowej.</p> <p>4. Zmniejszenie kosztów związanych z ochroną przedmiotów własności przemysłowej przez uproszczenie systemu opłat i ich obniżenie, a także wprowadzenie rozwiązań umożliwiających zgłaszającemu ubieganie się o obniżenie opłaty za zgłoszenie. Szybsza i skuteczniejsza ochrona wynalazków poprzez wprowadzenie procedury wstępnego zgłoszenia wynalazku.</p>
10. Mniej nierówności	1. Zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu – rozwój infrastruktury sieciowej.	1. Ograniczenie występowania wykluczenia cyfrowego.
11. Zrównoważone miasta i społeczności	<p>1. Inwestycje w nisko i zeroemisyjny transport miejski oraz kolejowy.</p> <p>2. Reforma planowania przestrzennego.</p>	<p>1. Modernizacja taboru kolejowego oraz komunikacji miejskiej (autobusy, tramwaje) przełoży się na lepsze warunki podróży i lepsze warunki życia w mieście. Nowoczesny tabor i infrastruktura kolejowa umożliwi np. rozwój transportu intermodalnego.</p> <p>2. Wprowadzenie planów ogólnych spowoduje ograniczenie niekontrolowanego rozlewania się zabudowy.</p>
12. Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja	1. Przyspieszenie procesów robotyzacji, cyfryzacji i innowacji.	1. Unowocześnienie i przyspieszenie procesów produkcji, wzrost produktywności przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i nowoczesnej wiedzy.
13. Działania w dziedzinie klimatu	<p>1. Inwestycje w infrastrukturę do wytwarzania czystej energii wiatrowej.</p> <p>2. Rozwój społeczności energetycznych i energetyki prosumenckiej.</p> <p>3. Wsparcie rozwoju sektora biometanu.</p> <p>4. Realizacja Programu polskiej energetyki jądrowej.</p>	<p>1. Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w miksie energetycznym.</p> <p>2. Zwiększenie udziału fotowoltaiki w procesie produkcji energii.</p> <p>3. Rozwój sektora biometanu i zwiększenie wykorzystania biometanu w Polsce.</p> <p>4. Budowa elektrowni jądrowych i zwiększenie udziału zeroemisyjnych źródeł w miksie energetycznym.</p>
14. Życie pod wodą	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.
15. Życie na lądzie	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.
16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje	<p>1. Wprowadzenie obowiązkowej oceny skutków regulacji i konsultacji publicznych projektów ustaw zgłaszanych przez posłów i senatorów.</p> <p>2. Uruchomienie jednolitego systemu konsultacji i udostępnienia aktów prawnych.</p> <p>3. Reforma struktury sądów powszechnych.</p>	<p>1. Podniesienie jakości stanowionego prawa.</p> <p>2. Poprawa dostępności do prawa dla wszystkich.</p> <p>3. Zminimalizowania zjawiska przewlekłości i uchybiania standardom rzetelności i sprawności postępowań oraz wzmocnienie niezawisłości sędziowskiej.</p>
17. Partnerstwo na rzecz celów	Poza zakresem KPR 2022/2023.	Poza zakresem KPR 2022/2023.